

6

Raili Veelmaa • Eve Värv

Ivi Madison • Meelika Maila

Matemaatika tööraamat

6. klassile

I osa

VI

km

h

4 min

h

9

4995

ts

10 000

Raili Veelmaa Eve Värv
Ivi Madison Meelika Maila

Matemaatika

tööraamat

6. klassile

I osa

Minu nimi on

.....

Õpin .....

.....

2013

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

Raili Veelmaa, Eve Värvi, Ivi Madison, Meelika Maila
Matemaatika tööraamat 6. klassile. I osa. Teine trükk

Tööraamat vastab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppele.

Retsenseerinud *Tiiu Kaljas* ja *Riina Kiting*

Küljendanud *Kristi Helekivi*

Kaane kujundanud *Eve Kurm*

Illustratsioonid: *kirjastus Studium*

Raamatu väljaandmist on toetanud Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi “Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine” kaudu.

Programmi viib ellu SA Innove.

Autoriõigus: SA Innove, autorid, 2013

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.

ISBN 978-9949-524-26-6 (kogu teos)

ISBN 978-9949-524-28-0 (I osa)

ISBN 978-9949-524-30-3 (II osa)

ISBN 978-9949-524-27-3 (kogu teos: pdf)

ISBN 978-9949-524-29-7 (I osa: pdf)

ISBN 978-9949-524-31-0 (II osa: pdf)

Trükiettevalmistus: Kirjastus Studium

Riia 15 b, Tartu 51010

Tel 7343 735

www.studium.ee

Trükitud OÜ Greif trükikojas

Lohkva, Luunja vald

Tartumaa 62207

Arvud 10 000 piires

1. Loenda.

Ühekaupa 1-st 10-ni.

Kümnekaupa 10-st 100-ni.

Sajakaupa 100-st 1000-ni.

2. Loe.

1 000 üks tuhandeline ehk **tuhat**

2 000 kaks tuhandelist ehk **kaks tuhat**

3 000 kolm tuhandelist ehk **kolm tuhat**

4 000 neli tuhandelist ehk **neli tuhat**

5 000 viis tuhandelist ehk **viis tuhat**

6 000 kuus tuhandelist ehk **kuus tuhat**

7 000 seitse tuhandelist ehk **seitse tuhat**

8 000 kaheksa tuhandelist ehk **kaheksa tuhat**

9 000 üheksa tuhandelist ehk **üheksa tuhat**

10 000 kümme tuhandelist ehk **kümme tuhat**

3. Loenda.

Sajakaupa 2 000-st 3 000-ni

5 700-st 6 900-ni

8 461-st 9 861-ni

Kümnekaupa 7 000-st 7 100-ni

4 280-st 4 400-ni

1 632-st 1 752-ni

Ühekaupa 2 387-st 2 400-ni
5 990-st 6 010-ni
3 985-st 4 000-ni

4. Loe järgmised arvud. Kirjuta arvsõnad vihikusse.

- 1) 1 000, 7 900, 5 000, 4 600, 8 100, 10 000
- 2) 3 820, 1 080, 6 410, 9 050, 7 630, 2 120
- 3) 5 001, 2 038, 4 906, 1 107, 8 015, 3 032
- 4) 7 269, 1 213, 2 181, 6 405, 4 072, 5 008

5. Kirjuta numbritega.

- 1) viis tuhat nelisada üheksakümmend üks .....
- 2) kuus tuhat kaheksasada kolmkümmend .....
- 3) kaheksa tuhat kakssada seitse .....
- 4) kolm tuhat viiskümmend üheksa .....
- 5) seitse tuhat kaheksateist .....
- 6) kaks tuhat kakssada kaks .....
- 7) tuhat üheksasada kümme .....
- 8) neli tuhat ükssada neli .....

6. Kirjuta iga arvu alla ühe võrra suurem arv.

481	299	3 009	1 209	6 519	9 089
.....	.....	.....	.....	.....	.....
4 000	5 700	8 030	7 610	2 399	9 999
.....	.....	.....	.....	.....	.....

7. Kirjuta iga arvu alla ühe võrra väiksem arv.

801   5 311   6 005   7 403   2 019   4 010

.....

3 001   9 090   4 530   8 100   5 000   10 000

.....

8. Kirjuta vahetult eelnev ja järgnev arv.

..... 6 341 .... 2 460 .....

..... 7 080 .... 5 120 .....

..... 4 910 .... 1 379 .....

..... 3 099 .... 8 599 .....

..... 1 900 .... 9 990 .....

..... 2 999 .... 9 999 .....

..... 5 109 .... 6 000 .....

..... 8 470 .... 3 009 .....

9. Kirjuta lünka puuduvad arvud.

697, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 705

4 138, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 4 144

6 596, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 6 602

2 017, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 2 023

3 009, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 3 015

7 897, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 7 903

5 998, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 6 004

9 994, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., 10 000

10. Täida lüngad.

Järguks nimetatakse **numbri kohta arvus**, paremalt poolt lugedes.

Ühelised on **esimese järgu** ühikud ja nad kirjutatakse arvus paremalt poolt esimesele kohale.

Kümnelised on ..... järgu ühikud ja nad kirjutatakse arvus paremalt poolt ..... kohale.

Sajalised on ..... järgu ühikud ja nad kirjutatakse arvus paremalt poolt ..... kohale.

Tuhandelised on ..... järgu ühikud ja nad kirjutatakse arvus paremalt poolt ..... kohale.

Kümnetuhandelised on ..... järgu ühikud ja nad kirjutatakse arvus paremalt poolt ..... kohale.

11. Kirjuta arvud tabelisse.

3 685, 4 790, 5 201, 7 600, 2 018, 1 004, 10 000

Kümne- tuhandelised	Tuhandelised	Sajalised	Kümnelised	Ühelised
	3	6	8	5

12. Nimeta arvu järgud. Loe arv.

Kümne- tuhandelised	Tuhandelised	Sajalised	Kümnelised	Ühelised
	2	6	3	9
	5	1	7	0
	4	8	0	6
	7	0	5	0
	3	0	0	2
1	0	0	0	0

13. Kirjuta tabelisse arvud, milles on:

- 1) 3 sajalist 5 kümnelist 8 ühelist;
- 2) 7 tuhandelist 6 sajalist 1 kümneline 9 ühelist;
- 3) 4 tuhandelist 2 sajalist;
- 4) 6 tuhandelist 8 kümnelist 3 ühelist;
- 5) 9 tuhandeline 5 ühelist;
- 6) 1 kümnetuhandeline.

Kümne- tuhandelised	Tuhandelised	Sajalised	Kümnelised	Ühelised

14. Kirjuta, millistest järkarvudest koosneb antud arv.

T	S	K	Ü
2	5	7	3

T	S	K	Ü
8	9	0	1

T	S	K	Ü
6	0	4	2

2	0	0	0
	5	0	0
		7	0
			3

T	S	K	Ü
3	0	0	8

T	S	K	Ü
5	0	2	0

T	S	K	Ü
1	9	0	0

Kirjuta need arvud järkarvude summana.

2 573 = 2 000 + 500 + 70 + 3

8 901 = ...

6 042 = ...

3 008 = ...

5 020 = ...

1 900 = ...

Rohkem kui 5 sajalist on arvudes .....

Vähem kui 5 tuhandelist on arvudes .....

15. Asenda järkarvude summa arvuga.

T S K Ü

$$2\ 000 + 600 + 40 + 3 = \dots\dots\dots$$

$$1\ 000 + 200 + 50 + 0 = \dots\dots\dots$$

$$4\ 000 + 100 + 0 + 7 = \dots\dots\dots$$

$$5\ 000 + 0 + 80 + 2 = \dots\dots\dots$$

$$7\ 000 + 0 + 0 + 9 = \dots\dots\dots$$

$$3\ 000 + 500 + 0 + 0 = \dots\dots\dots$$

Saadud arvudest on paarisarvud .....

Saadud arvudest on paaritud arvud .....

16. Loe arvud. Tõmba kõige suuremale arvule joon alla.

Tõmba kõige väiksemale arvule ringjoon ümber.

3 433   3 434   3 334   4 344   4 444   4 343   4 334

3 333   3 344   3 444   4 433   4 443   4 334   3 343

17. Järjesta arvud:

alusta kõige väiksemast

3 450   ↓   .....

3 540   ↓   .....

3 054   ↓   .....

3 405   ↓   .....

4 350   ↓   .....

4 503   ↓   .....

4 053   ↓   .....

alusta kõige suuremast

5 300   ↓   .....

9 157   ↓   .....

7 800   ↓   .....

8 700   ↓   .....

2 561   ↓   .....

2 516   ↓   .....

5 030   ↓   .....

18. Järjesta arvud kasvavas järjekorras.

6 347; 2 459; 8 000; 3 595; 4 676; 9 853; 7 444; 5 706

.....

19. Järjesta arvud kasvavas järjekorras.

8 558; 5 808; 8 505; 5 880; 8 858; 5 558; 5 858; 8 555

.....

20. Järjesta arvud kahanevas järjekorras.

4 300; 9 857; 7 800; 8 700; 2 540; 3 002; 6 429; 5 999

.....

21. Järjesta arvud kahanevas järjekorras.

6 262; 2 666; 6 626; 6 666; 2 626; 2 266; 6 662; 2 226

.....

22. Täida tabel.

	Kõige väiksem	Kõige suurem
ühekohaline arv	.....	.....
kahekohaline arv	.....	.....
kolmekohaline arv	.....	.....
neljakohaline arv	.....	.....

Kirjuta neljakohaline arv, mis on suurem kui 9 990 ja lõpeb numbriga 3.

.....

23. Kirjuta iga arvu alla kahe võrra suurem arv.

5 727   3 695   5 408   2 480   1 359   9 098

.....

Kirjuta iga arvu alla kahe võrra väiksem arv.

7 385   5 207   9 062   3 510   2 700   10 000

.....

24. Kirjuta iga arvu alla 10-ne võrra suurem arv.

4 372   6 025   1 948   7 595   9 990   3 997

.....

Kirjuta iga arvu alla 10-ne võrra väiksem arv.

6 147   2 813   8 490   5 020   4 700   10 000

.....

25. Kirjuta puuduvad arvud.

5 866	5 867						5 873
6 203	6 206			6 215			6 224
1 470	1 490		1 530		1 570		1 610
4 350	4 400		4 500				4 700
7 108	7 308				8 108		8 508
2 500	3 000						6 000
8 000	8 025					8 150	8 175
3 250	3 500			4 250			5 000

26. Võrdle arve (< ; >).

40	.....	4 000	72	.....	7 020	3 009	.....	93
8 000	.....	95	14	.....	1 400	60	.....	4 000
27	.....	1 000	4 300	.....	89	1 000	.....	50
5 700	.....	75	2 000	.....	23	99	.....	9 999

Iga **neljakohaline** arv on **suurem** kui **kahekohaline** arv.

4 000	.....	700	6 500	.....	790	520	.....	2 050
108	.....	1 008	392	.....	2 000	8 047	.....	900
2 222	.....	222	999	.....	9 999	1 000	.....	10 000
570	.....	5 700	7 326	.....	736	913	.....	9

Iga **neljakohaline** arv on ..... kui **kolmekohaline** arv.

Kahest arvust **on suurem** see arv,
milles **on rohkem** numbreid (järke).

27. Võrdle arve (< ; >).

2 307	.....	700	4 500	.....	90	871	.....	1 000
486	.....	2 001	3 000	.....	300	5 428	.....	854
9 000	.....	99	670	.....	6 700	1 632	.....	63
6 028	.....	628	28	.....	2 008	427	.....	2 000

28. Võrdle arve (< ; >). Täida lüngad.

3 270	ja	327	25	ja	2 005	706	ja	6 007
3 270	.....	327	25	.....	.....	.....	.....	.....
327	.....	3 270	.....	.....	25	.....	.....	.....

29. Võrdle arve (< ; >).

T   T
 2 873   .....   4 365

Kui **mõlemad** arvud on **neljakohalised**, siis **alustan** järkude võrdlemist **tuhandelistest**.

Suurem on see arv, milles **on tuhandelisi rohkem**.

T		T		T		T		T		T		T		T	
5 130	.....	4 013		2 137	.....	7 132		3 008	.....	8 300					
8 095	.....	9 085		6 301	.....	1 630		5 999	.....	6 000					
7 030	.....	3 070		4 589	.....	9 854		9 020	.....	2 009					
1 642	.....	2 164		7 027	.....	2 770		4 517	.....	5 400					

30. Võrdle arve (< ; >).

6 307	.....	7 630		482	.....	1 082		8 509	.....	850
90	.....	9 090		2 736	.....	3 276		456	.....	1 456
4 001	.....	1 004		21	.....	1 212		7 389	.....	3 789
517	.....	5 170		9 450	.....	945		6 022	.....	99
2 800	.....	1 999		5 369	.....	4 789		2 987	.....	9 140
3 136	.....	63		1 874	.....	2 000		1 900	.....	990

31. Võrdle arve (< ; >). Täida lüngad.

1 235 ja 2 135		764 ja 6 406		8 590 ja 9 085						
1 235	.....	2 135		764	.....	.....		.....	.....	.....
2 135	.....	1 235		.....	.....	.....		.....	.....	.....

32. Võrdle arve (< ; >).

T S   T S
3 426   .....   3 126

Kui **mõlemad** arvud on **neljakohalised** ja mõlemas arvus on **samapalju tuhandelisi**, siis **võrdlen** edasi **järgmist** (sajaliste) järku.

Suurem on see arv,
milles **järgmise järgu ühikute arv** on **suurem**.

2 583 ..... 2 183   7 469 ..... 7 621   4 257 ..... 4 527
5 741 ..... 5 641   1 803 ..... 1 375   6 836 ..... 6 683
8 096 ..... 8 896   9 025 ..... 9 406   3 045 ..... 3 405
3 275 ..... 3 075   2 610 ..... 2 098   5 709 ..... 5 907

33. Võrdle arve (< ; >). Põhjenda.

6 700 ..... 7 700   435 ..... 4 350   8 216 ..... 8 621
3 269 ..... 2 369   2 087 ..... 5 906   1 043 143
5 108 ..... 5 440   21 ..... 1 002   3 088 ..... 3 808
72 ..... 7 200   7 550 ..... 5 980   702 ..... 7 002
4 953 ..... 4 539   4 603 ..... 4 094   5 460 ..... 4 560
8 206 990   6 298 78   2 323 ..... 3 232

34. Kirjuta lünka sobiv neljakohaline arv.

1 700 < .....   5 438 > .... > 4 270
8 500 > .... > 3 620   ..... < 6 181

35. Ümarda arvud kümnelisteni.

Tuleta meelde **arvu kümnelisteni ümardamise reegel**:

Kui antud arvus on **vähem kui 5** (0, ..., ..., ..., ...) **ühelist**, siis **jätan** antud arvus **kümneliste arvu muutmata**.

Kui antud arvus on **5 või rohkem kui 5** (5, ..., ..., ..., ...) **ühelist**, siis **lisan** antud arvule **1 kümnelise**.

K 283 ≈	K 365 ≈	K 4 732 ≈	K 5 476 ≈ .....
752 ≈	148 ≈	6 510 ≈	1 325 ≈ .....
810 ≈	537 ≈	9 681 ≈	7 058 ≈ .....

36. Ümarda arvud sajalisteni.

Arvu ümardamisel sajalisteni teen nii:

- 1) leian arvus **sajaliste** järgu ja märgin selle tähega (S);
- 2) vaatan kümneliste järgu ühikuid:
  - kui kümneliste järgus on **vähem kui 5** (0, 1, 2, 3, 4) **kümnelist**, siis **jätan** antud arvus **sajaliste arvu muutmata**;
  - kui kümneliste järgus on **5 või rohkem kui 5** (5, 6, 7, 8, 9) **kümnelist**, siis **lisan** antud arvule **1 sajalise**.

S 2 173 ≈	S 5 817 ≈	S 4 025 ≈ .....
3 208 ≈	1 342 ≈	6 138 ≈ .....
8 015 ≈	4 650 ≈	7 950 ≈ .....
6 462 ≈	9 808 ≈	2 199 ≈ .....
7 099 ≈	3 070 ≈	9 967 ≈ .....

37. Ümarda linna elanike arv sajalisteni.

Linn	Elanike arv (seisuga 01.01.2010)
Elva	6 159 ≈ .....
Kallaste	1 022 ≈ .....
Kunda	3 755 ≈ .....
Räpina	5 412 ≈ .....
Põlva	6 296 ≈ .....
Rapla	5 618 ≈ .....
Mõisaküla	958 ≈ .....
Narva-Jõesuu	3 055 ≈ .....

Järjesta need linnad elanike arvu järgi alustades kõige suuremast:

.....
.....

38. Ümarda linnas elavate meeste ja naiste arv sajalisteni.

Linn	Linnas elavate inimeste arv (seisuga 01.01.2010)	
	Mehed	Naised
Haapsalu	5 259 ≈	6 707 ≈ .....
Jõgeva	2 801 ≈	3 523 ≈ .....
Põltsamaa	2 108 ≈	2 558 ≈ .....
Võru	6 210 ≈	7 757 ≈ .....

Järjesta need linnad linnas elavate meeste arvu järgi, alustades

kõige väiksemast: .....

.....

Järgarvud 10 000-ni

Arv märgib esemete või nähtuste hulga suurust.

Näiteks: 1 001 lehekülge – tuhat üks lehekülge

Järgarv näitab mitmendal kohal reas on see ese või nähtus.

Järgarvu lõpus on punkt.

Näiteks: 1 001. lehekülge – tuhande esimene lehekülge

39. Loe arvud. Kirjuta arvud õigesse tulpa.

2 500   1 980.   4 712.   5 603   6 008   2 010.
7 340   3 617   2 400.   10 000.   5 201.   7 002.
8 020   6 235.   4 169   9 051.   8 573   10 000

Arv	Järgarv
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

40. Loe. Märgi järgarvu lõppu punkt.

39 Tartu Maraton toimus 21 02 2010 aastal. Maratonile registreerus 6 572 sportlast, kellest finišeerus 6 193 suusatajat. Pikemale, 63 km pikkusele distantstile registreerus 5 053 ja lühemale, 31 km pikkusele rajale 2 520 suusatajat. 1223 finišisse jõudnud võistleja sai uued tippklassi suusad ja priipääsme 40 Tartu Maratonile.

Rooma numbrid

Tavaliselt kirjutame arve ..... numbrite abil.

Vahel kirjutame arve ka ..... numbrite abil.

Rooma

araabia

41. Loe arvud.

III, IX, VI, I, XI, IV, II, VII, X, VIII, V

Järjesta need arvud alustades kõige väiksemast.

42. Kirjuta arvud araabia numbritega.

IV ..... X ..... VIII ..... II .....

IX ..... VI ..... III ..... VII .....

Kirjuta arvud Rooma numbritega.

8. .... 3. .... 9. .... 5. ....

2. .... 6. .... 10. .... 4. ....

43. Märki kuude järjekord aastas Rooma numbritega.

jaanuar – ..... oktoober – ..... juuli – .....

märts – ..... veebruar – ..... aprill – .....

juuni – ..... september – ..... august – .....

44. Loe kuupäevad.

15. V   1. IX   27. VIII   31. I

29. III   18. IV   5. X   22. VI

16. VII   10. II   17. IV   4. IX

45. Selgita, kuidas moodustuvad Rooma numbritega kirjutatud arvud. Täida tabel.

Araabia numbritega	Rooma numbritega	Rooma numbritega kirjutatud arvu selgitus
11	XI	10 + 1
12	XII	10 + 2
13	XIII	
14	XIV	
15	XV	
16	XVI	10 + 6
17	XVII	
18	XVIII	
19	XIX	
20	XX	10 + 10

46. Kirjuta kuupäev araabia ja kuu Rooma numbri abil.

seitsmeteistkümmes aprill – ..... kaheksas september – .....
 kahekümnes oktoober – ..... kahekümne teine mai – .....
 kolmeteistkümmes juuni – ..... üheksas detsember – .....
 kolmekümnes detsember – ..... kümnes august – .....

47. Kirjuta tähtpäeva kuupäev.

iseseisvuspäev – ..... emakeelepäev – .....
 võidupüha – ..... teadmiste päev – .....
 isadepäev – ..... emadepäev – .....
 Eesti lipu päev – ..... taasiseseisvumispäev – .....

Liitmine ja lahutamine 10 000 piires (peastarvutamine)

48. Arvuta peast.

$1\ 000 + 1\ 000$

$7\ 000 + 2\ 000$

$500 + 4\ 000$

$1\ 000 + 100$

$7\ 000 + 2$

$5\ 000 + 4\ 000$

$1\ 000 + 10$

$7\ 000 + 200$

$5 + 4\ 000$

$1\ 000 + 1$

$7\ 000 + 20$

$50 + 4\ 000$

$6\ 839 - 6\ 000$

$3\ 145 - 100$

$8\ 728 - 5\ 000$

$6\ 839 - 800$

$3\ 145 - 5$

$8\ 728 - 3$

$6\ 839 - 30$

$3\ 145 - 3\ 000$

$8\ 728 - 400$

$6\ 839 - 9$

$3\ 145 - 40$

$8\ 728 - 20$

49. Täida tabel.

a	b	c	a + b	a - c
5 420	200	3 000		
3 786	4 000	50		
1 593	6	400		
6 042	30	2		

50. Lahenda ülesanne.

Raamatukogus oli 6 150 raamatut. Aasta jooksul suurenes raamatute arv 400 raamatu võrra. Kui palju raamatuid oli raamatukogus aasta lõpus?

51. Arvuta peast.

$6\ 000 + 238$	$7\ 319 - 19$	$5\ 283 - 60$
$4\ 000 + 6$	$2\ 645 - 640$	$8\ 714 - 400$
$3\ 000 + 14$	$1\ 876 - 806$	$9\ 065 - 3$
$5\ 000 + 1\ 789$	$4\ 521 - 4\ 500$	$3\ 127 - 2\ 000$

52. Kirjuta lünka sobiv arv.

$5\ 000 + \dots = 5\ 271$	$\dots - 43 = 2\ 600$
$\dots + 86 = 1\ 086$	$7\ 580 - \dots = 7\ 080$
$\dots + 500 = 5\ 500$	$\dots - 9\ 000 = 128$
$3\ 050 + \dots = 3\ 080$	$2\ 163 - \dots = 2\ 060$

53. Lahenda ülesanne.

Linnas oli jaanuaris 3 875 elanikku. Aasta jooksul vähenes elanike arv 20 võrra. Mitu elanikku oli linnas aasta lõpus?

54. Lahenda ülesanne.

Nädalavahetusel vaatas spordihallis korvpallivõistlust 5 760 inimest. Laupäeval viibis hallis 2 700 spordihuvilist. Mitu inimest jälgis spordihallis korvpallivõistlust pühapäeval?

55. Lahenda ülesanne.

Jalatsivabrikus valmistati aastas 7 590 paari saapaid. Kevad-sügis-saapaid valmistati 4 500 paari. Ülejäänud olid talvesaapad. Mitu paari talvesaapaid valmistati?

Täisarvu korrutamine

10-ga, 100-ga ja 1000-ga

56. Arvuta.

Näide: $35 \cdot 10 = 350$

Arvu **korrutamisel** 10-ga (suurendamisel 10 korda),
lisan arvu **lõppu ühe nulli**.

$10 \cdot 58$	$42 \cdot 10$	$10 \cdot 162$	$286 \cdot 10$
$10 \cdot 16$	$75 \cdot 10$	$10 \cdot 370$	$731 \cdot 10$
$10 \cdot 93$	$21 \cdot 10$	$10 \cdot 504$	$425 \cdot 10$

57. Suurenda arve 10 korda.

71, 184, 60, 500, 230, 905, 478, 60, 11, 303.

58. Arvuta.

Näide: $48 \cdot 100 = 4\,800$

Arvu **korrutamisel** 100-ga (suurendamisel 100 korda),
lisan arvu **lõppu kaks nulli**.

$100 \cdot 5$	$4 \cdot 100$	$100 \cdot 38$	$40 \cdot 100$
$100 \cdot 7$	$8 \cdot 100$	$100 \cdot 60$	$79 \cdot 100$
$100 \cdot 2$	$9 \cdot 100$	$100 \cdot 12$	$51 \cdot 100$

59. Suurenda arve 100 korda.

52, 7, 80, 14, 9, 23, 6, 30, 11, 10.

60. Arvuta.

Näide: $3 \cdot 1\,000 = 3\,000$

Arvu **korrutamisel** 1000-ga (suurendamisel 1000 korda),
lisan arvu lõppu kolm nulli.

$4 \cdot 1\,000$

$7 \cdot 1\,000$

$1\,000 \cdot 3$

$1\,000 \cdot 8$

$5 \cdot 1\,000$

$2 \cdot 1\,000$

$1\,000 \cdot 6$

$1\,000 \cdot 10$

61. Arvuta peast.

$10 \cdot 4$

$8 \cdot 10$

$1\,000 \cdot 5$

$9 \cdot 1\,000$

$100 \cdot 4$

$8 \cdot 100$

$100 \cdot 5$

$9 \cdot 100$

$1\,000 \cdot 4$

$8 \cdot 1\,000$

$10 \cdot 5$

$9 \cdot 10$

Võrdle tegureid ja korrutisi. Miks saadud korrutised on erinevad?

62. Täida tabel.

Arv	Suurenda 10 korda	Suurenda 100 korda
4	$4 \cdot 10 = \dots\dots\dots$	
20		
37		

63. Kirjuta antud arvudega kaks korrutamistehet.

1 000	8 000	8	71	7 100	100
.....	.....	=	.....	.....	= .....
.....	.....	=	.....	.....	= .....

64. Kirjuta avaldis. Arvuta.

Leia arvude 52 ja 100 korrutis. ....

Esimene tegur on 3 ja teine tegur on 1 000. Leia korrutis.

.....

Suurenda arvu 405 10 korda. ....

Teine tegur on 69 ja esimene tegur on 100. Leia korrutis.

.....

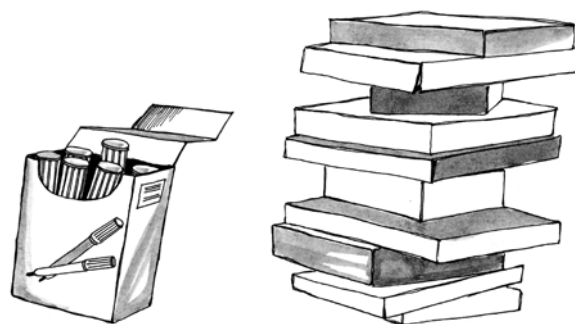
65. Arvuta.

Kui 1 karbis on 6 viltpliatsit, siis

10 karbis on ..... viltpliatsit,

100 karbis on ..... viltpliatsit,

1 000 karbis on ..... viltpliatsit.

Kui 1 pakis on 9 vihikukleebist, siis

10 pakis on ..... vihikukleebist,

100 pakis on ..... vihikukleebist,

1 000 pakis on ..... vihikukleebist.

66. Lahenda ülesanne.

1. Laualamp maksab 15 eurot. Mitu eurot maksavad 10 niisugust laualampi?
2. Ühe liitri mahlasiiropi valmistamiseks kulub 300 grammi suhkrut. Kui palju suhkrut kulub 10 liitri siirupi keetmiseks?

Täisarvu jagamine

10-ga, 100-ga ja 1000-ga

67. Arvuta.

Näide: $49\cancel{0} : 1\cancel{0} = 49$

Arvu **jagamisel 10-ga** (vähendamisel 10 korda)
jätan arvu lõpust ..... nulli ära.

40 : 10   3 000 : 10   10 000 : 10
200 : 10   6 100 : 10   8 090 : 10
580 : 10   7 210 : 10   4 600 : 10

68. Vähenda arve 10 korda.

730, 10, 4 700, 600, 5 290, 8 000, 2 030, 10 000.

69. Arvuta.

Näide: $58\cancel{00} : 1\cancel{00} = 58$

Arvu **jagamisel 100-ga** (vähendamisel 100 korda)
jätan arvu lõpust ..... nulli ära.

800 : 100   500 : 100   100 : 100
4 200 : 100   1 600 : 100   10 000 : 100

70. Täida tabel. Arvuta.

Arv	Vähenda arvu 100 võrra	Vähenda arvu 100 korda
5 500		
7 100		
10 000		

71. Arvuta.

Näide: $4\ 000 : 1\ 000 = 4$

Arvu jagamisel 1 000-ga (vähendamisel 1 000 korda)
jätan arvu lõpust ..... nulli ära.

$5\ 000 : 1\ 000$

$8\ 000 : 1\ 000$

$1\ 000 : 1\ 000$

$2\ 000 : 1\ 000$

$4\ 000 : 1\ 000$

$10\ 000 : 1\ 000$

72. Arvuta.

$7\ 000 : 1\ 000$

$9\ 300 : 10$

$6\ 500 : 100$

$7\ 000 : 100$

$9\ 300 : 100$

$6\ 000 : 1\ 000$

$7\ 000 : 10$

$3\ 000 : 1\ 000$

$6\ 500 : 10$

73. Kirjuta lünka 10, 100 või 1000.

$8\ 200 : \dots = 820$

$3\ 100 : \dots = 31$

$4\ 600 : \dots = 46$

$9\ 000 : \dots = 9$

$7\ 050 : \dots = 705$

$6\ 800 : \dots = 680$

$10\ 000 : \dots = 10$

$5\ 400 : \dots = 54$

74. Koosta avaldis. Arvuta.

1. Leia arvude 1 500 ja 100 jagatis.
2. Jagatav on 2 700 ja jagaja 10. Leia jagatis.
3. Vähenda arvu 3 000 1000 korda.
4. Leia jagaja kui jagatav on 8 400 ja jagatis on 84.
5. Vähenda arvu 6 000 1 000 võrra.

75. Arvuta.

$620 \cdot 10$	$7\,100 : 100$	$10\,000 \cdot 1$
$100 \cdot 53$	$8\,000 : 1\,000$	$10\,000 : 100$
$40 \cdot 100$	$5\,900 : 10$	$10\,000 : 1\,000$
$1\,000 \cdot 7$	$3\,200 : 1$	$1\,000 \cdot 10$

76. Kirjuta antud arvudega neli võrdust.

9 000	100	90		1 000	2 000	2		
.....	·	.....	=	.....	·	.....	=	.....
.....	·	.....	=	.....	·	.....	=	.....
.....	:	.....	=	.....	:	.....	=	.....
.....	:	.....	=	.....	:	.....	=	.....

77. Lahenda ülesanne.

1. Tahvel šokolaadi kaalub 200 grammi. Kui palju kaalub 10 tahvlit šokolaadi?
2. 5 000 grammi porgandiseemneid pakiti 1 000 kotikesse. Mitu grammi seemneid pakiti 1 kotikesse ?

78. Arvuta peast.

$400 \cdot 10 : 1\,000$	$6\,000 : 10 + 100 \cdot 3$
$17 \cdot 100 : 10$	$10 \cdot 300 - 1\,000 \cdot 1$
$5\,800 : 100 \cdot 10$	$2\,000 : 100 + 500 : 10$
$10\,000 : 1\,000 \cdot 100$	$1\,000 \cdot 9 - 80 \cdot 100$

Täisarvu jagamine

10-ga, 100-ga ja 1000-ga (jäägiga)

79. Mitu ühelist (kümmelist, sajalist, tuhandelist) on arvus?

$$\begin{array}{c} \text{Ü} \\ 7\ 465 = 7\ 465 \text{ ühelist} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{Ü} \\ 2\ 803 = \dots\dots\dots \text{ ühelist} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{K} \\ 7\ 465 = 746 \text{ kümmelist} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{K} \\ 2\ 803 = \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{S} \\ 7\ 465 = 74 \text{ sajalist} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{S} \\ 2\ 803 = \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{T} \\ 7\ 465 = 7 \text{ tuhandelist} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{T} \\ 2\ 803 = \dots\dots\dots \end{array}$$

80. Arvuta. Kontrolli.

Näiteks:
$$\begin{array}{c} \text{K} \\ 1\ 816 : 10 = 181 \text{ jääk } 6 \end{array}$$

KONTROLL:

$$181 \cdot 10 + 6 = \dots\dots$$

$$\begin{array}{c} \text{S} \\ 3\ 024 : 100 = 30 \text{ jääk } 24 \end{array}$$

KONTROLL:

$$30 \cdot 100 + 24 = \dots\dots$$

$$\begin{array}{c} \text{T} \\ 5\ 709 : 1\ 000 = 5 \text{ jääk } 709 \end{array}$$

KONTROLL:

$$5 \cdot 1\ 000 + 709 = \dots\dots$$

Arvu **jagamisel** 10-ga (100-ga, 1 000-ga) vaatan mitu **kümmelist** (sajalist, tuhandelist) on selles arvus. Väiksemate järkude ühikud kokku moodustavad **jäägi**.

$$48 : 10$$

$$19 : 10$$

$$4\ 205 : 10$$

$$125 : 100$$

$$647 : 100$$

$$4\ 205 : 100$$

$$3\ 680 : 1\ 000$$

$$5\ 892 : 1\ 000$$

$$4\ 205 : 1\ 000$$

81. Jaga jäägiga. Kontrolli.

$4\,293 : 1\,000$

$2\,649 : 100$

$1\,834 : 10$

$5\,750 : 1\,000$

$8\,700 : 100$

$5\,027 : 10$

$1\,806 : 1\,000$

$6\,130 : 100$

$3\,609 : 10$

$3\,027 : 1\,000$

$5\,024 : 100$

$7\,008 : 10$

82. Lahenda ülesanne.

Treeneril oli 118 eurot. Mitu jalgpalli ta saaks osta, kui üks pall maksab 10 eurot? Mitu eurot jääb üle?

83. Lahenda ülesanne.

Ühes karbis on 100 kirjaklambrit. Mitu karpi on vaja 5 735 kirjaklambri pakkimiseks?

84. Lahenda ülesanne.

Mitu kotikest on vaja 8 210 grammi rosinade pakkimiseks, kui ühte kotikesse kaalutakse 100 grammi rosinaid?
Mitu grammi rosinaid jääb üle?

85. Lahenda ülesanne.

Jooksuvõistluste korraldajal oli 7 640 eurot auhinna raha. Mitu eurot jäi võistluste korraldajal raha üle, kui iga võitja sai 1000 eurot.
Mitu jooksudistantsi oli sellel võistlusel?

Kirjalik liitmine ja lahutamine

10 000 piires

(järguühiku ületamiseta)

Neljakohalisi arve liidan ja lahutan kirjalikult samamoodi nagu kolmekohalisi arve.

Näide 1.

	T	S	K	Ü
	2	5	0	6
+	4	3	1	0
	6	8	1	6

Selleks, et **liita kirjalikult arve 10 000 piires:**

- 1) kirjutatakse sama järgu ühikud kohakuti;
- 2) liidatakse **üheliste** järgu ühikud;
- 3) liidatakse **kümneliste** järgu ühikud;
- 4) liidatakse **sajaliste** järgu ühikud;
- 5) liidatakse **tuhandeliste** järgu ühikud.

Näide 2.

	T	S	K	Ü
	7	4	6	3
-	5	0	6	1
	2	4	0	2

Selleks, et **lahutada kirjalikult arve 10 000 piires:**

- 1) kirjutatakse sama järgu ühikud kohakuti;
- 2) lahutatakse **üheliste** järgu ühikud;
- 3) lahutatakse **kümneliste** järgu ühikud;
- 4) lahutatakse **sajaliste** järgu ühikud;
- 5) lahutatakse **tuhandeliste** järgu ühikud.

86. Arvuta kirjalikult.

$4\,521 + 5\,067$	$3\,627 + 230$	$246 + 3\,502$
$1\,307 + 7\,582$	$7\,042 + 47$	$58 + 2\,430$
$2\,641 + 3\,150$	$5\,843 + 6$	$3 + 6\,056$
$5\,085 + 1\,903$	$8\,152 + 401$	$72 + 4\,003$

Kirjuta saadud vastused järkarvude summana.

87. Arvuta kirjalikult.

$3\,586 - 1\,245$	$6\,589 - 527$	$3\,287 - 1\,280$
$7\,395 - 2\,132$	$4\,976 - 34$	$5\,074 - 3\,040$
$6\,763 - 3\,210$	$8\,392 - 202$	$7\,806 - 2\,805$
$8\,642 - 5\,031$	$2\,546 - 1\,505$	$4\,913 - 4\,103$

Ümarda saadud vastused sajalisteni.

88. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Liida arvule 2 801 arv 2 081.
2. Suurenda arvu 7 514 arvu 145 võrra.
3. Lahuta arvust 6 392 arv 6 230.
4. Vähenda arvu 4 753 arvu 2 730 võrra.

89. Koosta avaldis. Arvuta.

m	n	m + n	m - n
5 463	4 303		
6 745	2 240		
3 265	3 014		

90. Arvuta kirjalikult.

$2\ 304 + 4\ 530 + 1\ 062$

$8\ 759 - 3\ 406 - 340$

$5\ 124 + 55 + 710$

$6\ 487 - 235 - 3\ 230$

$435 + 6\ 023 + 2\ 301$

$7\ 896 - 43 - 502$

Ümarda vastused sajalisteni.

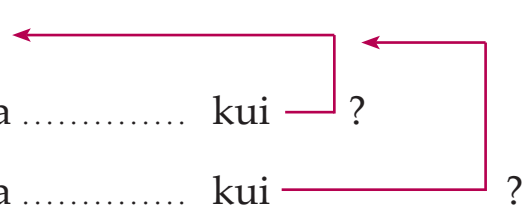
91. Lahenda ülesanne.

Leivatehasest toodi kauplusesse 1 535 pätsi leiba, saia toodi 450 võrra rohkem kui leiba ja sepikut 525 pätsi võrra vähem kui leiba.

Mitu saia ja sepikut toodi kauplusesse?

Andmed:

Leiba 1 535 pätsi
Saia ..... võrra ..... kui ?
Sepikut ..... võrra ..... kui ?

Lahendus:

1. Mitu ..... ?

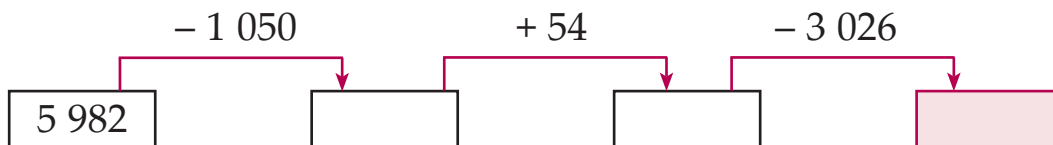
$1\ 535 \square = \dots\dots\dots$

2. Mitu ..... ?

$\dots\dots\dots \square = \dots\dots\dots$

Vastus: Kauplusesse toodi ..... saia ja ..... sepikut.

92. Kui arvutad, siis saad teada, mis aastal sai valmis Tallinna laululava.

93. Kirjuta lünka sobiv tehtmärk. Kontrolli.

Näide: $4\ 027 \quad \square \quad 3\ 951 = 7\ 978$

Võrdlen: $7\ 978 > 4\ 027$,
järelikult on liitmistehe ja
lünka kirjutatan $\square$

Kontrollin:
$$\begin{array}{r} 4\ 027 \\ + 3\ 951 \\ \hline 7\ 978 \end{array}$$

$7\ 011 \quad \square \quad 1\ 612 = 8\ 623$

$9\ 816 \quad \square \quad 3\ 014 = 6\ 802$

$9\ 816 \quad \square \quad 3\ 402 = 6\ 414$

$1\ 691 \quad \square \quad 4\ 002 = 5\ 693$

$2\ 340 \quad \square \quad 2\ 340 = 4\ 680$

$7\ 542 \quad \square \quad 7\ 542 = 0$

94. Arvuta. Võrdle (< ; = ; >) vastuseid.

$3\ 456 + 1\ 042 \quad \square \quad 6\ 769 - 1\ 348$

$5\ 983 - 2\ 460 \quad \square \quad 502 + 3\ 021$

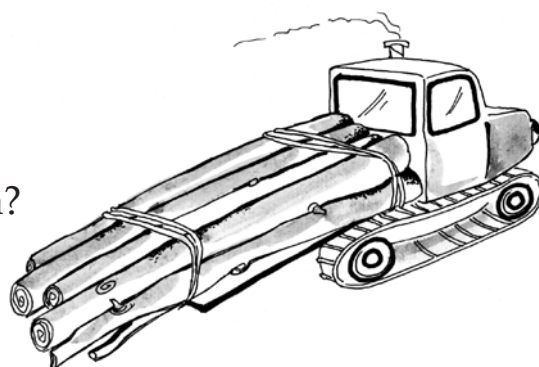
$4\ 916 + 63 \quad \square \quad 7\ 485 - 3\ 450$

95. Lahenda ülesanne.

Traktor vedas metsast välja 1 625 palki.

Metsa jäi veel 2 030 palki.

Kui palju palke tuleb metsast välja vedada?

96. Koosta ja lahenda ülesanne.

Pirukaid	2 330	←				} ..... ?
Saiakesi	215	võrra rohkem kui	..... ?	←		
Kooke	1 524	võrra vähem kui	..... ?	←		

97. Täida lüngad.

Arve, mida liidan nimetatakse .....

Arvu, mis saan liitmise tulemuseks nimetatakse .....

Näide:

$$\begin{array}{r} 3\ 851 \quad \leftarrow \text{esimene} \dots\dots\dots \\ + 4\ 135 \quad \leftarrow \text{teine} \dots\dots\dots \\ \hline 7\ 986 \quad \leftarrow \dots\dots\dots \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3\ 851 \\ + 4\ 135 \\ \hline 7\ 986 \end{array}} \right\} \dots\dots\dots$$

98. Arvuta.

Esimene liidetav	4 058	6 102	840	8 415
Teine liidetav	3 920	2 765	1 049	523
Summa				

99. Koosta avaldis. Arvuta kirjalikult.

Esimene liidetav on 1 274. Teine liidetav on 4 615. Leia summa.

$$\dots\dots\dots \square \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

Teine liidetav on 3 127. Esimene liidetav on 2 861. Leia summa.

$$\dots\dots\dots \square \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

Leia summa, kui esimene liidetav on 5 342 ja teine liidetav on 2 456.

$$\dots\dots\dots \square \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

Leia summa, kui teine liidetav on 1 471 ja esimene liidetav on 7 518.

$$\dots\dots\dots \square \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

Leia liidetavate 8 063 ja 1 930 summa.

$$\dots\dots\dots \square \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

100. Liida. Kontrolli liitmist lahutamisega.

Näide:

Lahendus:
$$\begin{array}{r} 2\ 354 \\ + 4\ 103 \\ \hline 6\ 457 \end{array}$$

Kontroll:
$$\begin{array}{r} 6\ 457 \\ - 2\ 354 \\ \hline 4\ 103 \end{array}$$
 või
$$\begin{array}{r} 6\ 457 \\ - 4\ 103 \\ \hline 2\ 354 \end{array}$$

Kahe arvu summa kontrollimiseks **lahuta summast üks liidetav.**

Kui vastuseks saad teise liidetava,
on liitmisülesanne lahendatud õigesti.

$$\begin{array}{r} 1\ 517 \\ + 6\ 242 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

$$\begin{array}{r} 2\ 306 \\ + 3\ 570 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

$$\begin{array}{r} 4\ 053 \\ + 3\ 840 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

$$\begin{array}{r} 3\ 480 \\ + 5\ 209 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

$$\begin{array}{r} 6\ 271 \\ + 408 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

$$\begin{array}{r} 63 \\ + 7\ 514 \\ \hline \end{array}$$

K: .....

.....

101. Liida. Kontrolli.

$2\ 961 + 2\ 037$

$3\ 645 + 1\ 034$

$2\ 167 + 5\ 831$

$5\ 408 + 1\ 360$

$291 + 8\ 506$

$53 + 4\ 605$

$4\ 352 + 416$

$6\ 730 + 48$

$7\ 028 + 820$

$97 + 6\ 502$

$5\ 026 + 730$

$941 + 1\ 014$

102. Täida lüngad.

Arvu, millest lahutan nimetatakse .....

Arvu, mida lahutan nimetatakse .....

Arvu, mis saan lahutamise tulemuseks, nimetatakse .....

Näide:

$$\begin{array}{r} 8\ 527 \leftarrow \text{.....} \\ - 3\ 514 \leftarrow \text{.....} \\ \hline 5\ 013 \leftarrow \text{.....} \end{array}$$

103. Arvuta.

Vähendatav	2 647	4 815	7 506	6 059
Vähendaja	1 543	4 105	304	2 039
Vahe				

104. Koosta avaldis. Arvuta kirjalikult.

Vähendatav on 9 485. Vähendaja on 4 312. Leia vahe.

$$\text{.....} \square \text{.....} = \text{.....}$$

Vähendaja on 2 352. Vähendatav on 6 482. Leia vahe.

$$\text{.....} \square \text{.....} = \text{.....}$$

Leia vahe, kui vähendatav on 3 659 ja vähendaja on 1 432.

$$\text{.....} \square \text{.....} = \text{.....}$$

Leia vahe, kui vähendaja on 2 021 ja vähendatav on 7 234.

$$\text{.....} \square \text{.....} = \text{.....}$$

Leia arvude 8 572 ja 1 320 vahe.

$$\text{.....} \square \text{.....} = \text{.....}$$

105. Lahuta. Kontrolli lahutamist liitmisega.

Näide:

$$\begin{array}{r} \text{Lahendus:} \quad 8\,725 \\ - 4\,603 \\ \hline 4\,122 \end{array} \qquad \begin{array}{r} \text{Kontroll:} \quad 4\,122 \\ + 4\,603 \\ \hline 8\,725 \end{array}$$

Kahe arvu vahe kontrollimiseks **liida vahele vähendaja**.

Kui vastuseks saad vähendatava,
on lahutamisesanne lahendatud õigesti.

$$\begin{array}{r} 5\,836 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 3\,416 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 6\,247 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 4\,243 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7\,925 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 2\,604 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 2\,516 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 415 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4\,382 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 4\,152 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \qquad \begin{array}{r} 8\,397 \quad \text{K:} \quad \dots\dots\dots \\ - 6\,305 \quad \boxed{} \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

106. Lahuta. Kontrolli liitmisega.

4 893 – 1 281	6 984 – 4 864	2 425 – 2 010
5 995 – 3 904	7 866 – 733	3 967 – 1 763
8 267 – 6 207	9 125 – 5 024	8 059 – 45
6 124 – 2 104	1 789 – 72	6 438 – 304

107. Arvuta. Kontrolli.

$7\,036 + 2\,503$

$8\,472 - 5\,422$

$6\,931 - 6\,020$

$5\,824 - 5\,402$

$3\,464 + 643$

$9\,572 + 427$

$381 + 1\,517$

$4\,158 - 3\,051$

$2\,834 - 2\,304$

$6\,549 - 525$

$7\,027 + 270$

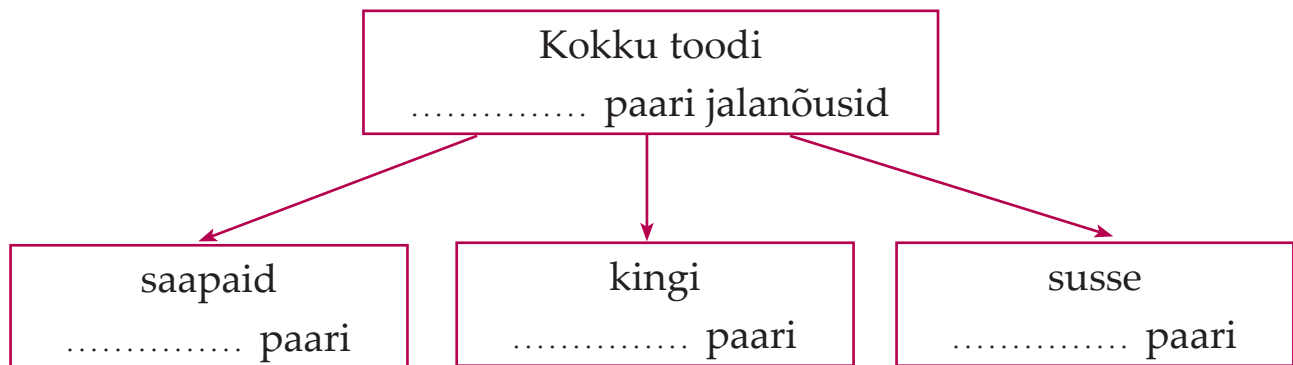
$95 + 1\,801$

108. Lahenda ülesanne.

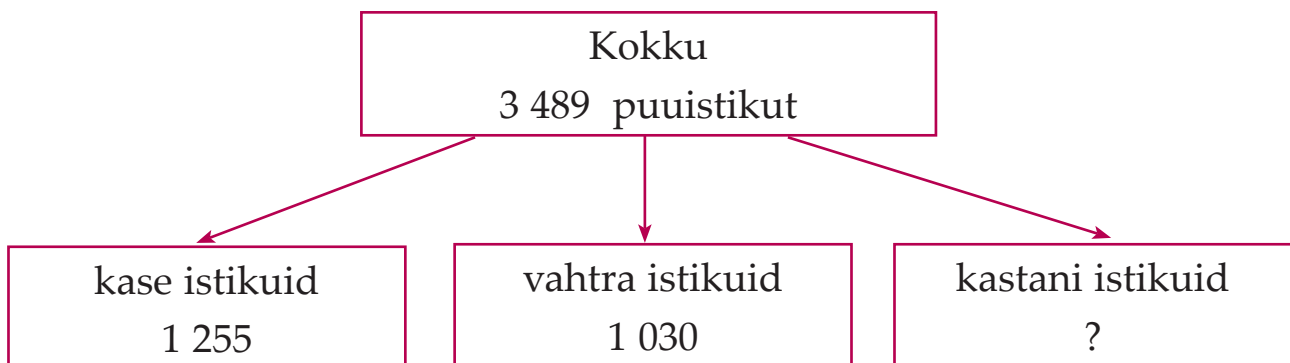
Kaubamajja toodi kokku 2 657 paari jalanõusid. Saapaid oli 1 025 paari ja kingi oli 1 230 paari. Ülejäänud olid sussid. Mitu paari susse toodi kaubamajja?

Andmed:

109. Koosta skeemi järgi ülesanne. Lahenda ülesanne.

110. Leia puuduv liidetav. Kontrolli.

Näide: $583 + x = 795$

$$x = 795 - 583$$

$$x = 212$$

Kontroll: $583 + 212 = 795$

$$x + 407 = 638$$

$$x = 638 - 407$$

$$x = 231$$

Kontroll: $231 + 407 = 638$

Kui kahe liidetava summast **lahutan** ühe liidetava, siis saan teise liidetava.

$$401 + x = 2\,657$$

$$1\,926 + x = 4\,978$$

$$2\,105 + x = 5\,566$$

$$4\,032 + x = 7\,383$$

$$x + 903 = 4\,985$$

$$x + 3\,025 = 3\,757$$

$$x + 548 = 6\,978$$

$$x + 2\,306 = 5\,426$$

111. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

Esimene liidetav	x	3 251	5 047	x
Teine liidetav	5 203	x	x	3 224
Summa	7 679	9 568	6 897	3 878

112. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

1. Esimene liidetav on 5 274. Summa on 6 875.

Leia teine liidetav.

2. Summa on 4 639. Teine liidetav on 512.

Leia esimene liidetav.

3. Teine liidetav on tundmatu. Esimene liidetav on 672 ja summa on 3 698.

113. Lahenda ülesanne, kasuta tundmatut tehtekomponenti.

Kooli sööklasse osteti kokku 1 565 lusikat. Supilusikaid osteti 1 325. Mitu teelusikat osteti?

Andmed:

supilusikaid 1 325

teelusikaid x

kokku 1 565

Lahendus:

$$1\,325 + x = 1\,565$$

$$1\,565 - 1\,325 = \dots\dots\dots$$

$$x = \dots\dots\dots$$

Vastus: .....

114. Lahenda ülesanne, kasuta tundmatut tehtekomponenti.

1. Rattamaratonist võttis osa 3 678 sportlast. Mitu meest võttis maratonist osa kui võistlejatest 652 olid naised?
2. Laos oli 4 817 purki õuna- ja ploomikompotti. Nendest 3 505 oli õunakompoti purgid. Mitu purki ploomikompotti oli laos?

115. Leia puuduv vähendatav. Kontrolli.

Näide: $x - 524 = 345$

$$x = 345 + 524$$

$$x = 869$$

Kontroll: $869 - 524 = 345$

Puuduva vähendatava saan siis, kui vahele **liidan** vähendaja.

$$x - 2\,402 = 1\,587$$

$$x - 634 = 5\,245$$

$$x - 1\,259 = 8\,320$$

$$x - 3\,064 = 6\,430$$

$$x - 742 = 7\,153$$

$$x - 4\,508 = 2\,371$$

116. Leia puuduv vähendaja. Kontrolli.

Näide: $638 - x = 235$

$$x = 638 - 235$$

$$x = 403$$

Kontroll: $638 - 403 = 235$

Puuduva vähendaja saan siis, kui vähendatavast **lahutan** vähendaja.

$$5\,384 - x = 4\,051$$

$$6\,723 - x = 1\,403$$

$$2\,576 - x = 473$$

$$4\,859 - x = 4\,350$$

$$3\,491 - x = 2\,451$$

$$7\,626 - x = 5\,124$$

$$8\,752 - x = 3\,522$$

$$9\,583 - x = 353$$

117. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

Vähendatav	x	7 684	x	2 857	4 952
Vähendaja	1 503	x	3 106	x	x
Vahe	3 425	5 260	3 443	2 507	3 940

118. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

1. Vähendatav on 4 398. Vahe on 3 080. Leia vähendaja.
2. Vahe on 103. Vähendaja on 3 642. Leia vähendatav.
3. Leia vähendatav kui vähendaja on 3 241 ja vahe on 2 545.

119. Lahenda ülesanne, kasuta tundmatut tehtekomponenti.

Laoplatsil oli 3 745 põrandalauda. Hommikul viidi osa laudadest ehitajatele. Nüüd on platsil 2 430 põrandalauda.

Mitu põrandalauda viidi hommikul ehitusele?

120. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

$$x + 4\,109 = 8\,299$$

$$7\,635 - x = 4\,012$$

$$3\,710 + x = 5\,730$$

$$x + 1\,407 = 1\,567$$

$$x - 2\,104 = 7\,551$$

$$x - 2\,634 = 2\,050$$

$$8\,545 - x = 3\,021$$

$$6\,819 - x = 5\,211$$

121. Koosta avaldis. Arvuta ja kontrolli.

1. Leia esimene liidetav kui teine liidetav on 3 062 ja nende arvude summa on 5 764.
2. Vähendatav on 4 823 ja vahe on 1 421. Leia vähendaja.
3. Kahe arvu summa on 8 736. Esimene liidetav on 2 623. Leia teine liidetav.
4. Leia vähendatav kui vähendaja on 6 704 ja nende arvude vahe on 1 084.

122. Lahenda ülesanne. Kasuta tundmatut tehte komponenti.

1. Kaupluses müüdi ühel suvekuul kokku 6 575 jäätist, millest 2 360 olid vahvlitopsi jäätised. Ülejäänud olid pulgajäätised. Mitu pulgajäätist müüdi sellel kuul?
2. Aiandist saadeti kauplustesse kokku 5 489 roosi. Nendest 4 450 olid punased, ülejäänud valged roosid. Mitu valget roosi saatis aiand kauplustesse?
3. Sokivabrikus valmistati 2 580 paari naiste sokke. Kui palju valmistati meeste sokke, kui kokku valmistati 3 985 paari meeste ja naiste sokke?

123. Koosta avaldis. Kirjuta avaldis tabelisse. Arvuta.

m	n	m + n	m - n
5 437	3 420		
4 563	2 013		
6 357	1 342		
3 546	3 203		

124. Määra tehete järjekord. Arvuta.

$$8\,041 + 632 + 1\,203$$

$$1\,945 - 1\,643 + 7\,173$$

$$5\,360 + 35 - 3\,054$$

$$9\,854 - 3\,201 - 521$$

$$5\,623 + (1\,024 + 3\,242)$$

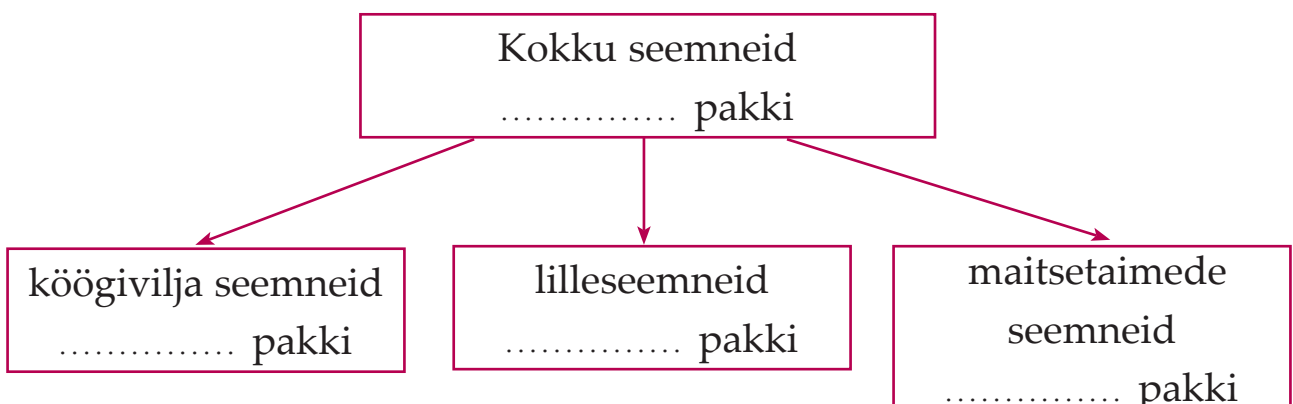
$$6\,578 - (7\,865 - 4\,302)$$

$$4\,063 + (5\,784 - 5\,470)$$

$$7\,856 - (432 + 5\,303)$$

125. Lahenda ülesanne.

Seemnekauplusesse toodi 4 870 pakki seemneid. Köögivilja seemneid oli 1 250 pakki. Lilleseemneid oli 2 510 pakki. Ülejäänud olid maitsetaimede seemned. Mitu pakki maitsetaimede seemneid toodi kauplusesse?

Kirjalik liitmine 10 000 piires (ühe järguühiku ületamisega)

Näide:

			1	
	5	3	0	6
+		2	1	4
	5	5	2	0

Näide:

			1	
	8	4	3	6
+		3	8	1
	8	8	1	7

Selleks, et liita arve kümnetuhande piires järguühiku ületamisega:

- 1) kirjutan sama järgu ühikud kohakuti;
- 2) liitmist alustan ühelistest;
- 3) kui liidetavate järguühikute summa on suurem kui kümme, kirjutan üheliste arvu üheliste järgu alla;
- 4) kümnelise kirjutan meelespeetava arvuna kümneliste järgu kohale;
- 5) järgmise järgu liitmisel arvestan täiendavat kümnelist.

126. Liida.

$$\begin{array}{r} 5\ 136 \\ + 1\ 204 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 6\ 590 \\ + 1\ 227 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 3\ 824 \\ + 2\ 452 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 4\ 521 \\ + 548 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 2\ 137 \\ + 7\ 256 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 4\ 605 \\ + 5\ 078 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 374 \\ + 9\ 617 \\ \hline \end{array}$$

.....

$$\begin{array}{r} 3\ 178 \\ + 515 \\ \hline \end{array}$$

.....

127. Arvuta.

Esimene liidetav	7 643	5 248	316	568
Teine liidetav	327	704	4 275	6 212
Summa				

Kirjuta summad välja järkarvude summana.

128. Koosta avaldis ja arvuta.

- Üks liidetav on 4 126, teine liidetav 2 417. Leia summa.
- Leia summa, kui esimene liidetav on 3 562 ja teine liidetav on 1 308.
- Suurenda arvu 5 629 arvu 265 võrra.
- Leia arvude 3 652 ja 4 527 summa.
- Liida arvule 863 arv 2 075.

129. Arvuta ja võrdle tulemusi (< ; = ; >).

$4\,279 + 2\,011$	<input type="text"/>	$6\,289$	$8\,159$	<input type="text"/>	$5\,408 + 2\,760$
$3\,506 + 408$	<input type="text"/>	$3\,941$	$7\,239$	<input type="text"/>	$315 + 6\,923$
$2\,060 + 1\,649$	<input type="text"/>	$3\,710$	$5\,770$	<input type="text"/>	$4\,126 + 1\,581$
$463 + 2\,528$	<input type="text"/>	$2\,000$	$3\,096$	<input type="text"/>	$2\,763 + 306$

130. Koosta ja lahenda ülesanne.

Punasesõstra põõsast 1 310

Mustasõstra põõsast 745 rohkem kui ?

} ?

Kirjalik lahutamine 10 000 piires (ühe järguühiku ületamisega)

Näide:

			.	
	8	2	7	0
-	1	0	3	5
	7	2	3	5

Näide:

		.		
	6	5	9	6
-	3	7	2	5
	2	8	7	1

Selleks, et lahutada arve kümnetuhande piires järguühiku ületamisega:

- 1) kirjutun sama järgu ühikud kohakuti;
- 2) lahutamist alustan ühelistest;
- 3) kui vähendatava vastavas järgus on vähem ühikuid kui vähendajas, siis võtan järgmisest järgust ühe kümnelise;
- 4) et seda meeles pidada, panen järgmise järgu kohale punkti;
- 5) järgmise järgu lahutamisel arvestan puuduvat kümnelist.

131. Lahuta.

$$\begin{array}{r} 9\ 580 \\ - 5\ 324 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\ 370 \\ - 1\ 248 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3\ 259 \\ - 3\ 067 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\ 490 \\ - 4\ 255 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

$$\begin{array}{r} 8\ 446 \\ - 2\ 715 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3\ 856 \\ - 2\ 932 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\ 964 \\ - 5\ 637 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\ 473 \\ - 2\ 428 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

132. Leia vahe.

Vähendatav	7 560	8 258	4 499	8 452
Vähendaja	4 226	3 075	3 826	6 146
Vahe				

Kirjuta vahed välja järguühikute kordsete summana.

133. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Vähendatav on 7 832 ja vähendaja on 2 428. Leia vahe.
2. Leia vahe, kui vähendaja on 1 817 ja vähendatav on 3 920.
3. Vähenda arvu 9 580 arvu 8 324 võrra.
4. Leia arvude 5 376 ja 347 vahe.
5. Lahuta arvust 2 978 arv 1 469.

134. Arvuta ja võrdle tulemusi (< ; = ; >).

$8\,659 - 3\,720$	☐	4 940	$5\,009$	☐	$7\,420 - 2\,402$
$5\,037 - 825$	☐	4 212	1 771	☐	$6\,780 - 5\,015$
$4\,526 - 4\,053$	☐	4 730	1 802	☐	$2\,192 - 1\,472$
$6\,390 - 5\,387$	☐	1 010	5 050	☐	$9\,164 - 8\,614$

135. Koosta ja lahenda ülesanne.

Meeste jopet 2 475 ←
Naiste jopet 650 vähem kui — ?
Laste jopet 1 385 vähem kui — ?

Kirjalik liitmine ja lahutamine

10 000 piires

(ühe järguühiku ületamisega)

136. Arvuta ja kontrolli saadud tulemust.

$5\,247 + 1\,049$

$4\,928 - 619$

$1\,306 + 207$

$7\,480 - 5\,376$

$3\,091 + 1\,183$

$8\,765 - 1\,853$

$6\,425 + 743$

$5\,429 - 5\,072$

$134 + 4\,816$

$4\,186 - 3\,246$

$2\,041 + 1\,829$

$3\,586 - 2\,714$

137. Koosta avaldis. Kirjuta avaldis tabelisse. Arvuta.

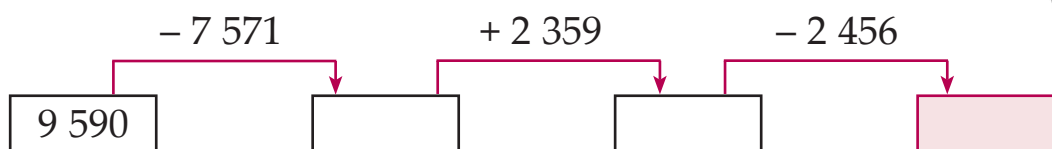
d	e	d - e	d + e
5 926	3 911		
6 320	1 315		
4 857	4 062		
7 680	274		

138. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Suurenda igat arvu 3204 võrra: 4 616; 975; 2 587.

2. Vähenda igat arvu 546 võrra: 4 780; 3 256; 5 953.

139. Kui arvutad, saad teada, mis aastal kuulutati sinimustvalge lipp Eesti riigilipuks.

140. Leia tundmatu arv. Kontrolli.

$$7\,381 + x = 9\,890$$

$$x - 2\,045 = 5\,315$$

$$x + 3\,672 = 7\,839$$

$$8\,420 - x = 4\,107$$

$$5\,076 + x = 6\,856$$

$$4\,283 - x = 3\,980$$

$$x - 1\,725 = 3\,702$$

$$x + 249 = 8\,970$$

141. Koosta avaldis ja arvuta. Kontrolli saadud tulemust.

1. Esimene liidetav on 4 627. Summa on 8 308. Leia teine liidetav.
2. Vähendaja on 2 103. Vahe on 5 239. Leia vähendatav.
3. Leia vähendaja kui vähendatav on 3 276 ja vahe on 631.
4. Summa on 8 708. Teine liidetav on 1 065. Leia esimene liidetav.
5. Leia vähendatav kui vähendaja on 1 832 ja vahe on 4 310.

142. Lahenda ülesanne.

Juunis ületas väina praamiga 2 893 sõiduautot. Juulis sõitis praamiga 648 autot vähem kui juunis ja augustis 128 autot vähem kui juulis.

Mitu sõiduautot sõitis praamiga juulis?

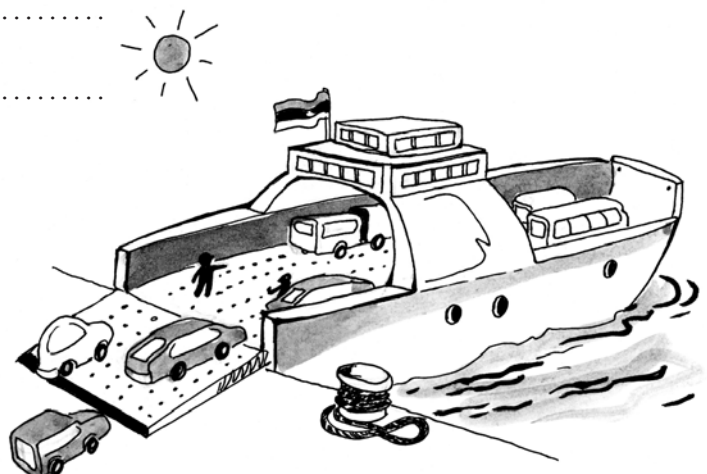
Mitu sõiduautot sõitis praamiga augustis?

Andmed:

Juunis 2 893 sõiduautot

Juulis .....

Augustis .....

Kirjalik liitmine 10 000 piires (mitme järguühiku ületamisega)

Näide:

	1		1		
	2	4	7	5	
+	3	6	0	5	
	6	0	8	0	

	1		1		
	5	8	2	6	
+	1	3	5	7	
	7	1	8	3	

Selgita lahendust:

$$5 \text{ ü} + 5 \text{ ü} = 10 \text{ ü}$$

$$\dots \text{ ü} + \dots \text{ ü} = \dots \text{ ü}$$

$$1 \text{ k} + 7 \text{ k} + 0 \text{ k} = 8 \text{ k}$$

.....

$$4 \text{ s} + 6 \text{ s} = 10 \text{ s}$$

.....

$$1 \text{ t} + 2 \text{ t} + 3 \text{ t} = 6 \text{ t}$$

.....

143. Liida.

$$\begin{array}{r} 3\ 742 \\ + 5\ 318 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4\ 529 \\ + 1\ 536 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 863 \\ + 2\ 407 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\ 154 \\ + 937 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

$$\begin{array}{r} 2\ 455 \\ + 3\ 726 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\ 365 \\ + 805 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3\ 849 \\ + 1\ 608 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 727 \\ + 4\ 367 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

144. Koosta avaldis ja arvuta.

Suurenda igat arvu 1 726 võrra:

4 358; 455; 7 934; 3 639; 906; 1 527; 2 364; 5 816.

145. Lõpeta lahendus. Selgita.

		1	1		
	4	8	3	7	
+	1	0	6	7	
	.....	9	0	.....	

		1	1		
	2	9	5	6	
+	1	7	8	0	
	4	7	.....	.....	

7 ü + 7 ü = 14 ü

6 ü + 0 ü = ...

1 k + 3 k + 6 k = 10 k

.....

1 s + 8 s + 0 s = ...

.....

4 t + 1 t = ...

.....

146. Liida.

3 475
+ 2 135

5 098
+ 1 742

4 636
+ 3 275

2 508
+ 4 397

.....

.....

.....

.....

6 753
+ 1 562

1 894
+ 4 007

5 467
+ 862

3 685
+ 5 129

.....

.....

.....

.....

147. Koosta avaldis ja arvuta. Vastus kirjuta tabelisse.

+	1 543	374	3 272	2 645
3 547				
5 862				
2 735				

148. Lõpeta lahendus. Selgita.

	1	1	1		
	2	6	7	3	
+	6	3	2	7	
	9	.....	.....	.....	

	1	1	1		
	3	5	4	8	
+	4	7	9	6	
	8	.....	.....	.....	

3 ü + 7 ü = 10 ü

8 ü + 6 ü = 14 ü

1 k + 7 k + 2 k = ... k

..... k

1 s + ...

.....

.....

.....

149. Liida.

3 294
+ 2 706

4 568
+ 3 793

2 315
+ 4 685

5 672
+ 3 849

.....

.....

.....

.....

4 658
+ 1 763

576
+ 7 424

3 947
+ 1 063

6 582
+ 478

.....

.....

.....

.....

150. Koosta avaldis. Kirjuta avaldis tabelisse. Arvuta.

b	d	e	b + e	d + e
2 536	3 967	1 464		
5 645	6 262	758		
4 823	5 311	3 689		

151. Määra tehete järjekord. Arvuta.

$4\ 526 + 2\ 734 + 968$

$3\ 714 + 1\ 589 + 2\ 497$

$(2\ 538 + 3\ 647) + 1\ 345$

$4\ 369 + (2\ 906 + 629)$

$3\ 705 + (1\ 927 + 3\ 097)$

$(843 + 3\ 298) + 1\ 859$

152. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Leia arvude 2 436 ja 3 251 summa.

.....

2. Liida arvude 2 436 ja 3251 summale arv 2 703.

.....

3. Arvule 1 409 liida arvude 2 436 ja 3 251 summa.

.....

4. Suurenda arvude 2 436 ja 3 251 summat arvu 345 võrra.

.....

5. Suurenda arvu 2 313 arvude 2 436 ja 3 251 summa võrra.

.....

153. Lahenda ülesanne.

Konservitehase laos oli 2 750 purki kõrvitsasalatit.

Peedisalatit oli 1 745 purki rohkem kui kõrvitsasalatit

ja kurgisalatit oli 3 695 purki rohkem kui peedisalatit.

Mitu purki peedisalatit oli laos? Mitu purki kurgisalatit oli laos?

Kirjalik lahutamine 10 000 piires (mitme järguühiku ületamisega)

Näide:

	•		•	
	3	6	4	2
-	1	7	2	8
	.....	.....	1	4

		•	•	
	5	8	2	3
-	3	7	4	6
	.....	.....	.....	7

Selgita lahendust:

$$12 \text{ ü} - 8 \text{ ü} = 4 \text{ ü}$$

$$13 \text{ ü} - 6 \text{ ü} = 7 \text{ ü}$$

$$4 \text{ k} - 1 \text{ k} - 2 \text{ k} = 1 \text{ k}$$

$$12 \text{ k} - 1 \text{ k} - 4 \text{ k} = \dots \text{ k}$$

$$16 \text{ s} - 7 \text{ s} = \dots \text{ s}$$

.....

$$3 \text{ t} - 1 \text{ t} - 1 \text{ t} = \dots \text{ t}$$

.....

154. Lahuta.

$$\begin{array}{r} 6\ 372 \\ - 3\ 858 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\ 164 \\ - 1\ 227 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4\ 065 \\ - 2\ 349 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7\ 340 \\ - 2\ 514 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

$$\begin{array}{r} 9\ 530 \\ - 4\ 276 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8\ 762 \\ - 5\ 493 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\ 437 \\ - 4\ 359 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\ 815 \\ - 4\ 328 \\ \hline \end{array}$$

.....

.....

.....

.....

155. Koosta avaldis ja arvuta.

Vähenda igat arvu 1 654 võrra:

3 081; 5 730; 9 823; 8 192; 6 439; 2 317; 3 902; 7 544.

156. Lõpeta lahendus. Selgita.

	•	•	•	
	7	3	2	5
-	3	8	4	6
<hr/>				9
	....	....	....	

	•	•	•	
	5	0	0	0
-	3	4	2	7
<hr/>				3
	....	....	....	

15 ü - 6 ü = 9 ü

10 ü - 7 ü = 3 ü

12 k - 1 k - 4 k = ... k

10 k - 1 k - 2 k = ... k

13 s - 1 s - 8 s = ... s

10 s - 1 s - 4 s = ... s

7 t - 1 t - 3 t = ... t

5 t - 1 t - 3 t = ... t

157. Lahuta.

6 573
- 2 894

4 000
- 1 285

3638
- 2 879

6 000
- 2 491

.....

.....

.....

.....

8 000
- 4 936

7 526
- 5 678

7 000
- 3 572

9 251
- 4 598

.....

.....

.....

.....

158. Koosta avaldis. Kirjuta avaldis tabelisse. Arvuta.

b	c	d	b - d	c - d
4 000	7 321	3 452		
6 000	9 242	1 673		
10 000	8 053	4 065		

159. Määra tehete järjekord. Arvuta.

$7\,435 - 627 - 2\,874$

$9463 - (4\,180 - 3\,643)$

$(8\,906 - 6\,510) - 1\,416$

$6\,000 - 2\,805 - 746$

$9\,328 - (4\,026 - 1\,378)$

$(7\,001 - 3\,491) - 1\,587$

160. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Leia arvude 8 354 ja 4 573 vahe.

.....

2. Lahuta arvude 8 354 ja 4 573 vahest arv 1 809.

.....

3. Arvust 7 000 lahuta arvude 8 354 ja 4 573 vahe.

.....

4. Vähenda arvu 4 060 arvude 8 354 ja 4 573 vahe võrra.

.....

161. Lahenda ülesanne.

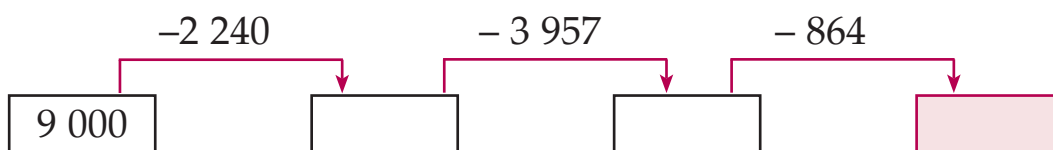
Septembris külastas loomaaeda 7 546 inimest.

Nendest 2 983 olid täiskasvanud ja
ülejäanud olid lapsed.

Mitu last külastas septembris loomaaeda?

**162. Kui arvutad, saad teada,
mis aastal asutati Tallinna loomaaed.**

Kirjalik liitmine ja lahutamine

10 000 piires

(ühe ja mitme järguühiku ületamisega)

164. Arvuta. Kontrolli.

$7\,241 + 1\,098$

$8\,184 - 5\,467$

$5\,004 - 2\,357$

$6\,804 + 2\,579$

$2\,062 - 528$

$1\,247 + 758$

$4\,654 + 1\,346$

$7\,141 - 3\,846$

$3\,050 - 1\,374$

$758 + 3\,146$

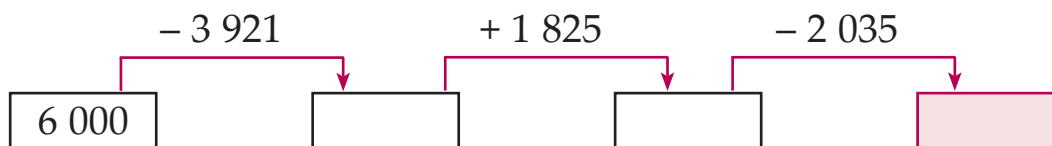
$9\,605 - 4\,719$

$2\,635 + 7\,365$

165. Koosta avaldis. Arvuta.

m	n	s	m + s	n - s
7 045	8 074	2 356		
4 721	4 800	1 329		
2 368	5 000	4 632		
5 913	6 205	3 648		

166. Kui arvutad, siis saad teada, mis aastal toimus Tartus Eesti I üldlaulupidu.

167. Lahenda ülesanne.

Kolmes kortermajas oli kokku 1425 elanikku.

Ühes majas elas 518 inimest. Teises majas elas 487 inimest.

Mitu inimest elas kolmandas majas?

168. Leia tundmatu arv. Kontrolli.

$$1\,412 + x = 5\,010$$

$$6\,701 - x = 2\,017$$

$$5\,000 - x = 453$$

$$x + 5\,084 = 7\,000$$

$$x + 1\,563 = 4\,070$$

$$x - 1\,462 = 3\,509$$

$$x - 2\,875 = 3\,971$$

$$8\,620 - x = 5\,023$$

169. Määra tehete järjekord. Arvuta.

$$7\,034 - (4\,340 + 1\,289)$$

$$(8\,202 - 6\,503) + 5\,301$$

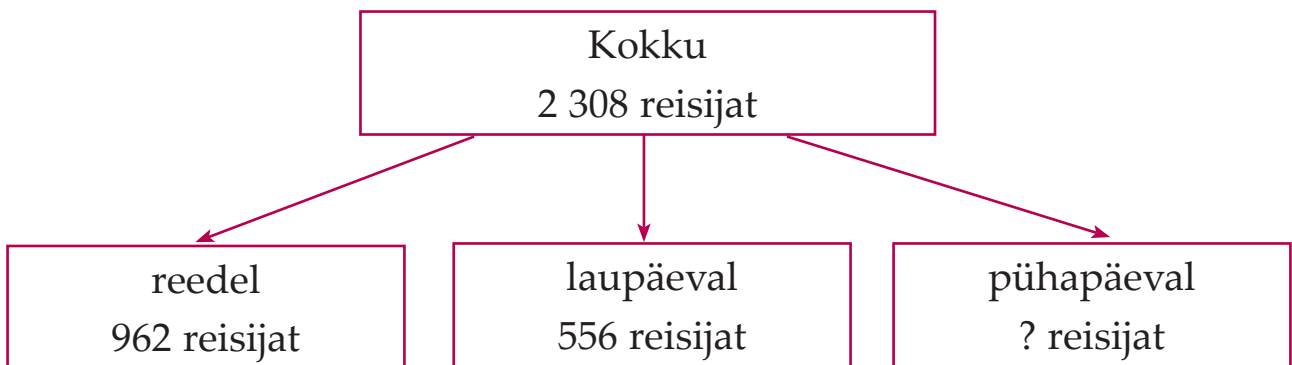
$$9\,000 - 8\,139 + 2\,467$$

$$4\,183 + 1\,907 - 1\,536$$

$$6\,105 - 3\,246 + 187 - 3\,042$$

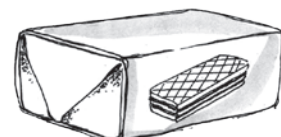
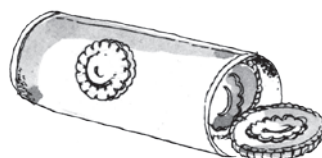
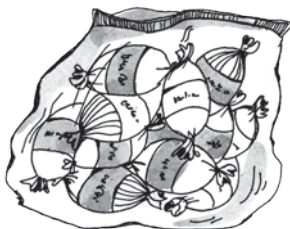
$$2\,178 + 7\,172 - (4\,659 - 4\,095)$$

170. Koosta skeemi järgi ülesanne. Lahenda ülesanne.

171. Koosta skeemi järgi ülesanne. Lahenda ülesanne.

Komme 1 750 pakki ←
Küpsiseid 485 pakki rohkem kui _____ } ?
Vahvleid 697 pakki vähem kui _____ }

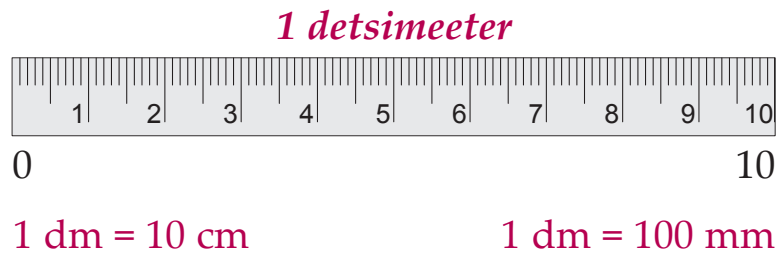

Nimega arvud

Pikkusühikud

Detsimeeter

Igapäevases elus kasutatakse detsimeetrit mõõtühikuna väga harva.

172. Nimeta pikkusühikute nimetused, alustades kõige väiksemast.

millimeeter   –   mm

.....   –   .....

.....   –   .....

.....   –   .....

.....   –   .....

173. Kirjuta lünka sobiv pikkusühiku nimetus.

Sipelga pikkus on 8 .....

Pliiatsi pikkus on 1 .....

Korvpalluri pikkus oli üle 2 .....

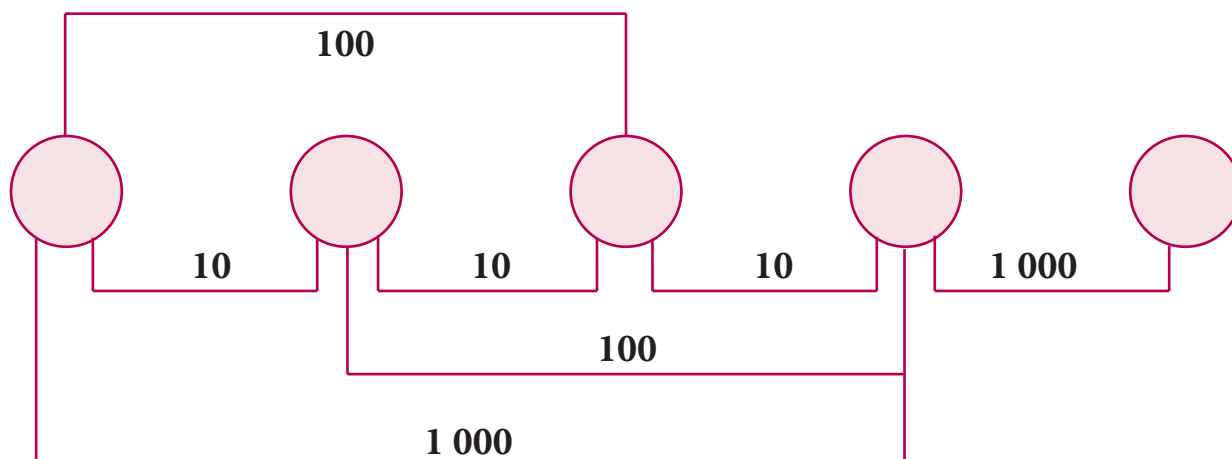
Pärnu linn asub Tallinnast 131 ..... kaugusel.

Bussipeatus asub koolimajast 230 ..... kaugusel.

Võrtsjärve suurim sügavus on 6 .....

Lillepoti kõrgus on 2 .....

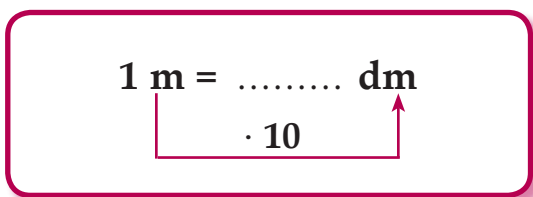
Pikkusmõõtude teisendamine. Kirjuta sobivad mõõtühikud.

174. Täida lüngad.

1 cm = ...	mm	.....	mm = 1 cm
1 dm = ...	cm	.....	cm = 1 dm
1 dm = ...	mm	.....	mm = 1 dm
1 m = ...	dm	.....	dm = 1 m
1 m = ...	cm	.....	cm = 1 m
1 m = ...	mm	.....	mm = 1 m
1 km = ...	m	.....	m = 1 km

175. Teisenda väiksemateks ühikuteks.

- 4 m = 4 · 10 dm = 40 dm
- 12 m = 12 · .... dm = ... dm
- 50 m = 50 · .... dm = ...
- 76 m = ... · ..... = ...
- 138 m = ...
- 209 m = ...

- 300 m = ... dm
- 410 m = ... dm
- 605 m = ... dm
- 829 m = ... dm
- 56 m = ... dm
- 730 m = ... dm

$$1 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

· 100

$$6 \text{ dm} = 6 \cdot 100 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$20 \text{ dm} = 20 \cdot \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$43 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$17 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$50 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$81 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$79 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$64 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$1 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

· 1 000

$$3 \text{ m} = 3 \cdot 1\,000 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$8 \text{ m} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$5 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$10 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$6 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$2 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$7 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$4 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

176. Teisenda väiksemateks ühikuteks.

$$7 \text{ cm} = 7 \cdot \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$25 \text{ m} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$$31 \text{ dm} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$$9 \text{ m} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$46 \text{ m} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ dm}$$

$$18 \text{ dm} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$2 \text{ km} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ m}$$

$$50 \text{ m} = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

177. Teisenda mitmenimeline arv ühenimeliseks.

$$12 \text{ cm } 5 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$\boxed{\cdot 10} \uparrow$

$$12 \text{ cm} = 12 \cdot 10 \text{ mm} = 120 \text{ mm}$$

$$120 \text{ mm} + 5 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$37 \text{ dm } 4 \text{ cm} = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

.....

.....

$$7 \text{ dm } 4 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$\boxed{\cdot 100} \uparrow$

$$7 \text{ dm} = 7 \cdot 100 \text{ mm} = 700 \text{ mm}$$

$$700 \text{ mm} + 4 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$6 \text{ m } 78 \text{ cm} = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

.....

.....

$$4 \text{ km } 300 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ m}$$

$\boxed{\cdot 1000} \uparrow$

$$4 \text{ km} = 4 \cdot 1\,000 \text{ m} = 4\,000 \text{ m}$$

$$4\,000 \text{ m} + 300 \text{ m} = 4\,300 \text{ m}$$

$$8 \text{ m } 900 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

.....

.....

178. Teisenda mitmenimeline arv ühenimeliseks.

$$28 \text{ m } 5 \text{ dm} = 28 \cdot 10 \text{ dm} + 5 \text{ dm} = \dots\dots\dots \text{ dm}$$

$\boxed{\cdot 10} \uparrow$

$$16 \text{ m } 9 \text{ cm} = 16 \cdot \dots\dots\dots$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

$$3 \text{ m } 100 \text{ mm} = \dots\dots\dots$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

$$2 \text{ dm } 7 \text{ mm} = \dots\dots\dots$$

$\boxed{\dots\dots\dots} \uparrow$

179. Võrdle (< ; = ; >).

1 dm	.....	1 m	1 mm	.....	1 cm	1 m	.....	1 dm
1 dm	.....	1 cm	1 cm	.....	1 dm	1 cm	.....	1 mm
1 km	.....	1 m	1 dm	.....	1 mm	1 m	.....	1 cm

180. Teisenda suuremateks ühikuteks.

$$73 \text{ cm} = \quad 7 \text{ dm} \quad 3 \text{ cm}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{: 10} \quad \uparrow \end{array}$

$$73 \text{ cm} : 10 \text{ cm} = 7 \text{ (jääk 3)}$$

$$152 \text{ dm} = \text{..... m} \quad \text{..... dm}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{.....} \quad \uparrow \end{array}$

.....

$$416 \text{ mm} = \text{..... dm} \quad \text{..... mm}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{: 100} \quad \uparrow \end{array}$

$$416 \text{ mm} : 100 \text{ mm} = 4 \text{ (jääk 16)}$$

$$3\,809 \text{ cm} = \text{..... m} \quad \text{..... cm}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{.....} \quad \uparrow \end{array}$

.....

$$5\,720 \text{ m} = \text{..... km} \quad \text{..... m}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{: 1000} \quad \uparrow \end{array}$

$$5\,720 \text{ m} : 1\,000 \text{ m} = \text{.....}$$

$$6\,304 \text{ mm} = \text{..... m} \quad \text{..... mm}$$

$\begin{array}{c} \text{┌} \quad \text{└} \\ \text{.....} \quad \uparrow \end{array}$

.....

181. Teisenda suuremateks ühikuteks.

$$235 \text{ mm} = \text{..... cm} \quad \text{..... mm}$$

$$1\,647 \text{ cm} = \text{..... dm} \quad \text{..... cm}$$

$$235 \text{ mm} = \text{..... dm} \quad \text{..... mm}$$

$$1\,647 \text{ cm} = \text{..... m} \quad \text{..... cm}$$

$$235 \text{ mm} = \text{..... m} \quad \text{..... mm}$$

$$1\,647 \text{ m} = \text{..... km} \quad \text{..... m}$$

$$7\,302 \text{ cm} = \text{..... dm} \quad \text{..... cm}$$

$$4\,580 \text{ cm} = \text{..... m} \quad \text{..... cm}$$

$$2\,090 \text{ dm} = \text{..... m} \quad \text{..... dm}$$

$$3\,006 \text{ m} = \text{..... km} \quad \text{..... m}$$

$$5\,001 \text{ mm} = \text{..... m} \quad \text{..... mm}$$

$$8\,021 \text{ mm} = \text{..... cm} \quad \text{..... mm}$$

Rahaühikud

Tehtud töö, ostetud kauba või osutatud teenuse eest tasutakse rahaga. Eesti Vabariigis on rahaühikuteks **euro (€)** ja **sent (s)**.

1 euro = 100 senti

Nimeta kõik Eestis kasutusel olevad mündid ja rahatähed.

182. Teisenda.

$$1 \text{ €} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$100 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ €}$$

$$5 \text{ €} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$600 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ €}$$

$$10 \text{ €} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$5\,000 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ €}$$

$$31 \text{ €} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$8\,400 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ €}$$

$$100 \text{ €} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$10\,000 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ €}$$

$$2 \text{ € } 70 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$396 \text{ s} = \dots\dots \text{ € } \dots\dots \text{ s}$$

$$4 \text{ € } 5 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$405 \text{ s} = \dots\dots \text{ € } \dots\dots \text{ s}$$

$$10 \text{ € } 38 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$7\,020 \text{ s} = \dots\dots \text{ € } \dots\dots \text{ s}$$

$$16 \text{ € } 9 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$6\,108 \text{ s} = \dots\dots \text{ € } \dots\dots \text{ s}$$

$$30 \text{ € } 7 \text{ s} = \dots\dots\dots \text{ s}$$

$$2\,009 \text{ s} = \dots\dots \text{ € } \dots\dots \text{ s}$$

Massiühikud

183. Kirjuta massiühikute nimetused, alusta kõige väiksemast.

gramm = g
..... = ...
..... = ...
..... = ...

184. Kirjuta lünka sobiv massiühik.

Suurim teadaolev jõehobu kaalus 3 .....

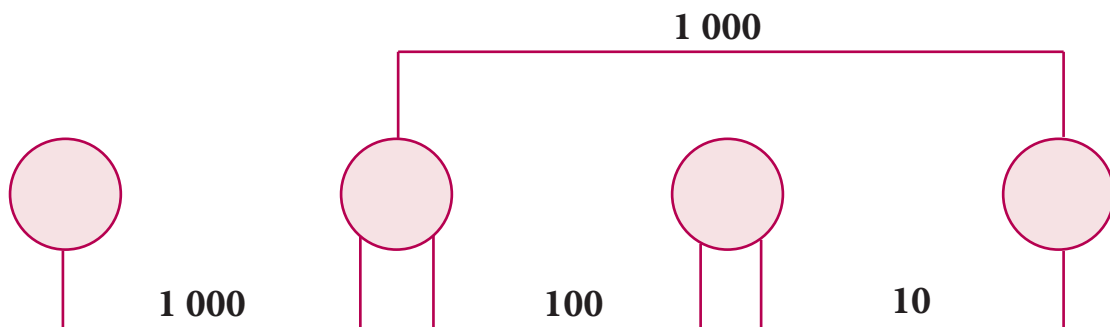
Kõige raskem lammas on kaalunud 2 .....

Varblase muna kaalub keskmiselt 3 .....

Valge-toonekurg kaalub keskmiselt 3 .....

Suurim püütud angerjas kaalus 5 .....

Massimõõtude teisendamine. Kirjuta sobivad mõõtühikud.

185. Täida lüngad.

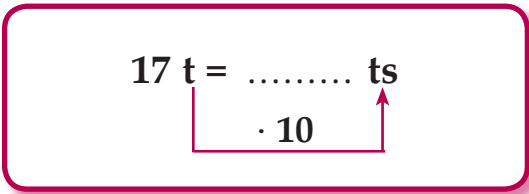
1 kg = ... g   ..... g = 1 kg

1 ts = ... kg   ..... kg = 1 ts

1 t = ... kg   ..... kg = 1 t

1 t = ... ts   ..... ts = 1 t

186. Teisenda väiksemateks ühikuteks.

26 t = 26 · 10 ts = 260 ts

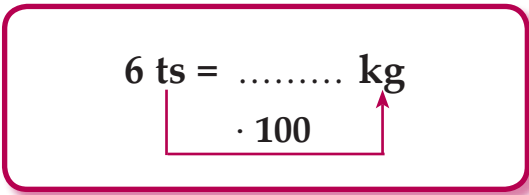
58 t = ... = ... ts

40 t = ... = ... ts

139 t = ... = ... ts

350 t = ... = ... ts

602 t = ... = ... ts

18 ts = 18 · 100 kg = ... kg

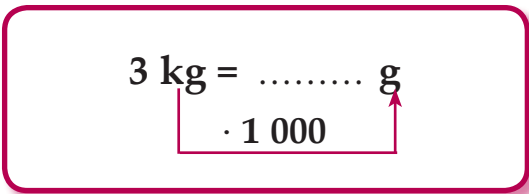
24 ts = ... = ... kg

50 ts = ... = ... kg

65 ts = ... = ... kg

73 ts = ... = ... kg

100 ts = ... = ... kg

9 kg = 9 · 1 000 g = ... g

8 kg = ... = ... g

2 kg = ... = ... g

10 kg = ... = ... g

187. Teisenda väiksemateks ühikuteks.

15 ts = 15 · ..... kg = ... kg

39 t = ... = ... ts

48 m = ... = ... cm

6 t = ... = ... kg

2 dm = ... = ... mm

7 kg = ... = ... g

188. Teisenda mitmenimeline arv ühenimeliseks.

$$56 \text{ t } 2 \text{ ts} = \dots\dots\dots \text{ ts}$$

$\boxed{\cdot 10} \uparrow$

$$56 \text{ t} = 56 \cdot 10 \text{ ts} = 560 \text{ ts}$$

$$560 \text{ ts} + 2 \text{ ts} = \dots\dots\dots \text{ ts}$$

$$30 \text{ t } 4 \text{ ts} = \dots\dots\dots \text{ ts}$$

$\boxed{\dots\dots} \uparrow$

.....

.....

$$18 \text{ ts } 7 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$\boxed{\cdot 100} \uparrow$

$$18 \text{ ts} = 18 \cdot 100 \text{ kg} = 1\,800 \text{ kg}$$

$$1\,800 \text{ kg} + 7 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$$25 \text{ ts } 10 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$\boxed{\dots\dots} \uparrow$

.....

.....

$$4 \text{ t } 200 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$\boxed{\cdot 1000} \uparrow$

$$4 \text{ t} = 4 \cdot 1\,000 \text{ kg} = 4\,000 \text{ kg}$$

$$4\,000 \text{ kg} + 200 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

189. Teisenda mitmenimeline arv ühenimeliseks.

$$9 \text{ ts } 35 \text{ kg} = 9 \cdot 100 \text{ kg} + 35 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$\boxed{\cdot 100} \uparrow$

$$21 \text{ t } 6 \text{ ts} = \dots\dots\dots \text{ ts}$$

$$62 \text{ m } 58 \text{ cm} = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$$4 \text{ kg } 780 \text{ g} = \dots\dots\dots \text{ g}$$

$$7 \text{ dm } 3 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$3 \text{ t } 905 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$$14 \text{ cm } 1 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$7 \text{ ts } 2 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$$75 \text{ dm } 2 \text{ cm} = \dots\dots\dots \text{ cm}$$

$$6 \text{ kg } 10 \text{ g} = \dots\dots\dots \text{ g}$$

$$9 \text{ m } 60 \text{ mm} = \dots\dots\dots \text{ mm}$$

$$5 \text{ ts } 40 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ kg}$$

$$3 \text{ km } 40 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ m}$$

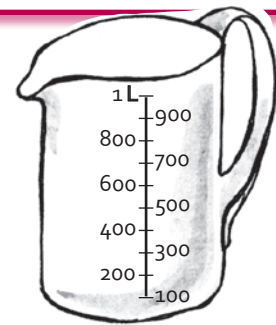
Mahuühikud

Mahuühikutega mõõdetakse **vedeliku kogust** ja **anuma mahtu**.

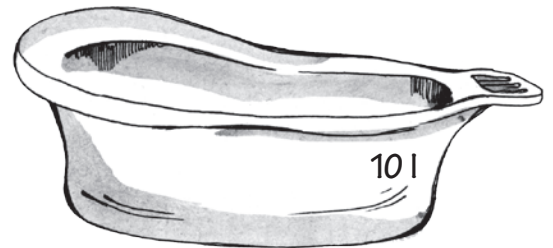
Mahuühikute nimetused on: **milliliiter – ml**
   detsiliiter – dl
   liiter – l

Anuma mahtu saab mõõta mõõdunõuga.

Suuremat vedeliku hulka liitrites saab mõõta **mõõdukannuga**.

190. Nimeta, kui suur on pildil oleva eseme vedeliku maht.

Täida lüngad.

Piimapakki mahub 1 ..... piima.

Purki mahub ..... mahla.

Potti mahub ..... suppi.

Ämbrisse mahub ..... vett.

Vanni mahub ..... vett.

Vedeliku hulka detsiliitrites ja milliliitrites saab mõõta väiksemate mõõdunõudega.

1 dl

1 ml

5 ml

15 ml

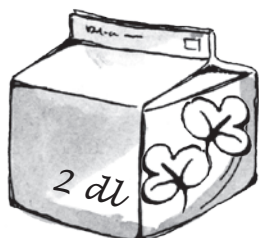

20 ml

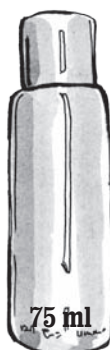

1 dl

191. Kirjuta kui suur on pildil oleva eseme vedeliku maht.

2 detsiliitrit

75 ml

30 ml

100 ml

250 ml

200 ml

125 ml

500 ml

190 ml

Ajaühikud

Milliseid ajaühikuid sa tead?

Mille abil saab määrata aega?

192. Täida lüngad.

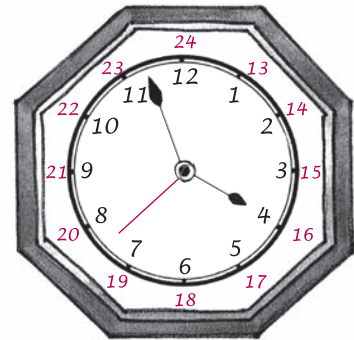
Kella abil saab aega määrata ....., ja

.....

Ühes ööpäevas on ..... tundi.

Ühes tunnis on ..... minutit.

Ühes minutis on ..... sekundit.

Kalendri abil saab aega määrata ..... ja .....

Ühes kuus on ..... või ..... päeva.

Veebruaris on ..... või ..... päeva.

Ühes aastas on ..... või ..... päeva.

Liigaastas on ..... päeva.

Ühes aastas on ..... kuud.

193. Kirjuta lünka sobiv ajaühik.

Inimesel kulub kaheni lugemiseks aega 1 .....

Siiril kulub koolist koju minekuks aega 10 .....

Autol kulub 100 km läbimiseks aega 1 .....

Purjekaga ümber maailma reisimiseks kulub 2 .....

Sügisel kestab koolivaheaeg 1 .....

Sajand

1 sajand on 100 aastat.

1 saj = 100 a

Praegu on 201... . aasta.

Praegu on 21. sajand.

194. Täida lünk.

Inimene võib elada kuni 100-aastaseks.

Mitu sajandit see on?

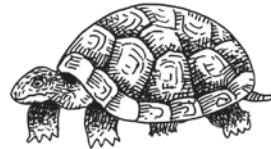
100 aastat = ... sajand

Kilpkonn võib elada kuni 200-aastaseks.

Mitu sajandit see on?

..... aastat = ... sajandit

Harilik määnd võib elada kuni 600-aastaseks.

Mitu sajandit see on?

..... aastat = ... sajandit

Harilik tamm võib elada kuni 1500-aastaseks.

Mitu sajandit see on?

..... aastat = ... sajandit

Vanuse arvutamine sünniaasta järgi

Näide 1.

Praegu on 2011. aasta.

Minu sõber sündis 2001. aastal.

Kui vana on minu sõber?

Selleks, et arvutada inimese vanust sünniaasta järgi, tuleb **käesolevast aastast lahutada sünniaasta.**

Vanust arvutan nii: 2011. a   ← *käesolev aasta*
                                  – 2001. a   ← *sünniaasta*
                                  —————
                                  ..... a   ← *vanus*

Vastus: Minu sõber on ..... aastane.

195. Lahenda ülesanne.

1. Kui vana on onu Peeter, kui ta sündis 1985. aastal?

Tehe: .....

Vastus: .....

2. Kui vana on Siimu vanaisa, kui ta sündis 1953. aastal?

Tehe: .....

Vastus: .....

3. Minu sõber sündis 1997. aastal. Kui vana on minu sõber?

Tehe: .....

Vastus: .....

Näide 2.

Praegu on 2011. aasta.

Tartu Tähetorn avati 1811. aastal.

Kui vana on Tartu Tähetorn?

Selleks, et arvutada mitu aastat on möödunud mingist sündmusest, tuleb **käesolevast aastast lahutada** selle **sündmuse toimumise aasta**.

Sündmusest möödunud aega arvutan nii:

$$\begin{array}{rcl} 2011. \text{ a} & \leftarrow & \text{käesolev aasta} \\ - \underline{1811. \text{ a}} & \leftarrow & \text{sündmuse toimumise aasta} \\ \dots\dots \text{ a} & \leftarrow & \text{sündmusest möödunud aastad} \end{array}$$

Vastus: .....

196. Lahenda ülesanne.

1. Maailma esimene üldkasutatav raudtee avati 1825. aastal.

Mitu aastat on möödunud esimese raudtee avamisest?

Tehe: .....

Vastus: .....

2. Esimene kasutuskõlblik telefon leiutati 1876. aastal.

Mitu aastat on möödunud telefoni leiutamisest?

Tehe: .....

Vastus: .....

3. Kinoaparaat liikuvate piltide näitamiseks leiutati 1825. aastal.

Mitu aastat on möödunud kinoaparaadi leiutamisest?

Tehe: .....

Vastus: .....

Sünniaasta arvutamine vanuse järgi

Näide 1.

Praegu on aasta 2011.

Minu õde on 17-aastane.

Mis aastal sündis minu õde?

Selleks, et arvutada inimese sünniaastat tema vanuse järgi tuleb **käesolevast aastast lahutada** inimese **vanus**.

$$\begin{array}{rcl} \text{Sünniaastat arvutan nii:} & 2011. \text{ a} & \leftarrow \text{käesolev aasta} \\ & - 17 \text{ a} & \leftarrow \text{vanus} \\ \hline & \dots\dots \text{ a} & \leftarrow \text{sünniaasta} \end{array}$$

Vastus: Minu õde sündis ..... aastal.

197. Täida tabel.

Arvuta, mis aastal on sündinud sinu perekonnaliikmed?

Perekonnaliikmed	Vanus	Sünniaasta
Ema		
Isa		
Vanaema		
Vanaisa		
.....		
.....		

Näide 2.

Praegu on aasta 2011.

Tartu Kroonuaia Kooli asutamisest on möödunud 45 aastat.

Mis aastal asutati Tartu Kroonuaia Kool?

Selleks, et teada saada sündmuse toimumise aastat, tuleb **käesolevast aastast lahutada sellest sündmusest möödunud aastad.**

Sündmuse toimumise aastat arvutan nii:

$$\begin{array}{rcl} 2011. \text{ a} & \longleftarrow & \text{käesolev aasta} \\ - & & \\ \hline & 45 \text{ a} & \longleftarrow \text{sündmusest möödunud aastad} \\ \hline \dots\dots \text{ a} & \longleftarrow & \text{sündmuse toimumise aasta} \end{array}$$

Vastus: .....

198. Lahenda ülesanne.

1. Mis aastal asutati Eesti Televisioon, kui sellest möödus 2011. aastal 56 aastat?

Tehe: .....

Vastus: .....

2. Mis aastal toimus maailmas esimene südame siirdamise operatsioon, kui sellest möödus 2011. aastal 44 aastat?

Tehe: .....

Vastus: .....

3. Mis aastal leiutas C. F. Bens sisepõlemismootoriga auto, kui sellest möödus 2011. aastal 126 aastat?

Tehe: .....

Vastus: .....

Nimega arvude liitmine

Tuleta meelde mõõtühikute tabelid.

199. Teisenda väiksemateks ühikuteks.

Nimega arvu teisendan *ühenimeliseks* ..... tehte abil.

$3 \text{ m } 7 \text{ dm} = \dots \text{ dm}$

$14 \text{ € } 18 \text{ s} = \dots \text{ s}$

$3 \text{ dm } 7 \text{ cm} = \dots \text{ cm}$

$14 \text{ m } 18 \text{ cm} = \dots \text{ cm}$

$3 \text{ cm } 7 \text{ mm} = \dots \text{ mm}$

$14 \text{ ts } 18 \text{ kg} = \dots \text{ kg}$

$3 \text{ t } 7 \text{ ts} = \dots \text{ ts}$

$14 \text{ dm } 18 \text{ mm} = \dots \text{ mm}$

Miks said igas tulbas vastusteks ühesugused arvud?

200. Teisenda suuremateks ühikuteks.

Nimega arvu teisendan *mitmenimeliseks* ..... tehte abil.

$5 \text{ 940 g} = \dots \text{ kg } \dots \text{ g}$

$26 \text{ dm} = \dots \text{ m } \dots \text{ dm}$

$5 \text{ 940 kg} = \dots \text{ t } \dots \text{ kg}$

$26 \text{ cm} = \dots \text{ dm } \dots \text{ cm}$

$5 \text{ 940 m} = \dots \text{ km } \dots \text{ m}$

$26 \text{ mm} = \dots \text{ cm } \dots \text{ mm}$

$5 \text{ 940 mm} = \dots \text{ m } \dots \text{ mm}$

$26 \text{ ts} = \dots \text{ t } \dots \text{ ts}$

201. Teisenda

väiksemateks ühikuteks	suuremateks ühikuteks
$25 \text{ m } 4 \text{ dm} = \dots$	$250 \text{ s} = \dots$
$12 \text{ cm } 5 \text{ mm} = \dots$	$370 \text{ dm} = \dots$
$32 \text{ m} = \dots$	$4 \text{ 312 m} = \dots$
$8 \text{ kg } 6 \text{ g} = \dots$	$197 \text{ ts} = \dots$
$7 \text{ € } 9 \text{ s} = \dots$	$68 \text{ mm} = \dots$

202. Mitmenimelisi arve liidan nii:

Näide. 3 kg 145 g + 2 kg 625 g = ... kg ..... g

Teisendan: 3 kg 145 g = 3 145 g

2 kg 625 g = 2 625 g

Liidan:

$$\begin{array}{r} \downarrow \\ 3\ 145\ \text{g} \\ + 2\ 625\ \text{g} \\ \hline 5\ 770\ \text{g} \end{array}$$

Teisendan: 5 770 g = 5 kg 770 g

- 1) **teisendan** liidetavad ühenimelisteks arvudeks;
- 2) **kirjut**an liidetavad üksteise alla nii, et samad järgud on kohakuti;
- 3) **liidan** kirjalikult nii nagu tavaliselt;
- 4) **teisendan** summa tagasi mitmenimeliseks arvuks.

3 t 458 kg + 2 t 46 kg

35 m 7 dm + 6 m 8 dm

5 kg 60 g + 1 kg 950 g

4 cm 9 mm + 3 cm 5 mm

4 t 7 kg + 3 t 38 kg

2 t 8 ts + 60 t 7 ts

7 km 175 m + 2 km 825 m

10 l 4 dl + 15 l 9 dl

13 ts 58 kg + 6 ts 2 kg

27 dm 5 cm + 6 dm 5 cm

3 dm 75 mm + 9 dm 8 mm

1 m 43 mm + 8 m 7 mm

20 m 2 cm + 17 m 4 cm

3 dl 20 ml + 15 dl 5 ml

5 ts 43 kg + 31 ts 7 kg

17 € 65 s + 3 € 45 s

203. Lahenda ülesanne.

Talumees vedas põllule 34 t 8 ts väetist. Turbamulda vedas ta põllule 45 t 8 ts võrra rohkem. Kui palju turbamulda vedas talumees põllule?

204. Liida.

Näide. $747 \text{ m} + 1 \text{ km } 253 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ km } \dots\dots\dots \text{ m}$

Teisendan: $1 \text{ km } 253 \text{ m} = 1\,253 \text{ m}$

$$\begin{array}{r} \text{Liidan:} \quad \quad \quad \begin{array}{r} \text{111} \\ 747 \text{ m} \\ + 1\,253 \text{ m} \\ \hline 2\,000 \text{ m} \end{array} \end{array}$$

Teisendan: $2\,000 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ km } \dots\dots\dots \text{ m}$

$8 \text{ kg } 158 \text{ g} + 842 \text{ g}$

$36 \text{ dm} + 23 \text{ dm } 4 \text{ mm}$

$45 \text{ g} + 3 \text{ kg } 955 \text{ g}$

$70 \text{ mm} + 5 \text{ m } 3 \text{ mm}$

$7 \text{ km} + 2 \text{ km } 3 \text{ m}$

$18 \text{ ts } 4 \text{ kg} + 2 \text{ ts } 6 \text{ kg}$

$64 \text{ m } 8 \text{ cm} + 92 \text{ cm}$

$59 \text{ cm } 1 \text{ mm} + 9 \text{ mm}$

$75 \text{ s} + 31 \text{ € } 25 \text{ s}$

$24 \text{ l } 8 \text{ dl} + 6 \text{ l}$

205. Lahenda ülesanne.

Koidu tänava pikkus on 1 km 60 m. Eha tänav on 940 m pikem kui Koidu tänav. Hämariku tänav on 90 m pikem kui Eha tänav. Kui suur on kolme tänava pikkus kokku?

206. Koosta skeemi järgi ülesanne. Lahenda ülesanne.

Melon 980 g

Arbuus 3 kg 20 g raskem kui ?

Kõrvits 875 g raskem kui ?

207. Lahenda ülesanne.

I Ema ostis turult kolm kapsapead. Üks kapsapea kaalus 2 kg. Teine kapsapea oli 970 g raskem kui esimene ja kolmas oli 130 g raskem kui teine kapsapea.

Kui palju kaalus teine kapsapea? Kui palju kaalus kolmas kapsapea?

Andmed:

1. kapsapea	2 kg	←	
2. kapsapea	970 g raskem kui	—	1. ?
3. kapsapea	130 g raskem kui	—	2. ?

Lahendus:

- 1) teine kapsapea?   2 kg .....
- 2) ..... kapsapea?   .....

Vastus: Teine kapsapea kaalus ..... kg ..... g ja kolmas kapsapea kaalus ..... kg ..... g.

II Ema ostis turult kolm kapsapead. Üks kapsapea kaalus 2 kg. Teine kapsapea oli 970 g raskem kui esimene ja kolmas oli 130 g raskem kui teine kapsapea.

Kui palju kaalusid kolm kapsapead kokku?

Andmed:

1. kapsapea	←		} 3. ?
2. kapsapea	—	1. ?	
3. kapsapea	—	2. ?	

Lahendus:

- 1) teine kapsapea? .....
- 2) kolmas kapsapea? .....
- 3) kolm kapsapead kokku? .....

Vastus: .....

208. Lahenda ülesanne.

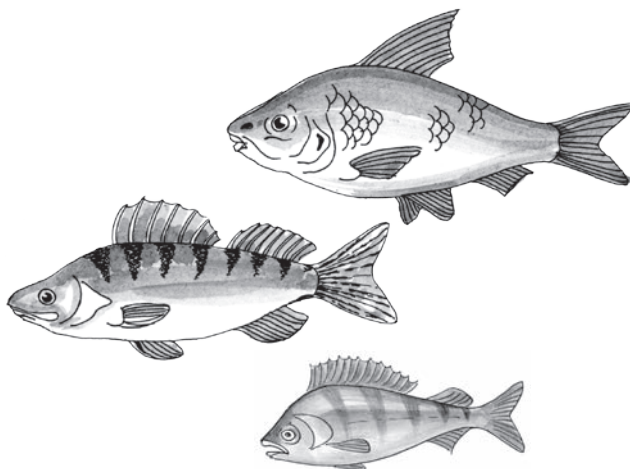
Kalurid püüdsid Peipsi järvest 4 ts latikat, koha püüdsid nad 2 ts 60 kg rohkem kui latikat ja ahvenat 90 kg rohkem kui koha kala. Kui palju kala püüdsid kalurid?

Andmed:

Latikat .....

Koha .....

Ahvenat .....

Lahendus:

1) .....

2) .....

.....

Vastus: .....

209. Lahenda ülesanne.

Padjapüüride õblemiseks kulus 8 meetrit 50 sentimeetrit riidet. Voodilinate õblemiseks kulus 15 meetrit 40 sentimeetrit riidet rohkem kui padjapüüride õblemiseks. Käterättide õblemiseks kulus 60 sentimeetrit riidet rohkem kui padjapüüride õblemiseks. Kui palju riidet kulus padjapüüride, voodilinate ja käterättide õblemiseks kokku?

210. Arvuta summa.

$$7 \text{ m } 2 \text{ cm } + 12 \text{ m } + 98 \text{ cm}$$

$$4 \text{ t } 21 \text{ kg } + 35 \text{ kg } + 1 \text{ t } 44 \text{ kg}$$

$$62 \text{ kg } + 95 \text{ ts } + 2 \text{ ts } 38 \text{ kg}$$

$$796 \text{ m } + 2 \text{ km } 254 \text{ m } + 2 \text{ km}$$

$$18 \text{ ts } 3 \text{ kg } + 27 \text{ kg } + 61 \text{ ts}$$

$$59 \text{ € } + 40 \text{ s } + 40 \text{ € } 60 \text{ s}$$

Nimega arvude lahutamine

211. Mitmenimelisi arve lahutan nii:

Näide: $6 \text{ kg } 815 \text{ g} - 3 \text{ kg } 487 \text{ g} = \dots\dots\dots \text{ kg } \dots\dots\dots \text{ g}$

Teisendan: $6 \text{ kg } 815 \text{ g} = 6 \text{ } 815 \text{ g}$

$3 \text{ kg } 487 \text{ g} = 3 \text{ } 487 \text{ g}$

Lahutan:

$$\begin{array}{r}   \\   \\ - 3   \\ \hline 3   \end{array}$$

Teisendan: $3 \text{ } 328 \text{ g} = 3 \text{ kg } 328 \text{ g}$

- 1) **teisendan** vähendatava ja vähendaja ühenimelisteks arvudeks;
- 2) **kirjutan** arvud üksteise alla nii, et järguühikud on kohakuti;
- 3) **lahutan** kirjalikult nii nagu tavaliselt;
- 4) **teisendan** vahe tagasi mitmenimeliseks arvuks.

$7 \text{ kg } 568 \text{ g} - 4 \text{ kg } 351 \text{ g}$

$4 \text{ km } 275 \text{ m} - 1 \text{ km } 380 \text{ m}$

$6 \text{ km } 972 \text{ m} - 2 \text{ km } 460 \text{ m}$

$8 \text{ t } 600 \text{ kg} - 3 \text{ t } 954 \text{ kg}$

$5 \text{ t } 867 \text{ kg} - 1 \text{ t } 265 \text{ kg}$

$3 \text{ m } 503 \text{ mm} - 1 \text{ m } 738 \text{ mm}$

$9 \text{ m } 493 \text{ mm} - 3 \text{ m } 472 \text{ mm}$

$5 \text{ kg } 412 \text{ g} - 2 \text{ kg } 605 \text{ g}$

$8 \text{ t } 604 \text{ kg} - 5 \text{ t } 93 \text{ kg}$

$4 \text{ m } 75 \text{ mm} - 1 \text{ m } 380 \text{ mm}$

$5 \text{ km } 428 \text{ m} - 3 \text{ km } 7 \text{ m}$

$7 \text{ km } 6 \text{ m} - 2 \text{ km } 194 \text{ m}$

$3 \text{ kg } 700 \text{ g} - 1 \text{ kg } 85 \text{ g}$

$9 \text{ kg } 3 \text{ g} - 4 \text{ kg } 27 \text{ g}$

$6 \text{ m } 315 \text{ mm} - 2 \text{ m } 9 \text{ mm}$

$2 \text{ t } 81 \text{ kg} - 1 \text{ t } 810 \text{ kg}$

212. Lahenda ülesanne.

Kodunduse tunnis küpsetasid 6. klassi õpilased jõulupeoks

3 kg 30 g piparkooke. Tüdrukud küpsetasid 2 kg 50 g piparkooke.

Kui palju piparkooke küpsetasid poisid?

213. Ühenimelisest arvust lahutan mitmenimelist arvu nii:

Näide: 5 km – 1 km 649 m = ... km ..... m

Teisendan: 5 km = 5 000 m

1 km 649 m = 1 649 m

Lahutan:

$$\begin{array}{r} \overset{\bullet}{5} \overset{\bullet\bullet}{000} \text{ m} \\ - 1\,649 \text{ m} \\ \hline 3\,351 \text{ m} \end{array}$$

Teisendan: 3 351 m = 3 km 351 m

- 1) **teisendan** vähendatava ja vähendaja ühenimelisteks arvudeks;
- 2) **kirjutan** arvud üksteise alla nii, et järguühikud on kohakuti;
- 3) **lahutan** kirjalikult nii nagu tavaliselt;
- 4) **teisendan** vahe tagasi mitmenimeliseks arvuks.

6 km – 2 km 138 m

4 kg – 2 kg 56 g

5 kg – 3 kg 726 g

9 t – 5 t 24 kg

8 t – 4 t 453 kg

3 km – 1 km 72 m

7 km – 6 km 298 m

2 kg – 1 kg 85 g

4 km – 1 km 6 m

8 t – 653 kg

9 kg – 3 kg 8 g

3 km – 407 m

5 t – 2 t 5 kg

7 kg – 95 g

6 m – 4 m 7 mm

2 m – 2 mm

214. Lahenda ülesanne.

Sellel aastal on linna jõulukuuse kõrgus 16 m. Möödunud aastal oli linna jõulukuusk 2 m 40 cm lühem kui sel aastal. Ülemöödunud aastal oli jõulukuusk 85 cm lühem kui sel aastal.

Kui kõrged olid jõulukuused möödunud ja ülemöödunud aastal?

215. Lahenda ülesanne.

Lastekodu laste jõulupakkides oli kokku 9 kg komme.

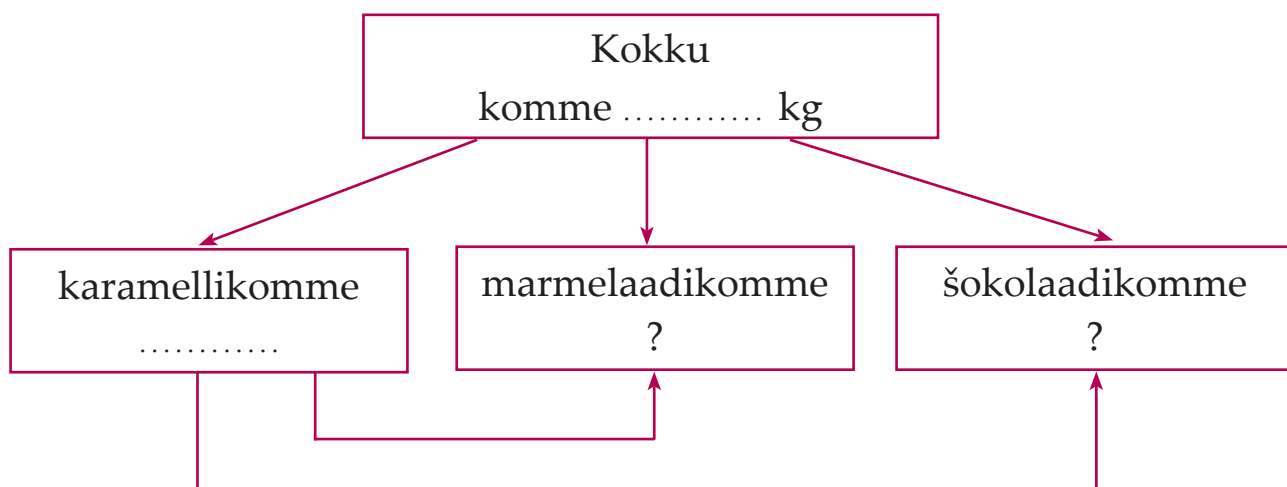
Karamelli-komme oli pakkides 4 kg 160 g.

Marmelaadi-komme oli 1 kg 280 g vähem kui karamelli-komme.

Šokolaadi-komme oli 2 kg 200 g vähem kui karamelli-komme.

Kui palju marmelaadi- ja šokolaadi-komme oli jõulupakkides?

Andmed:

216. Lahuta.

$$6 \text{ km} - 2 \text{ km} \quad 15 \text{ m} - 734 \text{ m}$$

$$8 \text{ kg} - 941 \text{ g} - 6 \text{ kg} \quad 5 \text{ g}$$

$$12 \text{ m} - 3 \text{ m} \quad 87 \text{ cm} - 19 \text{ cm}$$

$$7 \text{ t} - 5 \text{ t} \quad 46 \text{ kg} - 204 \text{ kg}$$

$$35 \text{ ts} - 14 \text{ ts} \quad 6 \text{ kg} - 82 \text{ kg}$$

$$4 \text{ m} \quad 27 \text{ mm} - 591 \text{ mm} - 2 \text{ m}$$

$$16 \text{ €} \quad 34 \text{ s} - 8 \text{ €} \quad 5 \text{ s} - 72 \text{ s}$$

$$90 \text{ t} - 7 \text{ ts} - 26 \text{ t} \quad 6 \text{ ts}$$

217. Lahenda ülesanne.

Enel oli 12 eurot. Ta läks poodi vennale ja pinginaabrile jõulukinke ostma. Ene ostis pinginaabrile raamatu, mis maksis 6 € 37 s ja vennale pildiloto, mis maksis 5 € 5 s.

Kui palju raha jäi Enel järele?

218. Lahuta.

50 m – 42 m 31 cm

21 ts 13 kg – 17 ts 26 kg

17 dm – 9 dm 58 mm

6 kg – 275 g

17 € 4 s – 9 € 5 s

8 m 92 mm – 235 mm

5 t – 3 t 6 kg

10 ts – 48 kg

4 km 17 m – 159 m

32 t 6 ts – 15 t 7 ts

219. Lahenda ülesanne.

Suusavõistlusel oli raja pikkus 5 km.

Kui palju jäi võistlejal veel sõita, kui ta oli läbinud 905 m?

Kui palju jäi suusatajal veel sõita, kui ta oli läbinud 1 km 70 m?

Kui palju jäi suusatajal veel sõita,
kui ta oli läbinud 4 km 5 m?**220. Koosta skeemi järgi ülesanne.
Lahenda ülesanne.**

Kapsast	3 kg 260 g	←	←
Porgandit	1 kg 487 g vähem kui	—	?
Sibulat	968 g vähem kui	—	?

221. Lahenda ülesanne.

Ehitajad paigaldasid kokku 9 km 240 m gaasitoru.

Esimesel kuul paigaldasid nad 3 km 460 m gaasitoru.

Teisel kuul 640 m gaasitoru vähem kui esimesel kuul.

Kolmandal kuul 495 m gaasitoru vähem kui esimesel kuul.

Mitu meetrit gaasitoru paigaldasid ehitajad teisel ja kolmandal kuul?

Nimega arvude liitmine ja lahutamine

222. Arvuta.

$9 \text{ m } 40 \text{ cm} - 1 \text{ m } 55 \text{ cm}$

$7 \text{ m } 63 \text{ mm} - 85 \text{ mm}$

$6 \text{ km } 402 \text{ m} + 598 \text{ m}$

$5 \text{ kg } 42 \text{ g} + 58 \text{ kg}$

$8 \text{ t } 5 \text{ kg} - 3 \text{ t } 428 \text{ kg}$

$61 \text{ t } 2 \text{ ts} - 6 \text{ ts}$

$3 \text{ kg } 71 \text{ g} + 2 \text{ kg } 96 \text{ g}$

$137 \text{ m} + 3 \text{ km } 94 \text{ m}$

$11 \text{ ts} - 4 \text{ ts } 7 \text{ kg}$

$78 \text{ cm } 2 \text{ mm} - 9 \text{ cm}$

$32 \text{ dm } 5 \text{ mm} + 95 \text{ mm}$

$21 \text{ cm} + 5 \text{ dm } 79 \text{ cm}$

$2 \text{ t} - 18 \text{ kg}$

$4 \text{ l} - 3 \text{ dl}$

$7 \text{ m } 86 \text{ mm} + 2 \text{ m } 14 \text{ mm}$

$95 \text{ s} + 9 \text{ € } 5 \text{ s}$

223. Lahenda ülesanne.

Tabelis on suusahüppe-võistluste kolme parema sportlase tulemused.

Arvuta kolme hüppe pikkuste summa.

Nimi	1. hüpe	2. hüpe	3. hüpe	Summa
Markus	32 m 50 cm	28 m	30 m 50 cm	
Steven	29 m	31 m 50 cm	27 m	
Rainer	33 m 50 cm	28 m 50 cm	32 m 50 cm	

Järjesta sportlased hüpete pikkuste summa järgi.

1. .... 2. .... 3. ....

Arvuta.

Kui suur on 1. ja 2. koha tulemuste vahe? .....

Kui suur on 1. ja 3. koha tulemuste vahe? .....

224. Arvuta.

$$8 \text{ km} - 2 \text{ km } 13 \text{ m} + 3 \text{ km } 965 \text{ m}$$

$$6 \text{ m } 75 \text{ mm} - 975 \text{ mm} + 1 \text{ m } 900 \text{ mm}$$

$$2 \text{ t } 346 \text{ kg} + 7 \text{ t } 654 \text{ kg} - 215 \text{ kg}$$

$$5 \text{ kg } 80 \text{ g} - 158 \text{ g} + 3 \text{ kg } 93 \text{ g}$$

$$4 \text{ t} - 21 \text{ kg} + 3 \text{ t } 5 \text{ kg}$$

$$17 \text{ ts } 2 \text{ kg} + 3 \text{ ts } 8 \text{ kg} - 10 \text{ ts } 52 \text{ kg}$$

$$38 \text{ dm } 5 \text{ mm} + 2 \text{ dm } 5 \text{ mm} - 28 \text{ dm } 9 \text{ mm}$$

$$342 \text{ m} - 87 \text{ m } 9 \text{ dm} + 5 \text{ dm}$$

225. Lahenda ülesanne.

Teraviljahoidlast viidi leivatehasesse 3 t 635 kg rukkijahu, nisujahu viidi tehasesse 1 t 265 kg rohkem kui rukkijahu ja maisijahu 2 t 745 kg vähem kui rukkijahu. Kui palju jahu viidi teraviljahoidlast leivatehasesse?

Andmed: Rukkijahu 3 t 635 kg
Nisujahu .....
Maisijahu .....

226. Koosta skeemi järgi ülesanne. Lahenda ülesanne.

Ema	35 € 85 s	←	←	} ?
Tädi Marju	9 € 65 s	rohkem kui	?	
Vanaema	18 € 92 s	vähem kui	?	

227. Tuleta meelde, kuidas leida tundmatut arvu. Arvuta.

$$x + 3\,002 = 8\,110$$

$$x = 8\,110 - 3\,002$$

$$x = \dots\dots\dots$$

Kontroll:

$$\dots\dots\dots + 3\,002 = \dots\dots\dots$$

$$5\,617 + x = 9\,000$$

$$x = 9\,000 \dots\dots\dots$$

$$x = \dots\dots\dots$$

Kontroll:

$$5\,617 + \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

$$10\,000 - x = 6\,813$$

$$x = \dots\dots\dots\dots\dots\dots$$

$$x = \dots\dots\dots$$

Kontroll:

$$10\,000 - \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

$$x - 8\,407 = 1\,409$$

$$x = 1\,409 \dots\dots\dots$$

$$x = \dots\dots\dots$$

Kontroll:

$$\dots\dots\dots - 8\,407 = \dots\dots\dots$$

$$x + 2\text{ ts } 19\text{ kg} = 3\text{ ts } 18\text{ kg}$$

$$7\text{ cm } 8\text{ mm} + x = 29\text{ cm } 3\text{ mm}$$

$$6\text{ t } 2\text{ kg} + x = 9\text{ t } 10\text{ kg}$$

$$5\text{ km } 37\text{ m} + x = 8\text{ km } 60\text{ m}$$

$$x + 6\text{ m } 25\text{ mm} = 10\text{ m}$$

$$x - 5\text{ m } 20\text{ cm} = 4\text{ m } 90\text{ cm}$$

$$18\text{ t } 6\text{ ts} - x = 9\text{ t } 7\text{ ts}$$

$$4\text{ m} - x = 2\text{ m } 53\text{ mm}$$

$$x - 3\text{ kg } 67\text{ g} = 8\text{ kg } 51\text{ g}$$

$$7\text{ t } 20\text{ kg} - x = 5\text{ t } 148\text{ kg}$$

228. Lahenda ülesanne.

Teede hooldamiseks talvel kulutati kahe kuuga kokku 4 060 liitrit kütust. Esimesel kuul kulutati 1 895 liitrit kütust. Ülejäänud kütus kulutati teisel kuul. Kui palju kütust kulutati teisel kuul?

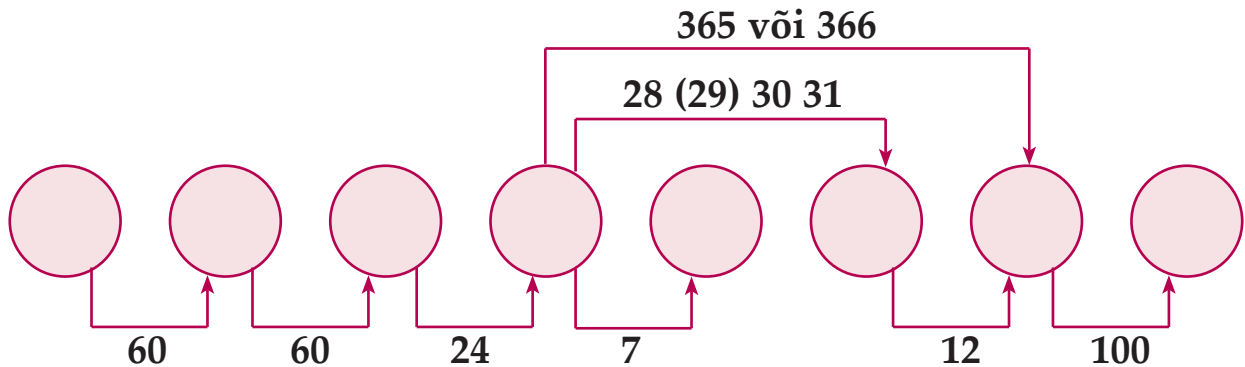

Tehted aega väljendavate arvudega

Aega väljendavate arvude teisendamine

Kirjuta ringi sisse ajaühikute nimetused, alusta kõige väiksemast.

229. Täida lüngad.

1 minut = ... sekundit

1 kuu = ... ööpäeva

1 tund = ... minutit

1 aasta = ... kuud

1 ööpäev = ... tundi

1 aasta = ... ööpäeva

1 nädal = ... ööpäeva

1 sajand = ... aastat

230. Teisenda väiksemaks ühikuks.

Suurema ajaühiku teisendan **väiksemaks** ühikuks
korrutamistehte abil.

Näide. 1 näd = 7 ööp

$$\frac{2 \text{ näd}}{\cdot 7} = 2 \cdot \dots \text{ ööp} = \dots \text{ ööp}$$

3 näd = ... = ... ööp

7 näd = ... = ... ööp

4 näd = ... = ... ööp

5 näd = ... = ... ööp

9 näd = ... = ... ööp

10 näd = ... = ... ööp

$$1 \text{ a} = 12 \text{ k}$$

$$2 \text{ a} = 2 \cdot \dots\dots \text{ k} = \dots\dots \text{ k}$$

$\cdot 12$

$3 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$5 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$4 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$8 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$6 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$10 \text{ a} = \dots\dots = \dots\dots \text{ k}$

$$1 \text{ min} = 60 \text{ s}$$

$$2 \text{ min} = 2 \cdot \dots\dots \text{ s} = \dots\dots \text{ s}$$

$\cdot 60$

$$1 \text{ h} = 60 \text{ min}$$

$$2 \text{ h} = 2 \cdot \dots\dots \text{ min} = \dots\dots \text{ min}$$

$\cdot 60$

$3 \text{ min} = \dots\dots = \dots\dots \text{ s}$

$3 \text{ h} = \dots\dots = \dots\dots \text{ min}$

$4 \text{ min} = \dots\dots = \dots\dots \text{ s}$

$4 \text{ h} = \dots\dots = \dots\dots \text{ min}$

$6 \text{ min} = \dots\dots = \dots\dots \text{ s}$

$7 \text{ h} = \dots\dots = \dots\dots \text{ min}$

$9 \text{ min} = \dots\dots = \dots\dots \text{ s}$

$5 \text{ h} = \dots\dots = \dots\dots \text{ min}$

$20 \text{ min} = \dots\dots = \dots\dots \text{ s}$

$10 \text{ h} = \dots\dots = \dots\dots \text{ min}$

$$1 \text{ ööp} = 24 \text{ h}$$

$$2 \text{ ööp} = 2 \cdot \dots\dots \text{ h} = \dots\dots \text{ h}$$

$\cdot 24$

$$1 \text{ saj} = 100 \text{ a}$$

$$2 \text{ saj} = 2 \cdot \dots\dots \text{ a} = \dots\dots \text{ a}$$

$\cdot 100$

$3 \text{ ööp} = \dots\dots = \dots\dots \text{ h}$

$3 \text{ saj} = \dots\dots = \dots\dots \text{ a}$

$4 \text{ ööp} = \dots\dots = \dots\dots \text{ h}$

$10 \text{ saj} = \dots\dots = \dots\dots \text{ a}$

$5 \text{ ööp} = \dots\dots = \dots\dots \text{ h}$

$17 \text{ saj} = \dots\dots = \dots\dots \text{ a}$

$8 \text{ ööp} = \dots\dots = \dots\dots \text{ h}$

$20 \text{ saj} = \dots\dots = \dots\dots \text{ a}$

$10 \text{ ööp} = \dots\dots = \dots\dots \text{ h}$

$21 \text{ saj} = \dots\dots = \dots\dots \text{ a}$

231. Ajaühikute teisendamine.

$$1 \text{ näd } 5 \text{ ööp} = 1 \cdot 7 \text{ ööp} + 5 \text{ ööp} = \dots \text{ ööp}$$

$\boxed{\cdot 7} \uparrow$

$$2 \text{ näd } 4 \text{ ööp} = \dots = \dots \text{ ööp}$$

$$3 \text{ näd } 6 \text{ ööp} = \dots = \dots \text{ ööp}$$

$$5 \text{ näd } 2 \text{ ööp} = \dots = \dots \text{ ööp}$$

$$4 \text{ näd } 3 \text{ ööp} = \dots = \dots \text{ ööp}$$

$$1 \text{ a } 7 \text{ k} = 1 \cdot 12 \text{ k} + 7 \text{ k} = \dots \text{ k}$$

$\boxed{\cdot 12} \uparrow$

$$2 \text{ a } 9 \text{ k} = \dots = \dots \text{ k}$$

$$4 \text{ a } 5 \text{ k} = \dots = \dots \text{ k}$$

$$6 \text{ a } 8 \text{ k} = \dots = \dots \text{ k}$$

$$7 \text{ a } 6 \text{ k} = \dots = \dots \text{ k}$$

$$1 \text{ min } 4 \text{ s} = 1 \cdot 60 \text{ s} + 4 \text{ s} = \dots \text{ s}$$

$\boxed{\cdot 60} \uparrow$

$$2 \text{ min } 10 \text{ s} = \dots = \dots \text{ s}$$

$$5 \text{ min } 45 \text{ s} = \dots = \dots \text{ s}$$

$$3 \text{ min } 26 \text{ s} = \dots = \dots \text{ s}$$

$$1 \text{ h } 30 \text{ min} = 1 \cdot 60 \text{ min} + 30 \text{ min} = \dots \text{ min}$$

$\boxed{\cdot 60} \uparrow$

$$4 \text{ h } 57 \text{ min} = \dots = \dots \text{ min}$$

$$6 \text{ h } 19 \text{ min} = \dots = \dots \text{ min}$$

$$8 \text{ h } 3 \text{ min} = \dots = \dots \text{ min}$$

232. Teisenda ühenimeliseks arvuks.

$$1 \text{ min } 35 \text{ s} = 1 \cdot 60 \text{ s} + 35 \text{ s} = \dots\dots \text{ s}$$

$\boxed{\cdot 60} \uparrow$

$$1 \text{ h } 9 \text{ min} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ min}$$

$$3 \text{ a } 11 \text{ k} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ k}$$

$$19 \text{ saj } 58 \text{ a} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ a}$$

$$4 \text{ näd } 6 \text{ ööp} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ ööp}$$

$$2 \text{ ööp } 7 \text{ h} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ h}$$

$$5 \text{ min } 43 \text{ s} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ s}$$

233. Lahenda ülesanne.

1. Töomesilase keskmine eluiga suvel on 5 nädalat ja 5 ööpäeva.

Mitu ööpäeva see on?

Teisendan:

$$5 \text{ näd } 5 \text{ ööp} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ ööp}$$

2. Rästiku keskmine eluiga on 4 aastat ja 6 kuud.

Mitu kuud see on?

Teisendan:

$$4 \text{ a } 6 \text{ k} = \dots\dots\dots = \dots\dots \text{ k}$$

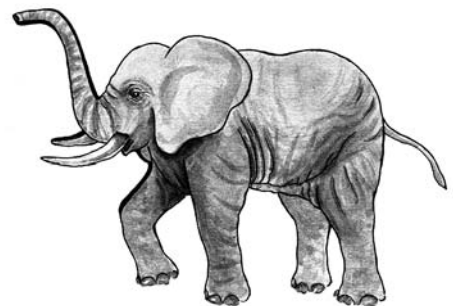

3. Elevandi keskmine eluiga on 60 aastat.

Mitu kuud see on?

Teisendan:

$$60 \text{ a} = \dots\dots\dots$$

Aega väljendavate arvude liitmine

237. Arvuta peast.

$$\begin{array}{lll} 24 \text{ min} + 30 \text{ min} = \dots\dots\dots & 27 \text{ s} + 16 \text{ s} = \dots\dots\dots & 37 \text{ min} + 13 \text{ s} = \dots\dots\dots \\ 18 \text{ min} + 12 \text{ min} = \dots\dots\dots & 14 \text{ s} + 39 \text{ s} = \dots\dots\dots & 37 \text{ min} + 13 \text{ min} = \dots\dots\dots \\ 35 \text{ min} + 25 \text{ min} = \dots\dots\dots & 32 \text{ s} + 28 \text{ s} = \dots\dots\dots & 13 \text{ s} + 37 \text{ min} = \dots\dots\dots \\ 6 \text{ min} + 54 \text{ min} = \dots\dots\dots & 5 \text{ s} + 47 \text{ s} = \dots\dots\dots & 37 \text{ s} + 13 \text{ s} = \dots\dots\dots \end{array}$$

238. Arvuta peast.

$$\begin{array}{ll} 2 \text{ min } 34 \text{ s} + 5 \text{ min } 15 \text{ s} = \dots\dots\dots & 3 \text{ h } 20 \text{ min} + 4 \text{ h } 17 \text{ min} = \dots\dots\dots \\ 15 \text{ min } 8 \text{ s} + 4 \text{ min } 21 \text{ s} = \dots\dots\dots & 15 \text{ h } 6 \text{ min} + 2 \text{ h } 31 \text{ min} = \dots\dots\dots \\ 27 \text{ min} + 1 \text{ min } 32 \text{ s} = \dots\dots\dots & 5 \text{ h} + 7 \text{ h } 48 \text{ min} = \dots\dots\dots \\ 42 \text{ s} + 17 \text{ min } 6 \text{ s} = \dots\dots\dots & 29 \text{ min} + 1 \text{ h } 20 \text{ min} = \dots\dots\dots \end{array}$$

239. Arvuta. Võimaluse korral teisenda tulemust.

$$\begin{array}{lll} 17 \text{ h} + 7 \text{ h} & 9 \text{ s} + 15 \text{ s} & 34 \text{ min} + 26 \text{ min} \\ 46 \text{ min} + 13 \text{ min} & 8 \text{ h} + 14 \text{ h} & 6 \text{ a} + 54 \text{ a} \\ 52 \text{ a} + 48 \text{ a} & 6 \text{ min} + 27 \text{ min} & 11 \text{ h} + 12 \text{ h} \\ 37 \text{ s} + 23 \text{ s} & 35 \text{ a} + 49 \text{ a} & 27 \text{ s} + 18 \text{ s} \end{array}$$

240. Lahenda ülesanne.

Üks sportlane läbis jooksudistantsi 54 sekundiga.

Teine sportlane lõpetas sama distantsi 6 sekundit hiljem.

Kui palju aega kulus teisel sportlasel jooksudistantsi läbimiseks?

241. Liida kirjalikult. Võimaluse korral teisenda tulemus.

Näited.

$$\begin{array}{r} 15 \text{ h } 24 \text{ min} \\ + 2 \text{ h } 27 \text{ min} \\ \hline 17 \text{ h } 51 \text{ min} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37 \text{ min } 38 \text{ s} \\ + 3 \text{ min } 22 \text{ s} \\ \hline 40 \text{ min } 60 \text{ s} = \\ \quad \quad \quad \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad 60 \text{ s} \\ = 41 \text{ min} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \text{ h } 19 \text{ min} \\ + 8 \text{ h } 45 \text{ min} \\ \hline 14 \text{ h } 64 \text{ min} = \\ \quad \quad \quad \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad 60 \text{ min } \quad 4 \text{ min} \\ = 15 \text{ h } 4 \text{ min} \end{array}$$

$4 \text{ h } 46 \text{ min} + 3 \text{ h } 25 \text{ min}$

$2 \text{ h } 37 \text{ min} + 16 \text{ h } 18 \text{ min}$

$8 \text{ h } 9 \text{ min} + 12 \text{ h } 51 \text{ min}$

$7 \text{ h } 24 \text{ min} + 4 \text{ h } 32 \text{ min}$

$5 \text{ h } 8 \text{ min} + 23 \text{ h } 59 \text{ min}$

$35 \text{ min } 17 \text{ s} + 14 \text{ min } 42 \text{ s}$

$29 \text{ min } 6 \text{ s} + 30 \text{ min } 58 \text{ s}$

$41 \text{ min } 36 \text{ s} + 8 \text{ min } 24 \text{ s}$

$18 \text{ min } 52 \text{ s} + 22 \text{ min } 19 \text{ s}$

$39 \text{ min } 7 \text{ s} + 7 \text{ min } 53 \text{ s}$

242. Lahenda ülesanne.

Maril kulus koduste õppeülesannete täitmiseks

1 tund ja 55 minutit. Kaidol kulus ülesannete täitmiseks 1 tund ja 5 minutit rohkem kui Maril.

Kui palju aega kulus Kaidol koduste õppeülesannete täitmiseks?

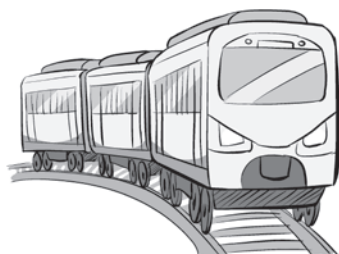
243. Lahenda ülesanne.

Lennuk lendab Tartust Tallinnasse 45 minutit.

Rong sõidab Tartust Tallinnasse

2 tundi ja 21 minutit kauem kui lennuk.

Kui palju aega kulub rongiga Tartust Tallinnasse sõitmiseks?

244. Liida kirjalikult. Võimaluse korral teisenda tulemus.

Näited.

$$\begin{array}{r} 12 \text{ ööp } 8 \text{ h} \\ + 8 \text{ ööp } 13 \text{ h} \\ \hline 20 \text{ ööp } 21 \text{ h} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ööp } 15 \text{ h} \\ + 11 \text{ ööp } 9 \text{ h} \\ \hline 16 \text{ ööp } 24 \text{ h} = \\ \quad \quad \quad \underbrace{\quad \quad}_{24 \text{ h}} \\ = 17 \text{ ööp} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \text{ ööp } 17 \text{ h} \\ + 18 \text{ ööp } 13 \text{ h} \\ \hline 22 \text{ ööp } 30 \text{ h} = \\ \quad \quad \quad \underbrace{\quad \quad}_{24 \text{ h}} \quad \underbrace{\quad \quad}_{6 \text{ h}} \\ = 23 \text{ ööp } 6 \text{ h} \end{array}$$

12 ööp 6 h + 7 ööp 23 h

21 ööp 15 h + 4 ööp 14 h

9 ööp 14 h + 18 ööp 10 h

19 ööp 17 h + 13 ööp 7 h

15 ööp 18 h + 4 ööp 6 h

16 ööp 4 h + 8 ööp 23 h

13 ööp 19 h + 29 ööp 2 h

7 ööp 16 h + 23 ööp 6 h

24 ööp 5 h + 6 ööp 17 h

14 ööp 13 h + 17 ööp 11 h

245. Arvuta. Kirjuta saadud tulemus tabelisse.

Esimene liidetav	7 ööp 8 h	15 ööp 19 h	26 ööp 21 h
Teine liidetav	2 ööp 16 h	14 ööp 7 h	3 ööp 18 h
Summa			

246. Lahenda ülesanne.

Sügis kestab 90 ööpäeva ja 18 tundi.

Kevad kestab 2 ööpäeva ja 1 tundi kauem kui sügis.

Suvi kestab 1 ööpäev ja 21 tundi kauem kui kevad.

Kui kaua kestab kevad?

Kui kaua kestab suvi?

247. Liida kirjalikult. Võimaluse korral teisenda tulemus.

Näited.

$$\begin{array}{r} 15 \text{ a } 7 \text{ k} \\ + 8 \text{ a } 4 \text{ k} \\ \hline 23 \text{ a } 11 \text{ k} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 39 \text{ a } 9 \text{ k} \\ + 20 \text{ a } 3 \text{ k} \\ \hline 59 \text{ a } 12 \text{ k} = \\ \quad \quad \quad \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad 12 \text{ k} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 \text{ a } 8 \text{ k} \\ + 15 \text{ a } 6 \text{ k} \\ \hline 41 \text{ a } 14 \text{ k} = \\ \quad \quad \quad \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad 12 \text{ k} \quad 2 \text{ k} \end{array}$$

$12 \text{ a } 3 \text{ k} + 9 \text{ a } 4 \text{ k}$

$46 \text{ a } 7 \text{ k} + 3 \text{ a } 5 \text{ k}$

$59 \text{ a } 6 \text{ k} + 2 \text{ a } 6 \text{ k}$

$37 \text{ a } 8 \text{ k} + 5 \text{ a } 7 \text{ k}$

$28 \text{ a } 9 \text{ k} + 4 \text{ a } 8 \text{ k}$

$25 \text{ a } 3 \text{ k} + 17 \text{ a } 9 \text{ k}$

$67 \text{ a } 5 \text{ k} + 8 \text{ a } 11 \text{ k}$

$9 \text{ a } 10 \text{ k} + 30 \text{ a } 3 \text{ k}$

$42 \text{ a } 6 \text{ k} + 57 \text{ a } 6 \text{ k}$

$36 \text{ a } 4 \text{ k} + 16 \text{ a } 7 \text{ k}$

248. Lahenda ülesanne.

Rasmus sündis 12 aastat ja 7 kuud tagasi.

Ragne sündis 4 aastat ja 8 kuud varem.

Kas Ragne on noorem või vanem kui

Rasmus? Kui vana on Ragne?

249. Arvuta kirjalikult.

$13 \text{ h } 42 \text{ min} + 6 \text{ h } 17 \text{ min}$

$8 \text{ ööp } 5 \text{ h} + 12 \text{ ööp } 19 \text{ h}$

$36 \text{ min } 24 \text{ s} + 7 \text{ min } 46 \text{ s}$

$52 \text{ a } 7 \text{ k} + 29 \text{ a } 11 \text{ k}$

$14 \text{ h } 8 \text{ min} + 8 \text{ h } 47 \text{ min}$

$48 \text{ min } 35 \text{ s} + 9 \text{ min } 15 \text{ s}$

$76 \text{ a } 4 \text{ k} + 4 \text{ a } 8 \text{ k}$

$19 \text{ ööp } 6 \text{ h} + 7 \text{ ööp } 18 \text{ h}$

$16 \text{ h } 57 \text{ min} + 5 \text{ h } 34 \text{ min}$

$5 \text{ min } 9 \text{ s} + 26 \text{ min } 51 \text{ s}$

Aega väljendavate arvude lahutamine

250. Arvuta peast.

$5 \text{ h } 20 \text{ min} - 16 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$16 \text{ ööp } 17 \text{ h} - 14 \text{ h} = \dots\dots\dots$
$10 \text{ h } 42 \text{ min} - 9 \text{ h} = \dots\dots\dots$	$30 \text{ ööp } 20 \text{ h} - 16 \text{ ööp} = \dots\dots\dots$
$23 \text{ h } 36 \text{ min} - 28 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$9 \text{ ööp } 15 \text{ h} - 9 \text{ h} = \dots\dots\dots$
$17 \text{ h } 53 \text{ min} - 12 \text{ h} = \dots\dots\dots$	$22 \text{ ööp } 18 \text{ h} - 18 \text{ ööp} = \dots\dots\dots$
$27 \text{ min } 49 \text{ s} - 9 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$72 \text{ a } 11 \text{ k} - 11 \text{ a} = \dots\dots\dots$
$40 \text{ min } 15 \text{ s} - 8 \text{ s} = \dots\dots\dots$	$15 \text{ a } 10 \text{ k} - 7 \text{ k} = \dots\dots\dots$
$38 \text{ min } 30 \text{ s} - 21 \text{ s} = \dots\dots\dots$	$30 \text{ a } 8 \text{ k} - 8 \text{ k} = \dots\dots\dots$
$52 \text{ min } 47 \text{ s} - 33 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$64 \text{ a } 6 \text{ k} - 6 \text{ a} = \dots\dots\dots$

251. Arvuta peast.

$1 \text{ h} - 12 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$2 \text{ h} - 40 \text{ min} = \dots\dots\dots$	$20 \text{ h} - 13 \text{ min} = \dots\dots\dots$
$1 \text{ min} - 23 \text{ s} = \dots\dots\dots$	$3 \text{ min} - 56 \text{ s} = \dots\dots\dots$	$52 \text{ min} - 26 \text{ s} = \dots\dots\dots$
$1 \text{ a} - 5 \text{ k} = \dots\dots\dots$	$5 \text{ a} - 8 \text{ k} = \dots\dots\dots$	$64 \text{ a} - 11 \text{ k} = \dots\dots\dots$
$1 \text{ ööp} - 14 \text{ h} = \dots\dots\dots$	$4 \text{ ööp} - 7 \text{ h} = \dots\dots\dots$	$31 \text{ ööp} - 23 \text{ h} = \dots\dots\dots$
$1 \text{ saj} - 37 \text{ a} = \dots\dots\dots$	$6 \text{ saj} - 29 \text{ a} = \dots\dots\dots$	$19 \text{ saj} - 17 \text{ a} = \dots\dots\dots$
$1 \text{ näd} - 6 \text{ ööp} = \dots\dots\dots$	$3 \text{ näd} - 3 \text{ ööp} = \dots\dots\dots$	$5 \text{ näd} - 4 \text{ ööp} = \dots\dots\dots$

252. Lahenda ülesanne.

Ema puhkus kestab 3 nädalat.

Tädi Anne puhkus on 3 päeva lühem kui emal.

Kui kaua kestab tädi Anne puhkus?

253. Lahuta kirjalikult.

Näited.

$$\begin{array}{r} 7 \text{ h } 30 \text{ min} \\ - 5 \text{ h } 14 \text{ min} \\ \hline 2 \text{ h } 16 \text{ min} \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \text{ min} = 60 \text{ s} \\ 3 \text{ min} \\ - 1 \text{ min } 29 \text{ s} \\ \hline 1 \text{ min } 31 \text{ s} \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \text{ h} = 60 \text{ min} \\ 13 \text{ h } 30 \text{ min} \\ - 7 \text{ h } 50 \text{ min} \\ \hline 5 \text{ h } 40 \text{ min} \end{array} \quad \begin{array}{l} > 90 \text{ min} \end{array}$$

$$16 \text{ h } 51 \text{ min} - 7 \text{ h } 48 \text{ min}$$

$$21 \text{ h } 33 \text{ min} - 13 \text{ h } 17 \text{ min}$$

$$14 \text{ h } 25 \text{ min} - 8 \text{ h } 9 \text{ min}$$

$$23 \text{ h } 40 \text{ min} - 16 \text{ h } 32 \text{ min}$$

$$36 \text{ min } 40 \text{ s} - 9 \text{ min } 27 \text{ s}$$

$$50 \text{ min } 41 \text{ s} - 28 \text{ min } 35 \text{ s}$$

$$24 \text{ min } 52 \text{ s} - 16 \text{ min } 13 \text{ s}$$

$$43 \text{ min } 36 \text{ s} - 34 \text{ min } 18 \text{ s}$$

$$5 \text{ h} - 1 \text{ h } 15 \text{ min}$$

$$12 \text{ h} - 3 \text{ h } 10 \text{ min}$$

$$23 \text{ h} - 16 \text{ h } 8 \text{ min}$$

$$14 \text{ h} - 4 \text{ h } 37 \text{ min}$$

$$7 \text{ min} - 1 \text{ min } 34 \text{ s}$$

$$26 \text{ min} - 6 \text{ min } 12 \text{ s}$$

$$51 \text{ min} - 25 \text{ min } 59 \text{ s}$$

$$48 \text{ min} - 19 \text{ min } 7 \text{ s}$$

$$15 \text{ h } 10 \text{ min} - 10 \text{ h } 40 \text{ min}$$

$$28 \text{ h } 5 \text{ min} - 13 \text{ h } 55 \text{ min}$$

$$14 \text{ h } 25 \text{ min} - 6 \text{ h } 7 \text{ min}$$

$$22 \text{ h } 17 \text{ min} - 8 \text{ h } 45 \text{ min}$$

$$45 \text{ min } 15 \text{ s} - 13 \text{ min } 20 \text{ s}$$

$$27 \text{ min } 30 \text{ s} - 9 \text{ min } 34 \text{ s}$$

$$30 \text{ min } 7 \text{ s} - 26 \text{ min } 9 \text{ s}$$

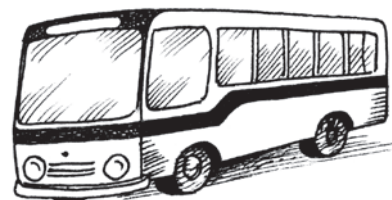
$$55 \text{ min } 1 \text{ s} - 40 \text{ min } 25 \text{ s}$$

254. Lahenda ülesanne.

Bussijaamast väljub buss Viljandisse 2 tunni ja 20 minuti pärast.

Tallinnasse väljub buss 1 tund ja 25 minutit varem kui Viljandisse.

Mitme minuti pärast väljub buss Tallinnasse?

255. Lahuta kirjalikult.

Näited.

$$\begin{array}{r}
 13 \text{ ööp } 11 \text{ h} \\
 - 5 \text{ ööp } 7 \text{ h} \\
 \hline
 8 \text{ ööp } 4 \text{ h}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 1 \text{ ööp} = 24 \text{ h} \\
 7 \text{ ööp} \\
 - 2 \text{ ööp } 16 \text{ h} \\
 \hline
 4 \text{ ööp } 8 \text{ h}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 1 \text{ ööp} = 24 \text{ h} \\
 21 \text{ ööp } 15 \text{ h} \\
 - 6 \text{ ööp } 19 \text{ h} \\
 \hline
 14 \text{ ööp } 20 \text{ h}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{l}
 > \\
 > \\
 >
 \end{array}
 \quad 39 \text{ h}$$

$$23 \text{ ööp } 11 \text{ h} - 5 \text{ ööp } 6 \text{ h}$$

$$4 \text{ ööp} - 2 \text{ ööp } 16 \text{ h}$$

$$30 \text{ ööp } 20 \text{ h} - 22 \text{ ööp } 18 \text{ h}$$

$$18 \text{ ööp} - 7 \text{ ööp } 5 \text{ h}$$

$$27 \text{ ööp } 17 \text{ h} - 9 \text{ ööp } 14 \text{ h}$$

$$31 \text{ ööp} - 23 \text{ ööp } 21 \text{ h}$$

$$24 \text{ ööp } 16 \text{ h} - 15 \text{ ööp } 8 \text{ h}$$

$$25 \text{ ööp} - 19 \text{ ööp } 4 \text{ h}$$

$$17 \text{ ööp } 10 \text{ h} - 4 \text{ ööp } 15 \text{ h}$$

$$20 \text{ ööp } 22 \text{ h} - 16 \text{ ööp } 17 \text{ h}$$

$$26 \text{ ööp } 3 \text{ h} - 23 \text{ ööp } 9 \text{ h}$$

$$28 \text{ ööp} - 18 \text{ ööp } 6 \text{ h}$$

$$31 \text{ ööp } 12 \text{ h} - 6 \text{ ööp } 18 \text{ h}$$

$$13 \text{ ööp } 19 \text{ h} - 12 \text{ ööp } 22 \text{ h}$$

$$25 \text{ ööp } 7 \text{ h} - 14 \text{ ööp } 13 \text{ h}$$

$$24 \text{ ööp} - 15 \text{ ööp } 19 \text{ h}$$

256. Arvuta. Kirjuta saadud tulemus tabelisse.

Vähendatav	8 ööp	12 ööp 1 h	30 ööp 15 h
Vähendaja	4 ööp 7 h	9 ööp 16 h	19 ööp 23 h
Vahe			

257. Lahenda ülesanne.

Bussireis Pariisi kestis 15 päeva.

Sellest 6 päeva ja 12 tundi olid reisijad bussiga teel.

Kui kaua olid turistid Pariisis?

258. Lahuta kirjalikult.

Näited.

$$\begin{array}{r} 24 \text{ a } 11 \text{ k} \\ - 15 \text{ a } 8 \text{ k} \\ \hline 9 \text{ a } 3 \text{ k} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ a} = 12 \text{ k} \\ 45 \text{ a} \\ - 29 \text{ a } 7 \text{ k} \\ \hline 15 \text{ a } 5 \text{ k} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ a} = 12 \text{ k} \\ 32 \text{ a } 6 \text{ k} \\ - 13 \text{ a } 9 \text{ k} \\ \hline 18 \text{ a } 9 \text{ k} \end{array} > 18 \text{ k}$$

$$36 \text{ a } 9 \text{ k} - 17 \text{ a } 3 \text{ k}$$

$$60 \text{ a } 10 \text{ k} - 45 \text{ a } 7 \text{ k}$$

$$52 \text{ a } 11 \text{ k} - 8 \text{ a } 9 \text{ k}$$

$$47 \text{ a } 8 \text{ k} - 39 \text{ a } 6 \text{ k}$$

$$43 \text{ a} - 26 \text{ a } 6 \text{ k}$$

$$70 \text{ a} - 49 \text{ a } 10 \text{ k}$$

$$32 \text{ a} - 18 \text{ a } 5 \text{ k}$$

$$100 \text{ a} - 51 \text{ a } 8 \text{ k}$$

$$65 \text{ a } 5 \text{ k} - 23 \text{ a } 8 \text{ k}$$

$$94 \text{ a } 7 \text{ k} - 33 \text{ a } 11 \text{ k}$$

$$73 \text{ a } 4 \text{ k} - 6 \text{ a } 10 \text{ k}$$

$$81 \text{ a } 2 \text{ k} - 14 \text{ a } 8 \text{ k}$$

$$54 \text{ a } 11 \text{ k} - 37 \text{ a } 6 \text{ k}$$

$$41 \text{ a } 3 \text{ k} - 28 \text{ a } 10 \text{ k}$$

$$80 \text{ a} - 69 \text{ a } 5 \text{ k}$$

$$62 \text{ a } 4 \text{ k} - 56 \text{ a } 7 \text{ k}$$

259. Lahenda ülesanne.

Kristjan on 14-aastane.

Ta on käinud korvpalli trennis 2 aastat ja 9 kuud.

Kui vana oli Kristjan, kui ta läks esimest korda trenni?

260. Lahenda ülesanne.

Vanaema saab täna 70-aastaseks.

Ta läks pensionile 5 aastat ja 8 kuud tagasi.

Kui vana oli vanaema, kui ta läks pensionile?

Kolmekohalise täisarvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$214 = 200 + 10 + 4$$

$$\underline{2 \cdot 214 = 428}$$

$$2 \cdot 200 = 400$$

$$2 \cdot 10 = 20$$

$$2 \cdot 4 = 8$$

$$400 + 20 + 8 = 428$$

$$201 = 200 + 1$$

$$\underline{4 \cdot 201 = 804}$$

$$4 \cdot 200 = 800$$

$$4 \cdot 1 = 4$$

$$800 + 4 = 804$$

261. Arvuta.

$3 \cdot 121 = \dots\dots$

$2 \cdot 234 = \dots\dots$

$333 \cdot 3 = \dots\dots$

$2 \cdot 403 = \dots\dots$

$2 \cdot 142 = \dots\dots$

$4 \cdot 212 = \dots\dots$

$123 \cdot 3 = \dots\dots$

$8 \cdot 101 = \dots\dots$

$2 \cdot 442 = \dots\dots$

$3 \cdot 211 = \dots\dots$

$423 \cdot 2 = \dots\dots$

$3 \cdot 302 = \dots\dots$

$9 \cdot 111 = \dots\dots$

$2 \cdot 412 = \dots\dots$

$112 \cdot 4 = \dots\dots$

$2 \cdot 304 = \dots\dots$

$3 \cdot 313 = \dots\dots$

$5 \cdot 111 = \dots\dots$

$231 \cdot 3 = \dots\dots$

$7 \cdot 110 = \dots\dots$

262. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Suurenda 2 korda arvu 434.
2. Tegurid on 312 ja 3. Leia korrutis.
3. Leia korrutis, kui tegurid on 4 ja 122.
4. Suurenda 2 korda arvu 423.
5. Tegurid on 3 ja 201. Leia korrutis.
6. Leia korrutis, kui tegurid on 221 ja 4.
7. Tegurid on 2 ja 243. Leia korrutis.
8. Suurenda 3 korda arvu 113.

263. Lahenda ülesanne.

Metsanurga talus kasvatati 420 tomatitaime.

Kurgitaimi kasvatati 2 korda rohkem.

Mitu kurgitaimi kasvatati selles talus?

264. Lahenda ülesanne.

Kooli sööklasse toodi konservitehasest 213 lihakonservi.

Köögiviljakonserve oli 3 korda rohkem.

Mitu karpi konserve toodi sööklasse?

265. Koosta avaldis. Arvuta.

I tegur	2	3	4	213	422	122
II tegur	434	313	112	3	2	4
Korrutis						

266. Suurenda arvu nõutud arv korda.

Arv	Suurenda 2 korda	Arv	Suurenda 3 korda
243		321	
342		113	
334		132	
412		231	
244		213	

Kolmekohalise täisarvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$846 = 800 + 40 + 6$$

$$\underline{846 : 2 = 423}$$

$$800 : 2 = 400$$

$$40 : 2 = 20$$

$$6 : 2 = 3$$

$$400 + 20 + 6 = 423$$

$$693 = 600 + 90 + 3$$

$$\underline{693 : 3 = 231}$$

$$600 : 3 = 200$$

$$90 : 3 = 30$$

$$3 : 3 = 1$$

$$200 + 30 + 1 = 231$$

267. Arvuta.

$$86 : 2 = \dots\dots\dots \quad 424 : 2 = \dots\dots\dots \quad 933 : 3 = \dots\dots\dots \quad 842 : 2 = \dots\dots\dots$$

$$48 : 4 = \dots\dots\dots \quad 268 : 2 = \dots\dots\dots \quad 684 : 2 = \dots\dots\dots \quad 639 : 3 = \dots\dots\dots$$

$$93 : 3 = \dots\dots\dots \quad 363 : 3 = \dots\dots\dots \quad 777 : 7 = \dots\dots\dots \quad 424 : 2 = \dots\dots\dots$$

$$69 : 3 = \dots\dots\dots \quad 484 : 4 = \dots\dots\dots \quad 396 : 3 = \dots\dots\dots \quad 488 : 4 = \dots\dots\dots$$

$$24 : 2 = \dots\dots\dots \quad 669 : 3 = \dots\dots\dots \quad 264 : 2 = \dots\dots\dots \quad 555 : 5 = \dots\dots\dots$$

268. Lahenda ülesanne.

1. Mari tennis kolme kuuga 996 €. Arvuta Mari kuupalk.
2. Turistid läbisid nelja päevaga 884 km. Mitu kilomeetrit keskmiselt läbisid turistid päevas?
3. Kodumasinat parandustöökojas tehti kolme aastaga korda 363 telerit. Mitu telerit parandati keskmiselt igal aastal?

269. Koosta avaldis. Arvuta.

Jagatav	468	933	448	642	848	693
Jagaja	2	3	4	2	4	3
Jagatis						

270. Koosta avaldis. Arvuta.

1. Jagatav on 363 ning jagaja on 3. Leia jagatis.
2. Vähenda arvu 424 kaks korda.
3. Leia jagatis, kui jagatav on 993 ning jagaja on 3.
4. Vähenda arvu 484 neli korda.
5. Jagatav on 639 ning jagaja on 3. Leia jagatis.
6. Leia jagatis, kui jagatav on 888 ning jagaja on 8.

271. Vähenda arvu nõutud arv korda.

Arv	Vähenda 3 korda	Arv	Vähenda 2 korda	Arv	Vähenda 4 korda
993		864		488	
636		422		848	
396		668		448	
963		284		484	

272. Lahenda ülesanne.

Lastelaagris puhkas juulikuus 248 õpilast, augustikuus aga 2 korda vähem. Mitu last puhkas lastelaagris juulis ja augustis kokku?

273. Lahenda ülesanne.

Põllumees viis neljal korral porgandeid konservitehasesse. Iga sõiduga viis ta 212 kg. Toodud porgandid pandi võrdselt kahte hoidlasse. Mitu kilogrammi porgandeid ladustati kumbagi hoidlasse?

Kolmekohalise täisarvu korrumamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$431 = 400 + 30 + 1$$

$$\underline{2 \cdot 431 = 862}$$

$$2 \cdot 400 = 800$$

$$2 \cdot 30 = 60$$

$$2 \cdot 1 = 2$$

$$800 + 60 + 2 = 862$$

$$486 = 400 + 80 + 6$$

$$\underline{486 : 2 = 243}$$

$$400 : 2 = 200$$

$$80 : 2 = 40$$

$$6 : 2 = 3$$

$$200 + 40 + 3 = 243$$

$$302 = 300 + 2$$

$$\underline{302 \cdot 3 = 906}$$

$$300 \cdot 3 = 900$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$900 + 6 = 906$$

$$603 = 600 + 3$$

$$\underline{603 : 3 = 201}$$

$$600 : 3 = 200$$

$$3 : 3 = 1$$

$$200 + 1 = 201$$

274. Arvuta.

$$484 : 2 = \dots \quad 3 \cdot 133 = \dots \quad 848 : 4 = \dots \quad 242 \cdot 2 = \dots$$

$$488 : 4 = \dots \quad 2 \cdot 321 = \dots \quad 606 : 6 = \dots \quad 304 \cdot 2 = \dots$$

$$963 : 3 = \dots \quad 4 \cdot 212 = \dots \quad 903 : 3 = \dots \quad 201 \cdot 4 = \dots$$

$$684 : 2 = \dots \quad 3 \cdot 233 = \dots \quad 620 : 2 = \dots \quad 123 \cdot 3 = \dots$$

275. Lahenda ülesanne.

Tsirkust külastas 693 õpilast, täiskasvanuid oli kolm korda vähem. Mitu inimest käis vaatamas tsirkuseetendust?

276. Lahenda ülesanne.

Raamatus on 128 lehekülge. Tiit on lugenud seda raamatut 3 päeva, iga päev 32 lehekülge. Mitu lehekülge on veel Tiidul lugeda jäänud?

277. Koosta avaldis. Arvuta.

Esimene tegur	2	3	4	213	432	122
Teine tegur	341	313	112	3	2	4
Korrutis						

278. Koosta avaldis. Arvuta.

Jagatav	846	369	844	686	408	306
Jagaja	2	3	4	2	4	3
Jagatis						

279. Arvuta ja võrdle.

$846 : 2 \quad \dots\dots\dots 211 \cdot 3$

$2 \cdot 110 \quad \dots\dots\dots 440 : 2$

$112 \cdot 4 \quad \dots\dots\dots 884 : 2$

$444 \cdot 2 \quad \dots\dots\dots 3 \cdot 323$

$224 : 2 \quad \dots\dots\dots 336 : 3$

$636 : 3 \quad \dots\dots\dots 808 : 4$

$993 : 3 \quad \dots\dots\dots 114 \cdot 2$

$7 \cdot 111 \quad \dots\dots\dots 696 : 3$

280. Lahenda ülesanne.

Kolmes sõiduautos on kokku 15 inimest, igas autos võrdselt. Rongis on 500 inimest. Mitu korda on rongis inimesi rohkem kui ühes sõiduautos?

Kolmekohalise täisarvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)

Näide: $658 \cdot 4 = 2\,632$

T	S	K	Ü
	2	3	
	6	5	8
•			4
2	6	3	2

Selleks, et

korrutada täisarvu ühekohalise arvuga:

- 1) alustan korrutamist üheliste järgust;
- 2) korrutise üheliste arvu kirjutan üheliste järgu alla;
- 3) kümneliste arvu kirjutan meelespeetava arvuna järgmise järgu kohale;
- 4) liidan meelespeetava arvu järgmise järgu korrutisele.

281. Arvuta.

$3 \cdot 327$

$705 \cdot 5$

$5 \cdot 651$

$217 \cdot 4$

$6 \cdot 407$

$3 \cdot 492$

$293 \cdot 4$

$6 \cdot 832$

$513 \cdot 7$

$7 \cdot 904$

$4 \cdot 218$

$479 \cdot 2$

$3 \cdot 718$

$541 \cdot 8$

$8 \cdot 129$

$2 \cdot 436$

$652 \cdot 4$

$5 \cdot 807$

$347 \cdot 3$

$2 \cdot 635$

282. Koosta avaldis. Arvuta.

I tegur	5	9	6	724	228	714
II tegur	423	796	944	8	4	7
Korrutis						

283. Lahenda ülesanne.

Viis aastat tagasi oli Lepistiku asulas 658 elanikku.

Tänaseks on suurenenud seal elanike arv 3 korda.

Mitu elanikku on nüüd Lepistiku asulas?

284. Lahenda ülesanne.

Treial valmistab ühe päeva jooksul 273 detaili.

Mitu detaili valmistab treial 3 päeva jooksul? 9 päeva jooksul?

285. Lahenda ülesanne.

Ühel tööpäeval viis kirjakandja postkastidesse 39 kirja ja 3 korda

rohkem ajakirju. Ajalehti viis ta 4 korda rohkem kui ajakirju.

Mitu ajalehte ja mitu ajakirja viis kirjakandja sel päeval postkastidesse?

286. Suurenda arvu nõutud arv korda.

Arv	Suurenda 3 korda	Suurenda 5 korda	Suurenda 7 korda
751			
984			
124			
563			
638			
275			
491			

Kolmekohalise täisarvu jagamine ühekohalise arvuga (üleminekuga)

Näide 1.

	7	7	4	:	3	=	2	5	8
-	6								
	1	7							
-	1	5							
		2	4						
-	2	4							

Mõtlen nii:

- 1) 7-e sisse mahub 3 kaks korda;
- 2) kirjutan vastusesse 2;
- 3) arvutan $2 \cdot 3 = 6$;
- 4) kirjutan 6 seitsme alla;
- 5) lahutan ja saan 1;
- 6) toon ülevalt 1-e kõrvale arvu 7;
- 7) 17-e sisse mahub 3 viis korda;
- 8) kirjutan vastusesse 5;
- 9) arvutan $5 \cdot 3 = 15$;
- 10) kirjutan 15 arvu 17 alla;
- 11) lahutan ja saan 2;
- 12) toon 2-e kõrvale arvu 4;
- 13) 24-a sisse mahub 3 kaheksa korda;
- 14) kirjutan vastusesse 8;
- 15) arvutan $8 \cdot 3 = 24$.

287. Arvuta.

$578 : 2 = \dots\dots\dots$

$889 : 7 = \dots\dots\dots$

$918 : 6 = \dots\dots\dots$

$852 : 4 = \dots\dots\dots$

$735 : 5 = \dots\dots\dots$

$752 : 2 = \dots\dots\dots$

$732 : 3 = \dots\dots\dots$

$984 : 8 = \dots\dots\dots$

$916 : 4 = \dots\dots\dots$

$912 : 6 = \dots\dots\dots$

$935 : 5 = \dots\dots\dots$

$984 : 3 = \dots\dots\dots$

Näide 2.

	2	5	2	:	7	=	3	6		
-	2	1								
		4	2							
-	4	2								

Mõtlen nii:

- 1) 25-e sisse mahub 7 kolm korda;
- 2) kirjutan vastusesse 3;
- 3) arvutan $3 \cdot 7 = 21$;
- 4) kirjutan arvu 21 arvu 25 alla;
- 5) lahutan ja saan 4;
- 6) toon 4-a kõrvale arvu 2;
- 7) 42-e sisse mahub 7 kuus korda;
- 8) kirjutan vastusesse arvu 6;
- 9) arvutan $6 \cdot 7 = 42$.

288. Arvuta.

$378 : 6 = \dots\dots\dots$

$215 : 5 = \dots\dots\dots$

$216 : 3 = \dots\dots\dots$

$371 : 7 = \dots\dots\dots$

$158 : 2 = \dots\dots\dots$

$332 : 4 = \dots\dots\dots$

$486 : 9 = \dots\dots\dots$

$552 : 8 = \dots\dots\dots$

$195 : 3 = \dots\dots\dots$

$594 : 6 = \dots\dots\dots$

$288 : 4 = \dots\dots\dots$

$375 : 5 = \dots\dots\dots$

Näide 3.

	8	4	0	:	8	=	1	0	5	
-	8									
		4								
-	0									
		4	0							
-	4	0								

289. Lahenda ülesanne.

Madis, Mihkel ja Mikk istutasid võrdse arvu puid, kokku 312 istikut.

Mitu puud istutas iga poiss?

290. Arvuta.

$$\begin{array}{cccc}
 986 : 2 = \dots\dots\dots & 861 : 3 = \dots\dots\dots & 552 : 8 = \dots\dots\dots & 434 : 7 = \dots\dots\dots \\
 645 : 3 = \dots\dots\dots & 752 : 4 = \dots\dots\dots & 306 : 9 = \dots\dots\dots & 752 : 8 = \dots\dots\dots \\
 750 : 5 = \dots\dots\dots & 382 : 2 = \dots\dots\dots & 588 : 6 = \dots\dots\dots & 837 : 3 = \dots\dots\dots \\
 684 : 6 = \dots\dots\dots & 455 : 7 = \dots\dots\dots & 672 : 2 = \dots\dots\dots & 912 : 4 = \dots\dots\dots \\
 540 : 4 = \dots\dots\dots & 965 : 5 = \dots\dots\dots & 875 : 5 = \dots\dots\dots & 414 : 9 = \dots\dots\dots
 \end{array}$$

291. Lahenda ülesanne.

Valla keskuse haljastamiseks toodi puukoolist 276 puud. Põõsaid toodi 4 korda vähem. Mitme võrra toodi põõsaid vähem kui puid?

292. Vähenda arvu nõutud arv korda.

Arv	Vähenda 3 korda	Arv	Vähenda 5 korda	Arv	Vähenda 6 korda
462		375		468	
564		490		192	
585		125		564	
762		665		678	
189		830		792	

293. Arvuta ja kontrolli pöördtehtega.

$$\begin{array}{cccc}
 280 : 5 = \dots\dots\dots & 174 : 2 = \dots\dots\dots & 945 : 5 = \dots\dots\dots & 912 : 3 = \dots\dots\dots \\
 418 : 2 = \dots\dots\dots & 258 : 3 = \dots\dots\dots & 436 : 4 = \dots\dots\dots & 754 : 2 = \dots\dots\dots \\
 627 : 3 = \dots\dots\dots & 336 : 4 = \dots\dots\dots & 364 : 7 = \dots\dots\dots & 504 : 8 = \dots\dots\dots \\
 525 : 5 = \dots\dots\dots & 954 : 2 = \dots\dots\dots & 849 : 3 = \dots\dots\dots & 414 : 9 = \dots\dots\dots \\
 872 : 8 = \dots\dots\dots & 828 : 6 = \dots\dots\dots & 660 : 5 = \dots\dots\dots & 594 : 6 = \dots\dots\dots
 \end{array}$$

294. Lahenda ülesanne.

Jalgratturid läbisid viie päevaga 550 km. Mitu kilomeetrit keskmiselt läbisid nad ühe päevaga?

295. Lahenda ülesanne.

Linnas on kolm lasteaeda. Ühes lasteaias on 206 last, teises 2 korda vähem. Kolmandas lasteaias on lapsi 49 võrra rohkem kui teises lasteaias.

Teises lasteaias on lapsi .....

Kolmandas lasteaias on lapsi .....

Mitu last on selle linna kolmes lasteaias?

296. Arvuta ja võrdle.

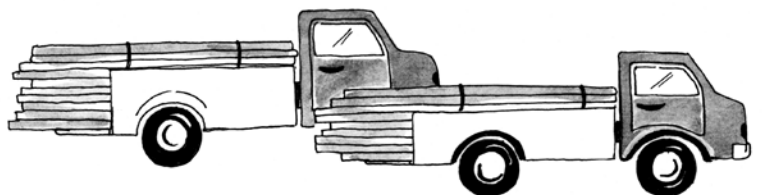
$882 : 6$	<input type="text"/>	$815 : 5$	$144 : 4$	<input type="text"/>	$216 : 6$
$624 : 4$	<input type="text"/>	$627 : 3$	$812 : 4$	<input type="text"/>	$445 : 5$
$444 : 6$	<input type="text"/>	$657 : 9$	$648 : 8$	<input type="text"/>	$672 : 7$

297. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Vähenda arvu 640 viis korda.
2. Jaota arv 462 kuueks võrdseks osaks.
3. Leia arvude 848 ja 8 jagatis.
4. Leia jagatis, kui jagatav on 798 ja jagaja 7.
5. Jagatav on 279, jagaja 9. Leia jagatis.

298. Lahenda ülesanne.

Esimesele ehitusplatsile toodi 6 võrdse suurusega autokoormat laudu ja teisele platsile 2 samasugust koormat. Kokku toodi 976 lauda.

Mitu koormat laudu toodi? Mitu lauda oli igas koormas? Mitu lauda toodi esimesele ehituplatsile? Mitu lauda toodi teisele ehitusplatsile?

299. Vähenda antud arvu nõutud arv korda.

Arv	2 korda	3 korda	4 korda	6 korda	8 korda
624					
744					
408					
120					
528					

300. Lahenda ülesanne.

Mootoritehases töötab 736 meest. Naisi töötab seal 4 korda vähem.

Mitme võrra on naisi vähem kui mehi? Mitme võrra on mehi rohkem kui naisi? Palju töölisi on selles tehases?

301. Lahenda ülesanne.

1. Neli ehitustöölist teenisid nädalaga 624 €. Nad jaotasid töötasu võrdselt. Mitu eurot sai iga tööline?
2. Õmblustöökojas oli 243 m riidet. Ühe ülikonna jaoks kulus 3 m riidet. Mitu ülikonda sellest riidest sai?
3. Korvidesse pandi 324 kilogrammi maasikaid. Igasse korvi pandi 4 kilogrammi. Mitu korvitäit saadi?

302. Lahenda ülesanne.

Talu ühelt põllult saadi 8 kotti kurke, kokku 320 kg. Teiselt põllult saadi 6 samasugust kotitäit kurke. Mitu kilogrammi kurke saadi teiselt põllult? Mitu kilogrammi kurke saadi kahelt põllult?

Kolmekohalise arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta ja ületamisega)

303. Arvuta.

$657 : 9 = \dots\dots\dots$

$749 : 7 = \dots\dots\dots$

$810 : 9 = \dots\dots\dots$

$339 : 3 = \dots\dots\dots$

$450 : 6 = \dots\dots\dots$

$488 : 4 = \dots\dots\dots$

$260 : 5 = \dots\dots\dots$

$105 : 7 = \dots\dots\dots$

$490 : 7 = \dots\dots\dots$

$324 : 6 = \dots\dots\dots$

$328 : 8 = \dots\dots\dots$

$692 : 2 = \dots\dots\dots$

$875 : 5 = \dots\dots\dots$

$940 : 4 = \dots\dots\dots$

$916 : 2 = \dots\dots\dots$

$880 : 8 = \dots\dots\dots$

304. Arvuta ja võrdle.

$462 : 6 \dots\dots\dots 385 : 5$

$844 : 4 \dots\dots\dots 636 : 3$

$135 : 9 \dots\dots\dots 112 : 8$

$392 : 7 \dots\dots\dots 114 : 2$

$848 : 8 \dots\dots\dots 798 : 7$

$765 : 9 \dots\dots\dots 425 : 5$

305. Koosta avaldis ja arvuta.

1. Vähenda arvu 645 viis korda.
2. Jaota arv 426 kuueks võrdseks osaks.
3. Leia arvude 488 ja 8 jagatis.
4. Leia jagatis, kui jagatav on 658 ja jagaja on 7.
5. Jagatav on 740, jagaja on 4. Leia jagatis.

306. Lahenda ülesanne.

Tanel ja Taavi valmistasid metskitsedele söögiks 264 vaarikavihta ja 194 nõgesevihta. Talve jooksul jaotasid nad vihad võrdselt Tammiku ja Piibe söödaplatsi vahel. Mitu vihta viisid poisid talve jooksul kummalegi söödaplatsile?

307. Lahenda ülesanne.

Supermarketisse toodi neli tunni heeringaid, kokku 500 kg.

Mitu kilogrammi heeringaid oli ühes tunnisis?

Esimene tünn müüdi tühjaks viie tunniga.

Mitu kilogrammi müüdi ühe tunni jooksul,

kui igas tunnisis müüdi võrdne kogus heeringaid?

308. Lahenda ülesanne.

1. Tamme talus istutati 512 kapsataime kaheksale ühepikkusele vaole.

Mitu taimet istutati keskmiselt igasse vaku?

2. Autokauplus müüs nelja nädala jooksul 140 autot.

Mitu autot müüs kauplus ühe nädalaga?

3. Restorani toodi 9 kasti õunu, kokku 117 kilogrammi.

Mitu kilogrammi õunu oli ühes kastis?

309. Lahenda ülesanne.

Paadisadamas tuleb kevadeks korrastada 168 sõudepaati. Jaan lubab korrastada iga päev 8 paati ja Jüri lubab korrastada iga päev 6 paati.

Mitu päeva kuluks Jaanil kõikide paatide korrastamiseks?

Mitu päeva kuluks Jüril kõikide paatide korrastamiseks?

Kumb töömeestest jõuaks kiiremini töö tehtud? Mitme päeva võrra?

310. Lahenda ülesanne.

Helle luges läbi 8 päevaga raamatu, milles oli 192 lehekülge.

Mitu lehekülge luges Helle ühel päeval,

kui ta luges iga päev võrdse arvu lehekülgi.

Kolmekohalise täisarvu korrutamise ja jagamise ühekohalisega (järguühiku ületamisega)

311. Lahenda ülesanne.

Poiste tööõpetuse klassi osteti 3 tööpinki. Üks pink maksis 129 €, teine oli 3 korda kallim. Kui palju maksis kolmas tööpink, kui kokku osteti tööpinke 1 000 € eest?

312. Koosta skeem. Lahenda ülesanne.

Loodusepäeval istutasid inimesed linna 876 pärna, papeleid 4 korda vähem kui pärnasid, ja kaski 120 võrra rohkem kui papeleid. Mitu kaski istutati loodusepäeval linna? Mitu puud istutati loodusepäeval linna?

Andmed:

Pärnasid .....

Papeleid .....

Kaski .....

313. Lahenda ülesanne.

Ehitusplatsil oli 285 lauda. 18 lauda kulus piirdetara parandamiseks. Ülejäänud laudadest tehti kaste. Mitu kasti tehti, kui ühe kasti valmistamiseks kulus 3 lauda?

314. Koosta avaldis. Arvuta.

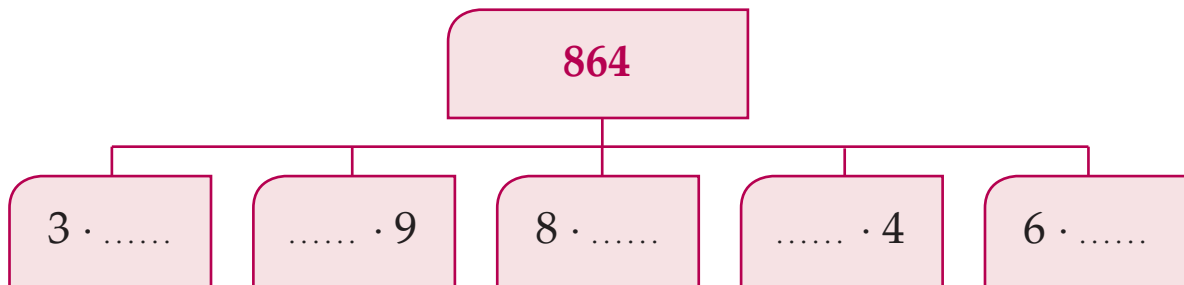
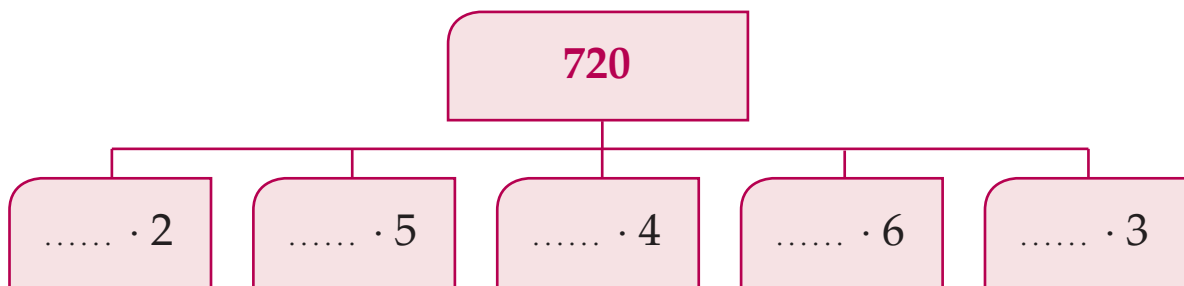
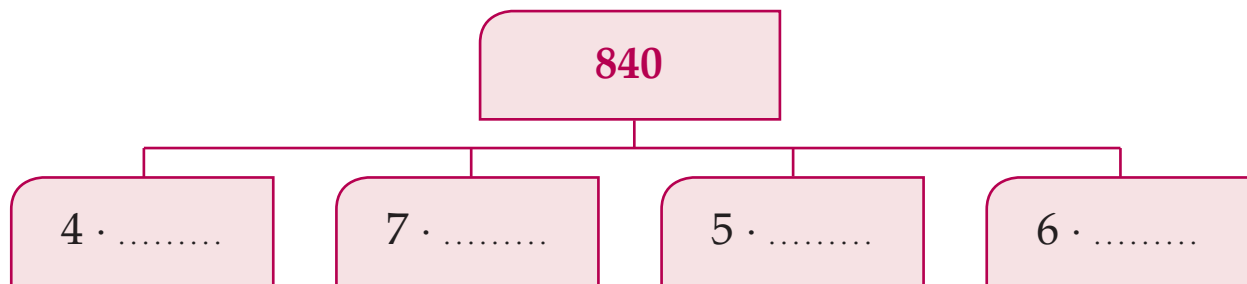
1. Vähenda arvu 981 kolm korda.
2. Suurenda 7 korda arvu 406.
3. Esimene tegur on 5, teine tegur on 670. Leia korrutis.

4. Jagatav on 784, jagaja on 4. Leia jagatis.

5. Vähenda 6 korda arvu 828.

315. Korrutis on kirjutatud skeemil üles keskele.

Leia puuduv tegur ja kirjuta see lünka.

316. Arvuta. Kontrolli pöördtehtega.

$792 : 9 = \dots\dots\dots$ $154 \cdot 6 = \dots\dots\dots$ $876 : 2 = \dots\dots\dots$ $196 \cdot 5 = \dots\dots\dots$

$178 \cdot 5 = \dots\dots\dots$ $912 : 8 = \dots\dots\dots$ $316 \cdot 3 = \dots\dots\dots$ $852 : 4 = \dots\dots\dots$

$805 : 7 = \dots\dots\dots$ $243 \cdot 4 = \dots\dots\dots$ $810 : 6 = \dots\dots\dots$ $894 \cdot 3 = \dots\dots\dots$

317. Lahenda ülesanne.

Pakk küpsiseid kaalub 185 grammi.

Kui palju kaalub 3 sellist pakki? 4 pakki? 5 pakki?

Kolmekohalise nimega arvu korutamise ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$4 \cdot 1 \text{ m } 21 \text{ cm} = 4 \text{ m } 84 \text{ cm}$$

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$$

$$1 \text{ m } 21 \text{ cm} = 121 \text{ cm}$$

$$4 \cdot 121 \text{ cm} = 484 \text{ cm} = 4 \text{ m } 84 \text{ cm}$$

$$2 \cdot 3 \text{ € } 12 \text{ s} = 6 \text{ € } 24 \text{ s}$$

$$1 \text{ €} = 100 \text{ s}$$

$$3 \text{ € } 12 \text{ s} = 312 \text{ s}$$

$$2 \cdot 312 \text{ s} = 624 \text{ s} = 6 \text{ € } 24 \text{ s}$$

318. Lahenda ülesanne.

Sander ostis poest kleepsualbumi, mis maksis 1 € 10 s. Veel ostis ta fotoalbumi, mis oli 3 korda kallim kleepsualbumist ja ühe margialbumi, mis maksis 2 korda rohkem kui fotoalbum. Kui palju maksis Sander kolme albumi eest kokku?

Andmed:

Kleepsualbum	.....	←	} ?
Fotoalbum	3 korda kallim	←	
Margialbum	2 korda kallim	←	

Lahendusplaan:

Kui palju maksab fotoalbum?

Kui palju maksab margialbum?

Kui palju maksavad kolm albumit kokku?

Lahendus:

1)

2)

3)

Vastus: .....

319. Arvuta.

$5 \cdot 7 \text{ m}$

$6 \cdot 2 \text{ m } 10 \text{ cm}$

$4 \cdot 12 \text{ €}$

$3 \cdot 21 \text{ kg}$

$8 \cdot 6 \text{ kg}$

$4 \cdot 1 \text{ m } 12 \text{ cm}$

$3 \cdot 13 \text{ €}$

$2 \cdot 43 \text{ m}$

$9 \cdot 8 \text{ €}$

$3 \cdot 4 \text{ m } 20 \text{ cm}$

$2 \cdot 14 \text{ €}$

$4 \cdot 12 \text{ km}$

$7 \cdot 4 \text{ km}$

$9 \cdot 8 \text{ m } 11 \text{ cm}$

$3 \cdot 12 \text{ €}$

$3 \cdot 32 \text{ cm}$

$3 \cdot 5 \text{ ts}$

$4 \cdot 5 \text{ m } 21 \text{ cm}$

$3 \cdot 32 \text{ €}$

$9 \cdot 11 \text{ m}$

320. Arvuta. Võimaluse korral teisenda.

$5 \cdot 20 \text{ s} = 100 \text{ s} = 1 \text{ €}$

$4 \cdot 50 \text{ s} = \dots\dots\dots$

$2 \cdot 50 \text{ cm} = \dots\dots\dots$

$2 \cdot 40 \text{ cm} = \dots\dots\dots$

$4 \cdot 20 \text{ kg} = \dots\dots\dots$

$7 \cdot 20 \text{ kg} = \dots\dots\dots$

$5 \cdot 2 \text{ dm} = \dots\dots\dots$

$6 \cdot 80 \text{ s} = \dots\dots\dots$

$3 \cdot 80 \text{ cm} = \dots\dots\dots$

$5 \cdot 60 \text{ s} = \dots\dots\dots$

321. Lahenda ülesanne.

Kaupluses müüdi 121 paari sukkpükse hinnaga 4 € paar ja

34 paari põlvikuid hinnaga 2 € paar.

Mitu eurot sai kauplus nende esemete müügist?

322. Lahenda ülesanne.

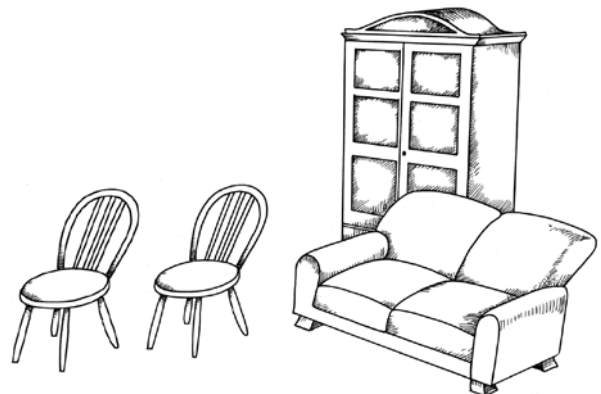
Kaupluse tühjendusmüügist osteti kapp, diivan ja kaks tooli.

Kokku osteti 400 € eest mööblit.

Kapp maksis 104 € ja diivan maksis

sellest 2 korda rohkem.

Kui palju maksid toolid?

Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$\underline{4 \text{ m } 88 \text{ cm} : 4 = 1 \text{ m } 22 \text{ cm}}$$

$$4 \text{ m} = 4 \cdot 100 \text{ cm} = 400 \text{ cm}$$

$$4 \text{ m } 88 \text{ cm} = 400 \text{ cm} + \dots \text{ cm} = 488 \text{ cm}$$

$$488 \text{ cm} : 4 = 122 \text{ cm} = \dots \text{ m } 22 \text{ cm}$$

$$\underline{6 \text{ € } 39 \text{ s} : 3 = 2 \text{ € } 13 \text{ s}}$$

$$6 \text{ €} = 6 \cdot 100 \text{ s} = 600 \text{ s}$$

$$6 \text{ € } 39 \text{ s} = 600 \text{ s} + \dots \text{ s} = 639 \text{ s}$$

$$639 \text{ s} : 3 = 213 \text{ s} = \dots \text{ € } 13 \text{ s}$$

$$\underline{8 \text{ dl } 60 \text{ ml} : 2 = 4 \text{ dl } 30 \text{ ml}}$$

$$8 \text{ dl} = 8 \cdot 100 \text{ ml} = 800 \text{ ml}$$

$$8 \text{ dl } 60 \text{ ml} = 800 \text{ ml} + \dots \text{ ml} = 860 \text{ ml}$$

$$860 \text{ ml} : 2 = 430 \text{ ml} = \dots \text{ dl } 30 \text{ ml}$$

323. Arvuta ja kontrolli.

$$2 \text{ dl } 86 \text{ ml} : 2$$

$$8 \text{ m } 24 \text{ cm} : 2$$

$$6 \text{ m } 6 \text{ dm} : 6$$

$$5 \text{ € } 55 \text{ s} : 5$$

$$6 \text{ dl } 36 \text{ ml} : 3$$

$$9 \text{ € } 33 \text{ s} : 3$$

$$9 \text{ dl } 63 \text{ ml} : 3$$

$$3 \text{ m } 96 \text{ cm} : 3$$

$$4 \text{ € } 84 \text{ s} : 4$$

$$7771 : 7$$

$$6 \text{ € } 42 \text{ s} : 2$$

$$6 \text{ m } 66 \text{ cm} : 6$$

$$6 \text{ € } 82 \text{ s} : 2$$

$$8 \text{ m } 48 \text{ cm} : 4$$

324. Lahenda ülesanne.

Talunikul jäi kevadel üle 6 ts 40 kg väetist, mille otsustas jagada võrdselt kahe naabri vahel. Palju väetist andis talunik kummalegi naabrile?

Kolmekohalise nimega täisarvu korrumamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)

Näited.

$$\underline{4 \cdot 2 \text{ m } 12 \text{ cm} = 8 \text{ m } 48 \text{ cm}}$$

$$2 \text{ m } 12 \text{ cm} = 2 \cdot 100 \text{ cm} + \dots \text{ cm} = 212 \text{ cm}$$

$$4 \cdot 212 \text{ cm} = 848 \text{ cm} = \dots \text{ m } 48 \text{ cm}$$

$$\underline{3 \text{ € } 96 \text{ s} : 3 = 1 \text{ € } 32 \text{ s}}$$

$$3 \text{ € } 96 \text{ s} = 3 \cdot 100 \text{ s} + \dots \text{ s} = 396 \text{ s}$$

$$396 \text{ s} : 3 = 132 \text{ s} = \dots \text{ € } 32 \text{ s}$$

$$\underline{6 \text{ dl } 40 \text{ ml} : 2 = 3 \text{ dl } 20 \text{ ml}}$$

$$6 \text{ dl } 40 \text{ ml} = 6 \cdot 100 \text{ ml} + \dots \text{ ml} = 640 \text{ ml}$$

$$640 \text{ ml} : 2 = 320 \text{ ml} = 3 \text{ dl } 20 \text{ ml}$$

325. Täida tabel.

Kaup	1 kg hind	Kogus	Hind kokku
Sealiha	3 € 34 s	2	
Keeduvorst	2 € 21 s	4	
Kanaliha	3 € 31 s	3	
Maksavorst	1 € 22 s	4	
		Kokku	

326. Lahenda ülesanne.

Kaupluses müüdi 143 kg rukkijahu. Nisujahu müüdi 2 korda rohkem. Mitu kilogrammi jahu müüdi selles kaupluses kokku?

327. Lahenda ülesanne.

Mootorrattur sõitis kiirteel kolme tunniga 330 km. Mitu kilomeetrit ta läbis ühe tunniga? Mitu kilomeetrit sõidaks mootorrattur viie tunniga?

328. Lahenda ülesanne.

Ühistu müüs teraviljakombinaadile 444 ts rukist, nisu 2 korda rohkem kui rukist, ja otra 4 korda vähem kui rukist. Kui palju teravilja müüs ühistu kombinaadile?

Andmed:

Lahendusplaan:

1. Mitu tsentnerit ..... müüs ühistu?
2. Mitu tsentnerit ..... müüs ühistu?
3. ....

Lahendus:

- 1.
- 2.
- 3.

Vastus: .....

Kolmekohalise nimega arvu korrumamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)

Näited.

$$\underline{8 \text{ € } 15 \text{ s} \cdot 7 = 57 \text{ € } 5 \text{ s}}$$

$$1 \text{ €} = 100 \text{ s}$$

$$8 \text{ €} = 800 \text{ s}$$

$$800 \text{ s} + 15 \text{ s} = 815 \text{ s}$$

$$815 \text{ s}$$

$$\cdot \quad 7$$

$$\hline 5705 \text{ s} = 57 \text{ € } 5 \text{ s}$$

$$\underline{2 \cdot 4 \text{ ts } 17 \text{ kg} = 8 \text{ ts } 34 \text{ kg}}$$

$$1 \text{ ts} = 100 \text{ kg}$$

$$4 \text{ ts} = 400 \text{ kg}$$

$$400 \text{ kg} + 17 \text{ kg} = 417 \text{ kg}$$

$$417 \text{ kg}$$

$$\cdot \quad 2$$

$$\hline 834 \text{ kg} = 8 \text{ ts } 34 \text{ kg}$$

329. Arvuta.

$$6 \text{ m } 19 \text{ cm} \cdot 7$$

$$6 \cdot 3 \text{ € } 86 \text{ s}$$

$$12 \text{ m } 8 \text{ dm} \cdot 8$$

$$5 \text{ ts } 46 \text{ kg} \cdot 5$$

$$9 \cdot 8 \text{ ts } 9 \text{ kg}$$

$$7 \text{ € } 74 \text{ s} \cdot 5$$

$$1 \text{ m } 9 \text{ cm} \cdot 4$$

$$7 \cdot 5 \text{ € } 85 \text{ s}$$

$$40 \text{ l } 5 \text{ dl} \cdot 3$$

$$22 \text{ l } 5 \text{ dl} \cdot 3$$

$$4 \cdot 23 \text{ l } 4 \text{ dl}$$

$$1 \text{ ts } 45 \text{ kg} \cdot 6$$

$$2 \text{ dm } 34 \text{ mm} \cdot 4$$

$$2 \cdot 4 \text{ ts } 34 \text{ kg}$$

$$3 \text{ m } 71 \text{ cm} \cdot 3$$

340. Lahenda ülesanne. Täida lüngad.

Tööpingi laius on 1 m 20 cm, pikkus on 2 korda suurem.

Tööpingi pikkus on .....

Selle pingi kõrgus on 30 cm lühem laiupest.

Tööpingi kõrgus on .....

Kas tööpingi kõrgus on suurem või väiksem kui 1 m?

Tööpingi kõrgus on ..... kui 1 m.

341. Täida tabel.

	1 kg hind	3 kg hind	5 kg hind
Tatar	2 € 31 s		
Suhkur	1 € 12 s		
Sink	5 € 56 s		
Vorst	3 € 21 s		
Juust	4 € 73 s		
Sült	3 € 13 s		
Pasteet	4 € 15 s		
Kanaliha	2 € 63 s		

342. Lahenda ülesanne.

1. Ühe lastejope õmblemiseks kulub 1 m 60 cm riidet.
Kui palju riidet kulub 6 sellise jope õmblemiseks?
2. Lastepluusi õmblemiseks kulub 1 m 8 cm riidet.
Kui palju riidet kulub 9 sellise pluusi õmblemiseks?
3. Voodilina õmblemiseks kulub 2 m 30 cm riidet.
Kui palju on vaja riidet 5 sellise lina õmblemiseks?

343. Arvuta. Võimaluse korral teisenda.

$4 \cdot 8 \text{ € } 21 \text{ s}$

$5 \cdot 4 \text{ m } 94 \text{ cm}$

$6 \cdot 5 \text{ € } 32 \text{ s}$

$3 \cdot 7 \text{ ts } 15 \text{ kg}$

$4 \cdot 3 \text{ m } 70 \text{ cm}$

$8 \cdot 2 \text{ € } 7 \text{ s}$

$2 \cdot 32 \text{ l } 4 \text{ dl}$

$2 \cdot 2 \text{ m } 9 \text{ cm}$

$2 \cdot 9 \text{ € } 30 \text{ s}$

$5 \cdot 1 \text{ € } 38 \text{ s}$

$6 \cdot 14 \text{ cm } 6 \text{ mm}$

$2 \cdot 6 \text{ ts } 32 \text{ kg}$

$6 \cdot 5 \text{ ts } 76 \text{ kg}$

$3 \cdot 12 \text{ l } 6 \text{ dl}$

$5 \cdot 13 \text{ cm } 4 \text{ mm}$

Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)

Näited.

$$\underline{5 \text{ m} : 4 = 1 \text{ m } 25 \text{ cm}}$$

$$5 \text{ m} = 500 \text{ cm}$$

$$500 \text{ cm} : 4 = 125 \text{ cm} = 1 \text{ m } 25 \text{ cm}$$

$$\begin{array}{r} \underline{4} \\ 10 \\ \underline{8} \\ 20 \\ \underline{20} \end{array}$$

$$\underline{6 \text{ € } 12 \text{ s} : 4 = 1 \text{ € } 53 \text{ s}}$$

$$6 \text{ € } 12 \text{ s} = 612 \text{ s}$$

$$612 \text{ s} : 4 = 153 \text{ s} = 1 \text{ € } 53 \text{ s}$$

$$\begin{array}{r} \underline{4} \\ 21 \\ \underline{20} \\ 12 \\ \underline{12} \end{array}$$

344. Arvuta.

$2 \text{ €} : 5 = \dots\dots$

$6 \text{ m} : 8 = \dots\dots$

$2 \text{ cm} : 5 = \dots\dots$

$2 \text{ €} : 4 = \dots\dots$

$4 \text{ €} : 5 = \dots\dots$

$4 \text{ m} : 5 = \dots\dots$

$2 \text{ dm} : 5 = \dots\dots$

$3 \text{ €} : 4 = \dots\dots$

$3 \text{ €} : 5 = \dots\dots$

$3 \text{ m} : 6 = \dots\dots$

$4 \text{ m} : 8 = \dots\dots$

$4 \text{ m} : 2 = \dots\dots$

$1 \text{ €} : 4 = \dots\dots$

$2 \text{ m} : 4 = \dots\dots$

$3 \text{ m} : 6 = \dots\dots$

$6 \text{ m} : 5 = \dots\dots$

345. Leia jagatis. Kontrolli korrutamiseega.

$3 \text{ m } 90 \text{ cm} : 5$

$1 \text{ € } 92 \text{ s} : 2$

$81 \text{ cm } 6 \text{ mm} : 4$

$5 \text{ m } 4 \text{ cm} : 8$

$2 \text{ € } 61 \text{ s} : 3$

$47 \text{ m } 7 \text{ dm} : 9$

$4 \text{ m } 8 \text{ cm} : 6$

$7 \text{ € } 2 \text{ s} : 9$

$5 \text{ dm } 4 \text{ cm} : 2$

$8 \text{ m } 50 \text{ cm} : 5$

$8 \text{ € } 88 \text{ s} : 3$

$14 \text{ cm } 4 \text{ mm} : 4$

346. Lahenda ülesanne.

1. 4 voodilina jaoks kulus 8 m 60 cm riidet.
Palju kulus riidet ühe voodilina jaoks.
2. 3 märkmiku eest maksti 4 € 32 s. Palju maksis üks märkmik?
3. 5 kinopiletit maksavad 9 € 50 s. Palju maksab üks kinopilet?
4. 3 dm 8 cm pikkune liist saeti pooleks. Kui pikad tükid saadi?
5. Ristküliku pikkus on 4 cm 2 mm, laius on 3 korda väiksem.
Kui suur on ristküliku laius?

347. Lahenda ülesanne.

Ühes korteris paigaldati 8 m 40 cm elektrijuhet, teises korteris 3 korda vähem. Kui palju juhet paigaldati kahes korteris kokku?

348. Lahenda ülesanne.

Kolm kinopiletit maksavad 9 € 87 s. Üks teatripilet maksab 8 € 65 s.
Kui palju on kinopilet odavam kui teatripilet.

349. Lahenda ülesanded.

1. 2 m 68 cm pikkune palk saeti 4 võrdseks tükiks. Kui suur oli iga tükk?
2. 3 ühesuguse kleidi kaunistamiseks läks tarvis 3 m 78 cm pitsi.
Kui palju pitsi läks tarvis ühe kleidi kaunistamiseks?
3. Neli sõpra sõitsid linna. Rongipiletid maksid kokku 10 €.
Kui palju maksis üks rongipilet?
4. Nöör oli 16 m 8 dm pikk. See lõigati neljaks võrdseks osaks.
Kui pikk oli üks osa?

350. Lahenda ülesanne.

Õmmeldi 5 ühesugust kleiti. Iga kleidi õmblemiseks kulus 4 m 23 cm riidet. Kui palju riidet jäi järele, kui kokku oli seda 32 m?

351. Määra tehete järjekord. Arvuta. Vajadusel teisenda.

$$1 \text{ € } 12 \text{ s} : 2 + 9 \text{ € } 68 \text{ s}$$

$$5 \text{ m } 6 \text{ cm} : 4 + 10 \text{ m } 76 \text{ cm}$$

$$4 \text{ € } 2 \text{ s} - 4 \text{ € } 12 \text{ s} : 4$$

$$9 \text{ m} - 3 \text{ m} : 4$$

$$3 \text{ €} : (1\,000 - 995)$$

$$3 \text{ m} : (1\,000 - 994)$$

$$6 \text{ €} : (1\,000 - 992)$$

$$1 \text{ m} : (1\,000 - 996)$$

$$(9 \text{ € } 8 \text{ s} - 6 \text{ € } 8 \text{ s}) : 4$$

$$(4 \text{ m } 78 \text{ cm} + 3 \text{ m } 62 \text{ cm}) : 8$$

352. Lahenda ülesanne.

1. Viie padjapüüri õmblemiseks läheb tarvis 6 m 25 cm linast riidet.

Kui palju riidet kulub 7 padjapüüri õmblemiseks.

2. Kaks kilogrammi kompvekke maksab 3 € 60 s.

Kui palju maksab 5 kg neid kompvekke?

3. Kolmes pakis on kokku 600 g küpsiseid.

Mitu grammi küpsiseid on neljas niisuguses pakis?

353. Lahenda ülesanne.

Lõunasöögi valmistamiseks kasutati sööklas 315 kg kapsast.

Kartuleid 270 kg ja porgandeid 2 korda vähem kui kartuleid.

Kui palju köögivilju läks tarvis lõunasöögi valmistamiseks?

Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta ja ületamisega)

354. Jaga. Teisenda mõõtarmud eelnevalt ühenimelisteks.

9 m 44 cm : 8	8 € 40 s : 8	8 t 15 ts : 5
6 m 3 cm : 3	3 € 18 s : 2	7 ts 30 kg : 5
8 m 46 cm : 2	6 € 96 s : 4	8 ts 54 kg : 7
4 m 68 cm : 6	9 € 68 s : 8	4 ts 86 kg : 6
8 m 64 cm : 9	8 € 10 s : 9	9 t 4 ts : 4

355. Täida tabel.

Kaup	Hind kokku	Kogus	Ühe toote hind
Pesumasin	957 €	3	
Veekeetja	240 €	8	
Kohvimasin	252 €	7	
Mikser	153 €	9	
Elektripliit	762 €	2	

356. Lahenda ülesanne.

Talunik varus talveks 248 tsentnerit värsket kapsast. Hapukapsast varus ta 4 korda vähem. Mitu tsentnerit kapsast varus talunik talveks kokku?

357. Lahenda ülesanne.

Juurviljakauplusesse toodi 305 kg sibulaid. Küüslauku toodi 5 korda vähem. Mitu kilogrammi küüslauku ja sibulaid toodi kokku?

Kolmekohalise nimega täisarvu korrumamine ja jagamine ühekohalisega (järquühiku ületamisega)

358. Arvuta.

$$\begin{array}{llll} 4 \cdot 125 \text{ €} = \dots\dots\dots & 5 \cdot 120 \text{ €} = \dots\dots\dots & 2 \cdot 250 \text{ kg} = \dots\dots\dots & 5 \cdot 350 \text{ m} = \dots\dots\dots \\ 9 \cdot 290 \text{ €} = \dots\dots\dots & 4 \cdot 713 \text{ €} = \dots\dots\dots & 7 \cdot 280 \text{ m} = \dots\dots\dots & 9 \cdot 160 \text{ kg} = \dots\dots\dots \\ 7 \cdot 160 \text{ m} = \dots\dots\dots & 8 \cdot 852 \text{ m} = \dots\dots\dots & 5 \cdot 325 \text{ €} = \dots\dots\dots & 8 \cdot 225 \text{ m} = \dots\dots\dots \\ 2 \cdot 551 \text{ kg} = \dots\dots\dots & 2 \cdot 752 \text{ m} = \dots\dots\dots & 4 \cdot 150 \text{ kg} = \dots\dots\dots & 3 \cdot 430 \text{ €} = \dots\dots\dots \end{array}$$

359. Lahenda ülesanne.

1. Üks kaustik maksab 1 € 25 s. Kui palju tuleb maksta 6 kaustiku eest?
2. Ühe kostüümi õmblemiseks on vaja 2 m 75 cm riiet.
Kui palju on vaja, et õmmelda kaks sellist kostüümi?
3. Ühes kotis on 50 kg kartuleid.
Kui palju kartuleid on neljas sellises kotis?
4. Üks meeter siidi maksab 3 € 90 s. Kui palju maksab 5 meetrit siidi?

360. Teisenda. Arvuta.

$$\begin{array}{llll} 1 \text{ m} : 2 & 1 \text{ €} : 5 & 5 \text{ €} : 2 & 1 \text{ € } 20 \text{ s} : 3 \\ 1 \text{ m} : 4 & 1 \text{ €} : 4 & 6 \text{ m} : 5 & 2 \text{ m } 50 \text{ cm} : 5 \\ 1 \text{ m} : 5 & 7 \text{ €} : 2 & 3 \text{ ts} : 2 & 3 \text{ ts } 20 \text{ kg} : 4 \\ 3 \text{ m} : 5 & 2 \text{ €} : 4 & 4 \text{ ts} : 5 & 4 \text{ € } 50 \text{ s} : 3 \\ 9 \text{ m} : 3 & 8 \text{ €} : 5 & 8 \text{ kg} : 4 & 7 \text{ ts } 20 \text{ kg} : 9 \end{array}$$

361. Lahenda ülesanne.

1. Viis ühesugust taldrikut maksavad 6 €. Kui palju maksab üks taldrik?
2. Üks pliiats maksab 6 senti. Mitu pliiatsit saab osta 1 € 38 s eest?
3. 7 meetrist sitsist õmmeldi kaks ühesugust kleiti.
Kui palju sitsi kulus ühele kleidile?
4. 1 m pikkune laud saeti neljaks võrdseks osaks.
Kui pikk on iga lauatiük?

362. Lahenda ülesanne.

Perenaine ostis keedise valmistamiseks 4 kg aedmaasikaid hinnaga 1 € 50 s kilogramm ja 4 kg suhkrut hinnaga 90 s kilogramm.
Kui palju raha kulus perenaisel maasikate ja suhkru ostuks?

363. Arvuta.

$(9 \text{ m } 40 \text{ cm} - 1 \text{ m } 55 \text{ cm}) : 5$	$5 \text{ € } 85 \text{ s} : 9 + 1 \text{ € } 92 \text{ s} : 2$
$5 \text{ m } 75 \text{ cm} + 7 \cdot 1 \text{ m } 50 \text{ cm}$	$3 \cdot 3 \text{ € } 8 \text{ s} - 4 \cdot 2 \text{ € } 10 \text{ s}$
$4 \cdot (8 \text{ m} - 6 \text{ m } 15 \text{ cm})$	$7 \text{ € } 2 \text{ s} : 9 + 5 \cdot 1 \text{ € } 20 \text{ s}$
$(8 \text{ ts } 46 \text{ kg} - 4 \text{ ts } 77 \text{ kg}) : 9$	$5 \text{ ts } 4 \text{ kg} : 7 + 28 \text{ kg}$

364. Lahenda ülesanne.

Aiandi kurgisaak oli 8 ts 40 kg. Pooled kurkidest marineeriti, ülejäänud kurgid saadeti 6 juurviljakauplusesse, igasse kauplusesse võrdseti.
Kui palju kurke sai iga kauplus?

365. Lahenda ülesanne.

Õmblustöökotta toodi 294 m valget riidet ja 38 m võrra vähem värvilist riidet. Kogu riidest õmmeldi lastele voodilinu. Igale linale kulus 2 m riidet.
Mitu voodilina õmmeldi?

366. Arvuta. Kontrolli.

$3 \text{ m } 60 \text{ cm} : 8 = \dots\dots\dots$	$4 \cdot 2 \text{ € } 15 \text{ s} = \dots\dots\dots$	$2 \text{ € } 61 \text{ s} : 3 = \dots\dots\dots$
$3 \cdot 2 \text{ m } 87 \text{ cm} = \dots\dots\dots$	$4 \text{ ts } 6 \text{ kg} : 6 = \dots\dots\dots$	$5 \cdot 5 \text{ € } 20 \text{ s} = \dots\dots\dots$
$7 \text{ ts } 25 \text{ kg} : 5 = \dots\dots\dots$	$4 \text{ € } 80 \text{ s} : 8 = \dots\dots\dots$	$6 \cdot 1 \text{ € } 42 \text{ s} = \dots\dots\dots$
$2 \cdot 4 \text{ ts } 56 \text{ kg} = \dots\dots\dots$	$3 \cdot 3 \text{ m } 28 \text{ cm} = \dots\dots\dots$	$9 \text{ € } 80 \text{ s} : 4 = \dots\dots\dots$

367. Lahenda ülesanne.

Tüdrukud õmblesid 1 m 50 cm riidest 6 pajalappi ja 2 m 55 cm riidest kolm köögirätikut. Kui palju kulub ühe pajalapi õblemiseks riidet vähem kui köögirätiku õblemiseks?

368. Arvuta eri suurusega gruppidele suusareisi hind.

Alpidesse (1 inimene)	Grupi suurus	Hind kokku
497 €	3	
497 €	4	
497 €	5	
497 €	7	
497 €	9	

Austriasse (1 inimene)	Grupi suurus	Hind kokku
895 €	3	
895 €	4	
895 €	5	
895 €	7	
895 €	9	

Sisukord

Arvud 10 000 piires.	3
Järgarvud 10 000-ni.	17
Rooma numbrid	18
Liitmine ja lahutamine 10 000 piires (peastarvutamine)	20
Täisarvu korrutamine 10-ga, 100-ga ja 1000-ga	22
Täisarvu jagamine 10-ga, 100-ga ja 1000-ga	25
Täisarvu jagamine 10-ga, 100-ga ja 1000-ga (jäägiga)	28
Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires (järguühiku ületamiseta)	30
Kirjalik liitmine 10 000 piires (ühe järguühiku ületamisega)	44
Kirjalik lahutamine 10 000 piires (ühe järguühiku ületamisega)	46
Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires (ühe järguühiku ületamisega)	48
Kirjalik liitmine 10 000 piires (mitme järguühiku ületamisega)	50
Kirjalik lahutamine 10 000 piires (mitme järguühiku ületamisega)	54
Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires (ühe ja mitme järguühiku ületamisega)	57
Nimega arvud	59
Pikkusühikud	59
Rahaühikud	64
Massiühikud	65
Mahuühikud	68
Ajaühikud.	70
Sajand	71
Vanuse arvutamine sünniaasta järgi	72
Sünniaasta arvutamine vanuse järgi	74
Nimega arvude liitmine.	76
Nimega arvude lahutamine	81
Nimega arvude liitmine ja lahutamine	85
Tehted aega väljendavate arvudega.	88
Aega väljendavate arvude teisendamine	88
Aega väljendavate arvude liitmine	93
Aega väljendavate arvude lahutamine	97
Kolmekohalise täisarvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	101
Kolmekohalise täisarvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	103
Kolmekohalise täisarvu korrutamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	105
Kolmekohalise täisarvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)	107
Kolmekohalise täisarvu jagamine ühekohalise arvuga (üleminekuga)	109
Kolmekohalise arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta ja ületamisega)	114
Kolmekohalise täisarvu korrutamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)	116
Kolmekohalise nimega arvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	118
Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	120
Kolmekohalise nimega täisarvu korrutamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta)	121
Kolmekohalise nimega arvu korrutamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)	123
Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)	125
Kolmekohalise nimega arvu jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamiseta ja ületamisega)	128
Kolmekohalise nimega täisarvu korrutamine ja jagamine ühekohalisega (järguühiku ületamisega)	129

28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

